Otrzymany w Paryżu 6° Czerwca 85 Lw

5 Denbigh St Pimlico 5 Czerw. 85

1

Kochany Leonardzie

Dowiedziawszy się że koniec końców przybyłeś z Jeneratem naszym do Paryża, niechciałem z razu przeszkadzać ci w mnogich witaniach w Paryżu, tem więcej że powiadano że Jenerał miał tu w Maju przybyć. Wczoray słyszałem że Jeneratowa ma być mocno chora i że z tego powodu przyjazd Jenerała tu niezaraz nastąpi. Udaję się więc do twojej znanej mi uprzeymości prosząc o wiadomość o Jenerale i jego familii i plus minus jaką wiadomość, czy Jenerał tu przybędzie lub w Paryżu dłużey zabawi, chciałbym bowiem mieć radość złożenia Mu mego uszanowania — Cóż Dera? czy tęsknisz za tą plugawą Metropolią? Ja przyznaję się że się wzdrygam na wspomnienie, że rok temu byłem żywcem jedzony — Balsamem był wprawdzie mundur polski, służba przy Jenerale, ale tego trzeba było Koniecznie aby znosić wszelkie rodzaje rozkoszy Wschodu — Chociaż ty umiałeś znachodzić różne poużyte rzeczy w tym biurmańskim

braje, musisz jednak z przyjemnością odpocząć
w Paryżu wolnym makabrama prochem. W krótce
spodziewam się teyże samey satysfakcyi i cieszę
się naprzód przyjemnością widzenia Cię i słyszenia
od Ciebie różnych szczegółów o Polonii na Wschodzie.
Biedny Kossiłowski, co On tam bez Débats
robi? — Tu dość smutno wygląda — Amnestya
tylko wszystkich zajmuje i teraz jest tu
kompletne break up Emigracyi, headed by
this fine, smart fellow Jachowski, który
między innemi rzeczy twierdzi, że dla tego mu
Amnestią dali, że na Wschodzie niebył jako
Officer Polski ale jako Major Królowey Angielskiey.
Niech wracają — zawsze zostanie na nasienie,
byle się okazyjka zdarzyła — Jenerałowi Bóg
dał zdrowia — Niechcę Ci dłużey czasu
twego zabierać i polecam twey pamięci
szczerego Kolegę i przyjaciela

J. S. Szumlański

Otrzymany w Paryżu
30. Października 1835

211

5 Denbigh Str. Dimlico
29 Października 1835

Kochany Niedźwiedzie

Dziękuję Ci za doniesienie o narodzeniu się naszéy Jeneradowney — szczérze się ciészę bo pewny jestem że córeczka niemałą radość Jeneradowcy sprawi — Jenerał także musi bydź kontent, a u Niego tak wszystko porządnie, najprzód dwór officerów a potém Pana — Będziem pili za wesele, day Boże pod Blachą — Nadsyłasz mi się przesyłam Ci Autograf który Ci może zabawi — jest to podpis Jankowskiego, który towarzyszył ~~do~~ listowi do Clerejtonowicza polecającego Jego Łaskę jakiegoś

skruszonego Emigranta / WP.
Mrzygłowicz nieprzyjaźń / Drożności
przechodzą jéj bezczelność —
Wszyscy tu się dziwią że Jankowski
niebyt umieszczony w Wiadomościach —
i Olejs utrzymuje że to z woli
Księcia i Jenerała — Ja rozumiem
że jest niesprawiedliwie kiedy tyle
Klószy z głodu, prawie pokryjomu,
powróciło, muszą się wstydzić widząc
tam swoje Nazwiska, Jankowski był
oszczędzany, On Klószy powrócił z miną
zuchwałego lokaja idącego służyć innemu
Panu —

Ksiądz Podolski mi polecił uwiadomić
Cię że na to wszystko co od Niego
żądałeś, ale nie wszystko możesz nabyć

bo pare rzeczy, jakieś Kazanie i coś
piszcze, niemoże dostać i chyba by Ci
na jakiś czas pożyczył — a będę
obiadował 6 p. m. na Wielka godzin w
Carlton i mógłbym Ci przywieźć ale
dowieś mi co i czy zapłacić to co może
być nabyte — Drogi Jego przywiozę
Ci dzieła Rękopiśmiego i Drzyjemniejszy
Pabowne i smutne razem rzeczy
Tymczasem nikam Cię serdecznie
Twój
Stanisław

Mam co do zrobienia w Londynie
lub do przywiezienia Ci, w tym
przypadku piszę ci swoim adresem
Twój
J. Jackowski. Major
in the late Polish Service

Otrzymany w Paryżu 20 Lutego 1838. 211

5 Denbigh St. Dimbio 15 Lutego 838 4

Kochany Leonardzie — Dziękuję Ci za twój list i za przyjacielskie rady które w nim znalazłem, ale nie miey mi za złe jak Ci powiem że i na Tobie, szczególniejszy Dar Ostrożnego wystawienia się i przedstawienia rzeczy na swoją korzyść, nieco się obkazał — Ostrożny nierozumie, czy nie chce rozumieć nasz stosunek i nasze położenie — cały zajęty swoim tylko interesem, niezważa jaki ja mam w tym udział i ile ja straty ponoszę — On ma rzeczy i pieniądze, ja do niey nie należę i pieniędzy moich niemam — Nazywa to zawodem że wahałem się ryzykować cudze fundusze, niewidząc na czem je zabezpieczyć, i bez ceremonii i bez sumienia wyrzuca mnie z interesu, niezwracając mi tego czem ja tu do osiągnienia celu dopomogłem — Istotnie obiecuje mi wspaniałe przez Libie, jakąś mglistą ratową spłatę ale na zadatek, termin i zabezpieczenie tegoż, pali tylko sentencye o prawości i żarliwości — Ja nigdy niewątpiłem że On ma poczciwe serce, ale zauważałem / i to wyznaję mnie przestraszyło / że, nadto chętny zysku, skoro tego podobieństwo się pokazało, niezważał na mój interes i moje położenie, tylko o sobie myślał, i to było głównie powodem dla czego niesmiałem zaciągnąć ofiarowaną mi pożyczkę na ten interes — Istotnie to jest mój zawód ale Bogu niech będą dzięki że się na tracie tylko mojego stanowiska i inny zawód na mnie nie czyha, bo chociaż tak obfitsza jest moja pozycya, jednak niczem niejest w porównaniu z tą, w jakiey bym się znalazł gdybym był jakim Drug zaciągnął — Twoje zdanie

że Generała opieka jest moją strażą, jest cała moją nadzieją ale obawiam się że już za późno będzie dla mnie i dla Ostroroga, jak się przyjdzie do Mieyr uciekać bo zdaje mi się słuszne z mojej strony, wojną za wojnę, odpowiedzią lekceważenie prześladowaniem odpowiedzi — Mówisz mi o zgodzie, wszak to moje jest szczere życzenie i nie tak nieprzyjaciół jak powrotu między Nami, jeżeli nie przyjacielskich to przynajmniey Kolezańskich stosunków — Ale z Ostroroga strony tego niewidzę, bo Kto czyje fundusze zatrzymuje a bez zrzeczenia się spółnictwa, interess kontynuje na siebie samego, to inne jest na to nazwisko ale nie zgoda — Gdyby do mnie przemówił, nie mówię po przyjacielsku ale business like i powiedział: tak a tak Ci spłacę, taki termin i securitę Ci dayę, day mi zrzeczenie się Twego wspólnictwa, to rozumiem, i natychmiast pospieszyłbym zrobić jak Dr. najdogodniey, ale po hajdamacku wyrzucić kogo z interessu, który czy by dał zyski, czy nie, ale był powodem do włożenia pieniędzy, robić dalej za pomocą tych pieniędzy, a na cała satysfakcyę powiedzieć że zamyśla oddać jakimiś nieoznaczonemi ratami, nieprzyjętemi jeszcze przyrzeczenie, bez wyrażenia kwoty i terminu, a wszystko oparte na Litewskich intratach, to I'll be damn'd, jeżeli to szlachetnością i sumieniem nazwać można — Mówi że chce mi Bankowie 50 p. nieoficyalnie udzielać, a to co? Jeżeli to jedna z rat albo procent, to do czegoś podobne ale trzeba abym ja na to przystał, a ja do nóg upadam i żadnego parcelowania nie chcę — a zapomogi nie potrzebuję, bo mam straż moją

pieniądze to wolę sobie powiedzieć że ja dawałem Ostrorogowi po 150 fl. miesięcznie jak że On mnie, jak u Nas chłopi mówią, ratował — Słowem ja nie przyjmuję żadnej raty, bo tobyło chyba abym do grobu przeżył, wolę więc wszystko stracić i jemu tę Malajsarkę zostawić — Nieniey mi za złe Kochany Niedźwiedki, że ja tak nagą rzecz przedstawiam, dobrze ja tylko z Tobą tak mówię, i nieodmawiay mi swéy pomocy — mów z Ostrorogiem, ale bądź moim Expedientem, zwróć jego uwagę na to co powinien zrobić, a bądź przekonany że ja tę niezawisłość jak Ci się zobowiązuję dotrzymać wszelkich starań i przyjąć wszelkie raisonable warunki, aby ten interess, jak mówisz, skończyć à l'amiable — Ale pomnieć na to że mnie czas jest drogi, że jestem gotów odstąpić z największym pospiechem wszelkich korzyści spółki, ale tylko odbierając swoje, bez czego mam ręce związane. i powiem Ci otwarcie nawet w potrzebie — Każden miesiąc czekania robi mi wielką stratę, podczas kiedy Ostroroga do zysków zbliża, i postaray się znaleźć sposób wyciągnienia Nas obu z przykrey naszey pozycji — Jeżeli tak jak piszesz, Ostroroy bliski jest realizacyi swych oczekiwań, to niech Mu Bóg da naylepiey, nayobfitszy Mu tego życzę, ale czy nienależało by pomyśleć aby mnie od straty i ruiny wybawić — czyż Ostroroy nieinoże sam postarać się i dostać dla spłacenia mnie, czy to od Księżney, do której Tatki o sercu Ostroroy ma niejakie prawo, ale ja naymnieyszey pretensyi, czy od spekulanta jakiego

którym ma lub będzie miał czynność — Za teraz
jeszcze dałbym sobie rady i może odszukał straty
które poniosłem właściwy w ten interess, ale czém
dłużéj czekał tém w gorszą właż pozycyę — Dla tego
też pisałem do Ostroroga że przyjmuję zwrot prosby
mych pieniędzy bez bonifikacyi nie procentu, za
trzymanie ich moje, ale to do 1 Maja tylko, bo późniéj
za wielkie będą moje straty — i kiedy Hrań to niech
diabli wszystko biorą ale przynajmniéj niech wszyscy
wiedzą jak wyrzekłem na zaufaniu mojem i za nic
odstrychę moje pretensye bardzo interessowanéj osobie, która
potrafi upominać się u Ostr. o udział w jego przedsiębiorstwie
i o wynagrodzenie się za przywłaszczenie sobie praw
cudzych — Mój drogi Leonardzie nie bądź gniewny za to
co Ci mówię, bądź pewien że nie w tym interessie
niezrobię, co by na włos było przeciwne uczciwości
ale niepodobna jest abym się nieupominał za krzywdę
jeżeli mi ta uczyniona będzie, i zważał na
jakieś skrupuły kiedy ze przeciwnéj stronie
nieznajdę sumienia —

Dla wyjaśnienia położenia naszego pozwól niech Ci
tu przytoczę przypomnienie z moich dawnych lat,
które jeżeli nic na wiele soli, daje się bardzo do Nas
zastosować — W czasie jak gospodarowałem na wsi,
mieszkałem w okolicy kupca zboża, wódki i t.p.,
bogatego żydka nazwiskiem Wolwa Mendkies — był
to faworyt wszystkich sąsiadów wiejskich, uczciwy,
słowny, wymowny, facecyjny i krotochwilny —

Zaczynał wizytę od politycznych wiadomości, okolicznych komerażów i zwykle z pod szuby wyjmował paczkę przemytoney herbaty lub tytoniu dla Jegomości, i jakich nowiutek i pachnideł brodzkich dla Jeymości, Królowey Wołowniо — Jedną miał wadę że lubiał bezczelnie wielkie korzyście interessu zważał na swą skorę, i tak np. aby Mu produkt odstawiano w porze kiedy naygorsze były drogi, sam wyznaczał jak najdalszy termin wypłaty i zostawiał jak najmniejszy zadatek — a jak spragniony szlachcic, niesmiale się upominał, zwykł był mawiać: na co Panie Dan pieniędzy, kiedy Wołwa powiada że kupił, to tak jak by Dan już pieniądze miał w kieszeni — Owoż przy rozmyślaniu nad nazwą tego rodzaju spekulacyi / choroba Emigrantów, jak Książka raczyła się wyrazić / przyszła mi na pamięć ta starozakonna historyjka — te raty [illegible] Ostrorogo mi to przypomniały — jak niebędę miał z czego obiadu kupić to będę sobie mógł pomyśleć, że mam jakieś tam raty, gdzieś tam mieszczę kiedy do odebrania u Ostroroga i wyobrazić sobie że obiad zjadłem — Znów się zachmurzy Shakespearowskie czoło ale to Ci mówię to tylko między Nami, chociaż tylko będzie łatwiej zrozumiany przez Ciebie ale ja, chyba do ostateczności doprowadzony, nie niepozwolę przeciw Ostrorogowi niczrobię i niepoczem —

Jeszcze Ci powtarzam moją prośbę dotyczącą Marii i pomoc Nam Obu, abym ja mógł

przyjść do swego a Ojcowizny został uwolniony
odemnie i został właścicielem rzeczy która
dotąd jest cudzą w Jego ręku — Wybacz że
może wyrażam się dosyć za ostro i szorstko,
ale zważ jak przykre jest położenie moje —
Ale ja Cię znam, wiem ile jesteś pobłażający
i mam nadzieję że ty mnie wypomożesz z tey
fatalnéy Galere, w którą mnie Diabli wwietli —
Spiesz się i pisz mi bo niewiesz ile ja
się drożę — Obawiam się że Cię długość
mego listu, niebardzo dla mnie dobrze —
odzypromuje, dla tego też, mądry Polak po szkodzie,
spieszę się kończyć polecając Twéy pamięci
Twéreyo Twego
Szymborskiego

Ostrel dla Mlle Dalmer i list uwiadamiający
wyjazdem dziś 15 bm. — 14 niemogłem to
by wiesz w Niedzielę niechodzi w tym
arcy cnotliwym i bogobojnym kraju —

Otrzymany w Paryżu 18. Lutego 1828 211

5 Denbigh Street Pimlico 7

17 Lut. 828

Za to Ci Dziękuję, Kochany Leonardzie, co mi piszesz — zawsze mam wiele, kiedy mam co Tobie Drogi który mi dobrze życzy i dobrze radzi — Niestety, widzę że niewiele brakuje aby sobie głowę, raczej Kieszeń, togą przykryć — Jednak jeżeli jest jeszcze jakie lekarstwo, nie mogę go opuścić — Ja się zastosuję zupełnie do twych rad, ale pozwól mi przedłożyć Ci dwie jeszcze prośby — Jedna, abyś widział Ostroroga i plus minus podał Mu pod refleksią, położenie i oczekiwania moje (w ostatnim liście szeroko rozwiedzione) i zpróbował czy Go nie poruszysz to tego aby On, uwiadomiwszy się zpiewca lub szlachetności pojęsdem, postarał się zaapelować do Kogo, na przykład Księżney [illegible] Gałęzowski? szafarz Dobroczynności i ozy nurse przedsiębierających dolatków (aby Mu pomogła wywigzać się tku mnie — Może się zdaje że gdyby Ostrorog chciał trochę dumy swey nagiąć, zyskał by to, co by Mu Kompensatę być mogło bo by wzrósł w dumę sprawiedliwy, odczepiwszy mnie od siebie bez mojey Krzywdy — Drogi Ci Kochany Leonardzie, pomyśl nad tym, i postaraj się przeprowadzić to twojem zwykłym Talentem i zimną Krwią —

Druga prośba, gdyby się pierwsza niedała, jest: czuwaj nad mojem interesem aby, jak Ostrorog przyjdzie do tego że będzie pobierał intratę z tego

instrumenta, aby wzięć mnie ię dostała — nie jako
spólnikowi ale jako wierzycielowi — ja w takim
razie żadnych innych pretensyi, prócz stosowney kompensaty
za czas czekania, mieć niebędę, żadnych kroków
zaczętych robić niebędę i & chyba ponódz Ostroroga,
ale nie szkodzić, gotów jestem — Prosze ię o to
jak naymocniey, bo ia ię przyznam że, przy całey
wierze w uczciwe chęci Ostroroga ku mnie i
przekonanie że On ajmes tout, na dobre serce,
obawiam ię że, w miarę mnożących ię dochodów, będą
ię zwiększać wydatki i Mademoiselle Henriette
i przyjaciele obiadowi, niepozwolą Mu tyle zebrać —
i przy nayponyślniejszym powodzeniu ię poydzie
z odkładania w odkładanie w perpetuel obiecanie —
Dla tego też tak ię silnie do Ciebie uniżam
o probowanie wyciągnienia przez sukcesami mojey
nędznej kwoty, która aczkolwiek mała wydać ię może
oczom Danskim, dla mnie jest to be, or not be —
Domnay ia na długość przeszłego listu nie zapuszczam
ię daley ale polecaiąc ię twey pamięci zostaie
z uszanowaniem swoiem
Szumlański

List do Mrs Palmer napisałem i posłałem
wydałem w domieszaniu przeszły

5 Denbigh Street Pimlico
13 Marca 878

8

Kochany Lwowdzie — Znowu ciż napastuję
mnóstwem żalami, prozę o twoją radę i ucieczkę ciż do
twojey pomocy i opieki — Aby ci długo czasu niezabierać,
wchodzę w opowiadanie i staram ciż aby było krótkie —
Dnia 8 dni temu odebrałem list od Ostroroga, o
którym ci wspominałem ale który ci nieprzysłałem
bo jest za długi — Prawie przyjacielskim tonem prosi
mnie abym zapomniał poprzedzający tego, którego
kopią mam, i wymaga odemnie 1/2 zapłacenia za
niego 20 £ za przedłużenie patentu w Anglii, potem
obiecuje mi przysłać spis nowych wydatków które
uczynił, zapewne abym wiedział jaka część na mnie
wypada ale o udziale moiem w korzyściach interesu
niewspomina — Cóż! chce mnie do koszuli obedrzeć —
W razie gdybym tego niezrobił żąda odemnie zrzeczenia
się spółki i daje mi spodziewać, że mi obiera zwrócić
moje pieniądze kiedyś na przyszły rok, a na wiadomość
opłacenia płaci po 50 ct. nieinaczej / na t'en rok /
na co jednak żadnego substantial zapewnienia nie
robi — Bądź taby na gardło, niemogłem mu
odpisać niezwłocznie, dopiero podnio[illegible]szy się z łóżka
w pierwszą środę, odpisałem mu również po dawnemu,
oświadczając mu że niejestem w stanie zadosyć uczynić
jego żądaniom, co do pierwszey propozycji bo, ogołocony
z moich funduszów, straciłem kredyt który byłem
sobie wyrobił na ten interes, co do drugiey, to jest
zrzeczenia się, błagam go jak najusilniey aby się

postarał o zyskanie mnie niezwłoczne, będąc w wielkiey potrzebie ale że zrzeczenia się dać niemogę prośbi zaspokoiony niebędę — Wrazie rozumiałem że swoią pozwawa wygrawa na nim ten skutek miała, że się opamiętał i ten list mi napisał, ale skoro mi doniosłeś, żeś z nim przed tym niemówił, przekonałem się że głównym powodem tego była potrzeba uzyskania mego zrzeczenia się i że skoro groźby faiłowały, spróbował użyć łagodnych środków — Dziś odbieram znowu list od niego, w którym pisze tak jak gdyby mego nie odebrał, i ten drugi już ostrzeyszy, nieuprzeiwszy i suspicious indeed, bo znów pisze przychowiadkach z odmianą P. Ostrzeszkiego na P. Godębiowskiego — W tym liście grozi mi Jeneralem, tak jak by ja mógł się obawiać sprawiedliwości Jenerała, kiedy sobie uczciwie postępuję i staram się tylko moje własne odzyskać — Powiada że się chce przed Jenerałem oczyścić, broń mnie w tym, bo Jenerała dobra o mnie opinia to moja cała Ambicya, a sztuczne i adwokackie oczyszczenie się Ostroroga, to chyba może być oparte na sztucznym położeniu mnie — Tego listu kopią muszę Ci przysłać — Donieważ po tym solennym przyłożeniu świadków i zamilczeniu odebrania mego odpisu, wygląda jakgdyby moje nieodpisanie

mogło grać rolę, wyrażam Ci Kochany Leonardzie,
wręcz przysłany list Ostrorogowi sam, przeczytawszy
i zamknąwszy —

Zdaje mi się że nikt mi zarzucić niemoże że
staram się odrzucać moje, przyczem jestem gotów przystać
na wszelkie zastawiające warunki, ale gdy mi się to nie
uda to chyba że przez cudzem stanowisku, w którem już nie jednego spotkało, bądź świadectwo
przez wynalazek; ale nikt równie mi za złe niemoże
wziąć" że gdyby Ostrorog chciał dalej interes prowadzić
niewypełniwszy obowiązków uczciwego człowieka ku mnie,
jeżeli najgłupszy przed światem właściwą cenę
czynności Ktoby na teraz nazwał jemu niechcę —

Ty możesz Nam oba wiele dobrego zrobić —
Ostrorog wie dobrze że Jego interesa jak najmocniéj
wymaga abym ja wyszedł z tej spółki dobrowolnie
ale nicnie pojął, że ja niemogę inaczéj jak
odbierając moje — jednak widocznie chciałby wykpić
odemnie do i potém mieć mnie na łasce swojéj, jako
szpiegującego wierzyciela — Twoja perswazia może to
zrobić, że On się zreflektuje i sam o to poprosi,
a nawet Ty jako trzecia osoba, możesz mu bydź
użytecznym — Co możesz dowieść od złéj jakiéj
myśli Ktoby się obawiać można z Jego powiedzenia w
liście, że jui tylko o osobistym swojem interesie chce
myśleć, dla niego gorszéj myśli jak dla mnie,
bo ja w tym tylko pieniądze stracić mogę —

Mój Kochany Leonardzie, nieodmawiaj mi zająć się tym sprawa i rzuć — niemasz wyobrażenia jakie mi zrobisz Dobrodziejstwo gdy mi pomożesz do odzyskania tego, na co niedługo ja już nie będę, ale za co pewnie dopiekę Autorowi mego nieszczęścia — Nie mścij się za złe że się uważnym zrobię na niedostępnym wynowę rzeczonego Autoroga, to jest niegospodarstwo talent — Ten będzie zapewne się starał obstępować się brzęczącemi Grzeszami a czém więcej jest człowiek prawy i szlachetny, tym łatwiej może się dać oszukować i zabić z Dorr — Umówmy się bardzo moim Aniołem opiekuńczym i starajmy się również mnie jak Autorowi dogrywać — Ja pisałem Autorowi że w każdym razie chcę się z nim Komunikować z tym intencją, abyśmy się zgodzili do Ciebie a Ty za mnie zrobisz Kontrakt co potrzeba — A Ciebie proszę, niewyjdź z tego że zrzekasz się moje tylko po odebraniu pieniędzy, lub za zaręczeniem wypłaty na niedaleki termin przez kogoś respektable i solvable, n.p. Książąt Radziwiłł lub kogo innego, podpisz — Wybacz mi że liczę na twoją przyjaźń jak się zgadzę i proszę się storo się będziesz widział z Autorogim lub co będziesz miał do doniesienia, pisz niezwłocznie —

Z serca całuję twoją panienkę i rzeczy twego

Przemiłaskiego

Darmy że tak bazgrzę ale niejestem zdrów i ledwo siedzieć mogę —

Otrzymany w Paryżu 18. Marca 1838 Lis

5 Denbigh St Pimlico
17 Marca 838

10

Kochany Leonardzie — Wybaczysz mi zpodziewam się że li jeszcze czasu zabieram, ale w niepokoju w którym żyję, niemogę nieprzypomnieć ci się jeszcze, licząc na twoje poczciwe serce — abym bydź wytłumaczonym. Widzisz jak rzecz stoi teraz z Ostrorogiem — teraz jest chwila, kiedy i On i ja możemy wyjść z honorem i bez widliwej szkody, z tego interesu, jeżeli by, szczerze się tym zajął wrazy, niebesz Nam dopomódz — Ja li się muszę przyznać że jestem w największej potrzebie, i że odebranie tych pieniędzy, jest dla mnie toż samo, co utworzenia życia — Ostrorog niemyśli tylko o sobie, i w egoiźmie swojem, niechce się poymować obowiązku ogłoszenia całowiekiem w mojej pozycyi — Jednak gdyby chciał to pojąć, mógł by znaleźć sposób zwrócenia mi niego i przeszło ustawienia sobie swoich interesach. Żąda odemnie, obcego i w potrzebie całowieka, ślepego zaufania i szkody dla dogodzenia Jego Dumie i interessowi, a niechce się do Tego który przez związki familijne z nim, więcej się nim interessować powinien — Gdyby chciał i starał się, pewnie by znalazł, ale On to sam z siebie pewnie niezrobi, bo on się więcej wstydzi prosić możnego o kredyt, jak obedrzyć biednego, i to jest powód dla którego swojej prozby zwracam — Ty Go możesz do tego nakłonić i wiele w tym dopomódz — Dla tego też proszę się usilnie, zaymnij się tym i jeżeli sam niewskorzasz, proś Jenerała, który tak dla mnie zawsze łaskaw, może On zechce parę słów reflexyi Ostrorogowi powiedzieć — Gdyby ta szlachetna Księżna, choć drobną sztuka

miała, to by przyjęła ze Dobrowy zostawszy uwolniony
od niego nieszczęsnego spólnictwa, da sobie niebytko rady,
ale i zgotowałby Jéy co by za niego awansowała, ale
gdzie tam serce, gdzie tyle Rozmetyków!

Jeszcze li moją prośbę powtarzam, niezapominay
że jestem w wielkiéy potrzebie i biedzie, i mogę
powiedzieć że bez sposobu ratowania się, bo niemogę
przyjść do zdrowia na którym tak niemiłosiernie podupadłem.
Bądź zdrów i niezapominay o twym uniżonym

Stanisławie

5 Denbigh St. Dublin 22 Marca 848

11

Kochany Leonardzie — Dziękuję Ci za twój uspokajający list, i mam nadzieję że jeżeli przy twéy pomocy Ostrorog zechce chcieć wydobyć mnie z mey przykrey pozycyi, znajdziecie na to sposób. Już Ci więcéy o tém niepiszę, ale proszę, pomnicy że jestem w wielkiey biedzie, a jednak żadney częściowey spłaty przyjąć niemogę. Przesyłam Ci wycięty kawałek z przypisków Dzieła Rypińs. kiego, w którym znajdziesz małą szkicę o Legionach Polskich. W czasie, kiedy Jenerał nasz traktował z Rządem Angielskim o formacyę naszey Dywizyi, przeciwnicy nasi zarzucali głośnie że niema polskiego nazwiska i domagali się, jedni nazwiska Legionów polskich, drudzy żądali Bitwy Parlamentu, upoważniającego ich do służenia swéy sprawie — W tenczas spisałem na prędce, ile mi pamięć starczyła, dowody że Legiony polskie, cały czas pod innym nazwiskiem istniały. To przedłożyłem Jenerałowi, ale On wtenczas, zawalony zajęty i podobno przerażony widokiem mego pisma, niewglądnął w to. Rypiński widząc to odemnie, wydrukował nieprzedziwszy mnie o tém przedtém i ~~prawie~~ niedawszy mi czasu do poprawienia niektórych niedokładności i błędów. Jeżeli by to niebyło nadużyć łaski Jenerała, prosiłbym Go przez Ciebie, aby chciał rzucić na to okiem. Łdaje mi się że to wtenczas było na czasie, i że poprawione i amplifikowane (piękna polszczyzna, co?) przez biegłeyszą rękę, mogło by było służyć jednym na odpowiedź, drugim na tłumaczenie, a może niektórym jako Eckki Cop on the ear. Nieżałuję Ci więcéy czasu i składając uszanowanie moje Jenerałowi zostaję Twojem szczerym i za twoją przyjaźń

w dziękczynny

Jezierski

Otrzymany w Paryżu 24 Marca 1858

5 Decembr. St. Petersb.
25 Nov. 1857

12

Kochany Leonardzie

Wprawdzie Ci dosyć podziękowałem za kłopoty które dla mnie podejmujesz, ale wierzaj mi że umiem to ocenić. List twój zgryzł mnie do rozpaczy, i wszystkich sił wziąć muszę, aby wstrzymać wyrazy, które mi się nasuwają na tę niegodziwość Ostrowskiego i szlachetnej Księżny. Wmieszanie imienia szanownego P. Matachowskiego, powinno mi dodać otuchy, ale to wszystko co mi mówisz, dowodzi, że Ostrowski sam, zapłacić mi, nie chce, ale chce wydusić u mnie to zrzeczenie się, a potem dać mi zginąć obiecując zawsze, dla honoru swego i swéj familii, bieżyć zapłacić — Więc, odemnie, obcego i już zrażonego, żąda ślepego zaufania i poświęcenia, a własna Jego familia mu niewierzy i niechce — ja biedny, mam dom, co mój chleb stanowi, pomagać Mu, a Jego familia, ze zbytku swego, to Mu odmawia? To jest nad wszelkie wyrazy —

Jeszcze się raz proszę Kochany Leonardzie, dotąż starań i przyjdź mi w pomoc, bo téj pomocy, widzisz jak potrzebuję i od niego tylko od Ciebie się spodziewam. A jak mi niepomożesz, to niech przepada, ale jak mego zezwolenia niedam, niech Hrabia Ostrowski, Wrewny Księżny Alexandrowéj, z cudzego korzysta —

Proszę się jeszcze, zrób aby Ostrowski do mnie nie pisał i niewodził mnie na pokuszenie powiedzenia Mu co w duszy czuję —

Cały twój sercem

Stanisław

Otrzymany w Paryżu 27go marca 818 225

5 Denbigh Street Pimlico 13

25 Marca 818

Kochany Leonardzie — Odsyłam ci kwitek Ostrorogo i proszę cię wręcz mu go wraz ze przyłączonym listem — Tylko moralna wartość podobnego obligu, robi jego ważność, a w kondycie Ostrorogo względem mnie, niewidzę żadnéy rękoymii. Gdyby On istotnie niechciał mnéy krzywdy ale przeciwnie, chciał mi zwrócić moje, byłby pamiętał że mu pisałem że jestem w potrzebie i byłby podczas ubiegłych miesięcy, przynaymniéy starał się znaleźć gdzie pomoc bliźniemu z kobu — ale ja widzę że teraz cel jego jest jedynie; pozbycie się mnie i, że tak rzekę, zregularyzowanie zatrzymania tych pieniędzy. Na każden sposób są dla mnie stracone ale przynaymniéy niech to niebędzie dobrowolnie z mojéy strony.

Dziękuję ci za twoje przyczine zajęcie się tym i proszę cię jeszcze, zakomunikuy Ostrorogowi, to co ci tu piszę. Jeżeli Ostrorog chce mnie szczérze zaspokoić, niemoże nieprzyjąć warunków które tu przedkładam, a które przy trochę staraniach z Jego strony, mogą Nas obudwu wyratować i wyciągnąć z biédy.

Co do spłaty, niedysputuję kwotę — niech by było 3500 fl, a nie 3800 jak w mojem sumieniu mi się naymniéy należy, chodzi tylko o czas i zapewnienie — Niech więc Ostrorog zapłaci mi 15 Kwietnia przyszłego, 500 fl., resztę zaś w jednym terminie 1r Lipca bieżącego roku, ale niech mi niebierze za złe, że żądam jakiego zapewnienia, moralnego jak powiadasz — pare słów zaręczenia, ale wyraźnego nie ogólnego, jednéy osoby nim się interesującéy, tak n. p. jak są Jego krewni Księżna M., Matachowski, są dla mnie dostarczające. Jeżeli Ostrorog pomni że tu jest mowa o pieniędzach, wybaczy mi że ja tak po kupiecku rzecz biorę,

a te pieniądze, jeżeli mają dla mnie jeszcze jakąś wartość, to tylko do powyższego wskazanego terminu, tego terminu to to samo co strata ~~jaka~~ ~~jaka~~ ~~jaka~~

Proszę Cię gdyby ię Jenerał zapytał, przeczytaj mu ten list, On jest sprawiedliwy, nie weźmie mi za złe że skorzystałem nego i że w interesie użyłem zapewnienia i ~~zwrotu~~ unikałem próżnego uwodzenia się —

Ty Kochany Leonardzie przyjm moje najserdeczniejsze dzięki za twoją pomoc i wierzaj proszę że w moją oddaną przyjaźń

[illegible]

„Times'a" będziesz miał, a napowrót odeszlej mi przez okazyą, Dokumenta ~~[illegible]~~ które u Ciebie zostawiłem, zachowane ięj sobie na pamiątkę ~~[illegible]~~

Kopia. 5 Denbigh Street, Pimlico, 25. marca 1858.

Niedzwiecki wręczy Ci ten list i przysłany Akt. —
Prosiłem Cię poprzednio o zwrot moich pieniędzy, w skutek czego, jak się to na całym świecie robi, byłem gotów podpisać zrzeczenie się mojego udziału w tym interesie. Ale skoro niema być ten warunek dopełniony, niemożesz mi wziąć za złe, że nie jestem w stanie uczynić zadość twoim żądaniom. Jednak pragnę szczerze ułożyć nam obu. Chciej pomówić z Niedzwieckim, On zechce łaskawie udzielić Ci moje propozycie, które dla człowieka mającego takie stosunki, takich krewnych, jak Ty w Paryżu, będą łatwe do wykonania. a po dotychczasowych które, powiadasz w Twoim liście, masz dla mnie, spodziewam się, że zechcesz zważyć

że ja jestem także w pozycji której oczekania codzień pogarsza i niewgniesz mi zazdrość że w interesie otwarcie postępuje? Jeneralna decyzja jest dla mnie święta, bo wiem że będzie sprawiedliwa i że obie strony wysłuchać zechce.

Wspomniałem Ci o Twojej krewnej Księżnie Alexandrowej, bo rozumiałem że ona taka krewna jak są zwykle Polki, ale skoro się pomyliłem, muszę uznać że ona jest niepospolita osobą i niedziwić się zarazem wrażeniu, które robi na światowych ludziach izraelskiego pochodzenia. Powiadasz że niechętnie widziała tę spółkę, to zapewne mer solicitude o swego Kuzynka, obawiała się abym z ciebie nie korzystał. Uspokój ją, i upewń że jeżeli nie dedroit, to de fait powód jej niechęci niejestnieje.

Proszę Cię zastanów się nad mojem położeniem i wybacz jeżeli w złoladymo stanie umysłu który z tego wynikał w czemkolwiek mogłem Cię urazić

Szumlański.

Otrzymany w Paryżu 2 Października 1858.

5 Denbigh St. Pimlico 15

1 Paźdz. 858.

Kochany Leonardzie

W wykonaniu twego polecenia znalazłem sporo trudności, osobliwie że zmuszony, moralnie, przełożą chodzić cały dzień ledwo wydarzyło się kurs który wymagał — To jest rzecz którą trudno w kilka godzin dokładnie zrobić, trochę dłuższy czasu było by potrzebne. Tymczasem przesyłam co mogę.

Godny Directory jest podobnych form, ale dwie tylko z drzewa domowy robią, reszta z żelaza. Wszędzie byłem. W jednej powiedzieli że gotowe o opis z rozmiarem, a ceny powiedzą i do mieszkania wysyłają, ale ze gotowych nie mają bo rzadko kto kupuje. W drugiej D. Walker mieli rysunki ale mi je nie wydali nie chcieli bez patrona, ani ceny powiedzieli, ale obiecali dziś rano przysłać — tymczasem jest 1 1/2 z pół. a nie ma, idę więc do nich — jeżeli dostanę wynotowanie to w liście załączę, jeżeli nie to jutro wyślę.

Ja mam trochę doświadczenia w tych gotowych rzeczach dla Kolonii — Żydzi mi się że to będzie pacotilla — chcąc li coś pewniejszego znaleść, wyszukałem D. Howard który rządowe Huttes robił dla Krymu — To jest wielki Timber Merchant, ale nie robi tylko obstalunki. Zadał mi różne pytania, na które odpowiedzieć nie byłem w stanie, takie jak: wysokości, czy z okienami i jakie ich położenie, czy z ramami, obiciami lub żaluziami, czy z werandą jeżeli dla gorącego klimatu, lub dobrze

opatrzone jeżeli do zimnego, z jakiego materiału ma
będź dach i jaki jego spadek? — Zdaje mi się że
chcesz mieć coś porządnego, z nim naylepiey wejść
w interess — Daś mu ogólne zarysy planu, a
reszte jemu zostawić. P. Howard jest prawdziwy
John Bull, wygląda na okrągłego i prawego Burmistrza,
Który zrobił na Brymskiey farsie, ale przeszło siedzi
w offisie swego Lorda. Jednak jeżeli ~~trzeba~~ trzeba
spróbuj, a więcey chodzi o Tanioś jak o Trwałość,
to u P. Walker można nieźle dostać.
Jeżeli nie w Środek to w Sobotę odbierzesz
rysunek i wynotowanie z offisu P. Walker.

Drogi Ci Kochany Leonardzie, oddaj Ostrorogowi
przytoczony list Agenta Dakeitów — z tego się
Ostrorog dowie że 10 £ tymczasowie wystarczy
i do 9 b. m. ma czas. — jeżeli chce mi
przysłać te 10 £ i certificat, to ja mu tę rzecz
zrobię, jeżeli nie, to zatrzymam Adress Pana Wise.

Drogi Ci także przysłany mi niezwłocznie Adress
Pana S. Matuszkowskiego — chcę, dla spokoju
sumienia, do niego jemu napisać, a po dopełnieniu
tey ceremonii, niezostanie mi tylko appelować do Diabła,
aby zabrał all the lot — Drogi Ci niech to nie
Nami zostoi że ja zamyślam list ten napisać —
Ściskam Ci serdecznie. Twój

5 Denbigh Street Pimlico
16 Kwiet. 858

16

Otrzymany w Paryżu
17. Kwietnia 1858.

Kochany Leonardzie

Nieodbierając tak dawno nic od Ciebie, domyślam się że niemasz nic dobrego dla mnie — Pozacinany Ostrorog dokonał swego dzieła, zakolorowawszy przyzwoicie Eskrokeryję której jestem ofiarą.

Niespodziewałem się nie mieć odpowiedzi na mój list do O. Małachowskiego, bo to wcale nie podobnie i chciałem jeszcze raz do Niego napisać, dowiedziawszy się pierwéj od Ciebie jak sam Ostrorog = Jaffino rzeczy ułożył. Rozumiem że osiągnąwszy cel swego wynalazku, to jest wynalazku nowych pieniędzy, zaniechał dalszych praw, bym więcéj ze swoich inwitacyj dodania mu jeszcze 500 fr. nie byłem w stanie zadosyć uczynił. To bardzo wygodnie i w czasach tego przyjaźni może przystoynie, ale w czasach każdego załatwienia z sercem i uczciwością, nie jest nic innego jak swindle. Za nienależałem do wynalazku / na wynalazki porywają się albo ludzie genialni, albo oszuści, a do obu kategoryj nieznam pretensyj /, nie na moje imię brewetu wzięte, to zupełnie nie moja rzecz — ja przystąpiłem do eksploatacyi rzeczy do Niego należącéj, którą mi przedstawił jako zyskowną, a wzięli moje pieniądze pod tym pozorem a potym uznali

że to była filkeya, jest po prostu oszukaństwem i nadużyciem zaufania, jak tak jak było z Krawcem Zabłockim, Jałkowskim i t. p. dobie wiadome niziwe transakcye. Nie miey mi za złe ż cierpkoś mych wyrazów i wybacz że ci tu tak mudzę, ale jestem zniszczony przez tego człowieka i niepodobna mi jest powstrzymać żalu i oburzenia i niezrukać zgorszenia w twojim odzisku.

Proszę cię odezwij mi się nie, ale pewną, sprawnością, papiery które u Ciebie zostawiłem — może mi się zdarzy gdyby Ostrorog tu przybył jako dowody wzięcia pieniędzy under false pretense — a jeśli mi Bóg pozwoli godnie cię Stasiu, do nici to i we Francyi dojrzę, nie, aby pieniądze odzyskać ale mogłby tylko mieć gdyby kogo innego skąd, ale aby więcej ludzi o tem wiedziało — tzikawa Arystokracya Polska —

Miey uwagę, proszę cię, na moje położenie i nie bądź gniewny na mnie, bo tego mi jeszcze niedostawało twoy

Jan Lam[illegible]

Do odpowiedzi na wszystkie Kmiazkowe Argumenta Ostroroga, appeluje do Twego prawego serca i sumienia — tak pewny jak tego że żyję, przekonany jestem że gdyby był chciał, mógł był mi zwrócić moje,

ale niechciał, zostawując sobie zwłaszcza z Klorynd
na do mojej dostał, na dalsze żebraniny ——
Wyczerpawszy wszelkich środków ratowania siebie,
i nawet Jego, napisuję mu jemu ostatni
list, Którego kopiuję obszernie niemiał takie
przyjść równie jak inne oroby. Jestem
ciężko interesującym Lu i w kraju —— Wiem
że sobie Sym dobrze niezrobię, ale przepraszam
zawsze coś uchwi w pamięci
wszystkich, na ocenienie mnie go Kawalera

Otrzymany w Paryżu 28 Kwietnia 1858

5 Lenbigh St. Oxford 21 Kwt. 858

18

Kochany Leonardzie

Bardzo Ci dziękuję że chciałeś znaleść Otroroga, bo byś mi był mógł donieść co porabia, ale ja wcale niedziwię że ja gdzieś podziałem. Wzmocniony twoją aprobatą, chcę jeszcze raz napisać do P. Matarkowskiego, ale tego niedoszyję abym mógł ja spodziewać pożądanego skutku, jeżeli by mi niedopomogłeś — Żeż Ci nadużyciem dosyć, ale znam twoją uczynność i liczę śmiało na twoje współczucie dla mnie i jeszcze Cię proszę o pomoc, ale serdeczną i energiczną — pomóż mi: daj, jeżeli zechcesz mi poświęcić chwilę czasu, podarek do P. Mat. w dniu jak mój list go dojdzie, (piątek) i wstawiając ja do Niego za mną, poprzesz moją sprawę. Niepodobna wątpić że jeżeli Mat. by chciał wziąć do serca moje położenie, aby niezmalazł sposobu poratowania mnie; a twoje poparcie, twoje przymówienie, wiele do tego może ja przyczynić — Mój Kochany Leonardzie niezapominaj proszę Cię, że to jest prawie kwestia mojej egzystencyi i że to jest chwila kiedy twoje dopilnowanie rzeczy, może mnie zbawić — i proszę Cię zajmuj się tem gorliwie i energicznie po twojemu, a pewnie niezobowiązanie niewdzięcznego Twój

Na drugiej stronie kopia mego listu do Mat., który proszę Cię przeczytaj

Szanowny Hrabio

Miałem zamiar pisać do P. Hrabiego Wielkanocnie Niemcewicza, prosząc go o pomoc i opiekę, ufny że przemawiając do uczucia sprawiedliwości i uczciwości, wzbudzę współczucie w Tobie Panie Hrabio. Miałem przytem nadzieję że jeżeli znajdę dla siebie pomoc, to równie podniosę P. Ostrorogowi, zdejmując z Niego odpowiedzialność która na Niem ciąży. Przekonany jednak teraz że On się temi nie troszczy, i że tylko dobrze zamawiał się mną i moim interesem, póki mnie nie pogrążył do tego stanu ogołocenia w którym się teraz znajduję. W przykrym tym położeniu, czuję że tylko Ty jeden Panie Hrabio, możesz mnie jeszcze wyratować, chciej mi więc wybaczyć moją śmiałość —

Jako człowiekowi honoru i serca, przedkładam Hrab. mój udział w tym interesie do oszacowania, udział który jest zupełnie innego charakteru, jak ten który Mu dan Ostroróg nadaje. Chciej mi Panie Hrabio wybaczyć że się tu tak surowo i ciężko o P. Ostrorogu wyrażam, w mojem położeniu niemoże to dziwić, a Bóg wie, ile bym pragnął przekonać się że się omyliłem w sądzie mojem o Niem. Ja nienależałem do wynalazków Pana Ostroroga, jest to jego własność, co dowodzą dowody na Jego imię wyłącznie wzięte — ja przystąpiłem do eksploatacyi rzeczy, która mi przedstawiał jako użyteczną; awansowałem fundusze, do rozumiałem

że w uczciwy interes wchodzę, i kontentowałem się małą
częścią zysków, które mi obiecywał. Uznał że rzecz
była dyskretna, kiedy go więcej zasilał niemogłem, jest
że to po szlachecku? Czyż sumienie P. Ostroroga,
może mieć chwilę spokoju, zabrawszy cały dobytek
biednemu człowiekowi z mojej pozycyi? A nietylko
niewidzę w Jego czynnościach jednego kroku, z którego
bym mógł sądzić że mi chciał kiedy moje zwrócić, ale
trudno niewidzieć zupełnie przeciwnego usiłowania.
Jeżeli straty poniósł (jednak blisko roku w Paryżu tem
żył), czyż się godzi, aby te moją krzywdą pokryte
były? i czyż, jako uczciwy człowiek, niepowinien użyć
wszelkich środków aby ten zarzut z siebie zrzucić. Lecz
Wszak ma zawiązną familię, która się nim przecie
interessować musi, a dla której ta summa jest nicością —
choćby jej niemógł tak prędko zwrócić, niebędzie w
takiey nędzy jak ta, do której On mnie doprowadził.

Zwracam się więc do Ciebie szanowny Wrabie,
i zaklinam Cię, rozpoznay łaskawie ten interes;
jeżeli znaydziesz słuszność z mojej strony, nieodmawiay
mi swéy pomocy i przedstaw rzecz Jego rodzinie. Na
wystawienie mey natrętney prośby, chcey Panie Wrabie
zważyć, że jestem w wielkiey potrzebie, chory i że obcey
pomocy przyjąć niemogę. Szukam odzyskania
mego i pokładam całą nadzieję moją w Tobie Panie Wrabie

Twóy L. L.

5 Denbigh Street Dublin 26 Oct. 88

20

Kochany Leonardzie

Miałem dziś list od Matlakowskiego. Niezmiernie mnie ujął przez współczucie które dla mnie biedy wyraża ale nic nie obiecuje i radzi udać się do Generała o protekcyą. Jednak może okoliczności zrobią tego pomoc podobną, a w tenczas w Tobie moja nadzieja że jej nie zawiedziesz. Tobie Kochany Leonardzie, nie wiem jak podziękować za cheer up swego listu. Daj Boże abyś mógł mnie wyciągnąć i abym się omylił w przekonaniu które nabrałem o Ostrogu. Niezaprzeczenie, bierne interesowanie się Generała i Matlakowskiego, jest dla Nas obu wielkiej wagi ale Ostrog znalazł dla nich tłumaczenie: obiecywać ad infinitum. Ale najważniejszą pomocą dla mnie jesteś by, bo by jeden przez swoich dobrych chęciach dla mnie, możesz, że tak rzekę, naganiał do i dopilnował. Dowodzam to co wiesz niewiem, że przekonany jestem że Ostrogy, znalazłszy kogo które by by wygrał, może zawsze dobry interes zrobić, ale na Ciebie liczę Kochany Leonardzie, abyś mu pojętnym zrobił że nieznajomości mnie, jest to z cudzej rzeczy zuchy, zaniechał zaś tej rzeczy jest źle wiem jak po polsku. Gdybym się dwie słowa sprawdziły i mógłbyś znaleźć dla niego sposób opisania mnie, nie ma wyrazów które by opisać mogły dobrodziejstwo które byś mi zrobił. Ale stan mój obecny, który opisywał, pozwala się Boże, powodują mnie prosić Cię o niezwłoczenie jeżeli jemu jest to możliwego. Miałem

Chciałem pisać do Jenerała prosząc Go aby swą powagą
u Pana Petrosa napomniał że coś zrobić powinien i
prosić Go aby pozwolił aby z Nim razem Madalewski
wejrzał w nasz stosunek, ale przykro by mi było tak
dalece nadużywać Jego łaski i odebrawszy swój list
zatrzymałem się, i zostawiam do zupełnej Twej pieczy
wiem że jak co zechcesz zrobić, wykonasz to z znaną mi
konsekwencyą i energią. Jedną pozwól mi sobie uwagę
zrobić że Petrosy umie pięknie mówić i że moje
przekonanie jest, że Petrosy bynajmniej mi nie myśli
oddać moje ale w duchu śmieje się z obietnic którémi
majaczy. Wszak mi pisał że przedał brewetu nie myśli
a przecie bym sposobem mógł się wyjścia tu może —

Nicolinę Ci więcej czasu zabierał i kończę
zapewniając Cię że mi najmilej będzie będąc w czemkolwiek
użytecznym Achmetowiczowi. Najprzód nikt mi Twoje
polecenie wykonał, a potem ja Achmetowicza, więcej cenię
jak wielu, bo mi się zdał być wiernym i szczerym
podkomendnym Jenerała. Ale cóż ja dla Niego zrobić
mogę? Jestem chory, więc prawie do niczego, a potem
tak biedny że nie wiem jak żyję. Jednak, jak
przyjedzie, może zdrowszy będę i ile siły będzie,
jestem na Jego rozkazy —

Mobany Levorskie, zmilczę się nieznajomiony
o Twojem szczęściu

Jenerał

Otrzymany w Paryżu 4go maja 1858. 221

5 Dzubigh k Dinlico — 2 Maja 858.

21

Kochany Leonardzie

Gdybym Cię nieznał tak poczciwym jak jesteś, mógłbym Ci powiedzieć, że dwoje dwa ostatnie listy stanowią jeden żart — w pierwszym dajesz mi przewidzieć nadzieję, że ułożysz zaraz stanowieniem poczciwemu Petrowogowi w zwróceniu mi niego, w drugim ani słowa mi o tem niewspominasz, ale donosisz o Dangyi — To chyba jako przypomnienie, że podła rasa ten świat zamieszkuje — Ale dla mnie, żyjącego w gorączce potrzeb i oczekiwania, odbieranie list od ciebie z drżeniem nadziei i niepokoju, a znaleźć w nim historyję plugastw Steina i Consorte, to niemała była przykrość — Niewątpię mi, spodziewam się, za złe że moje wzdanie się i nie zmieniły swoji dla mnie dobre chęci — Ja niemogę zachować wiele nadziei, ale zawsze liczę na Ciebie, i powtarzam prośbę, niezapominay że ty chodzi dla mnie o życie.

Achmetowicz przybył wczoray. Mała Konfuzya zaszła w spotkaniu się naszym ale wszystko się dobrze uładziło — Mój dom tak jest zajęty że jednego Blankietu dostać niemogłem, ulokowałem go więc u naszego Kolegi Urasińskiego, gdzie mu dobrze będzie. Dziś Niedziela, jutro będzie widział Lulszewskiego —

Ściskam Cię serdecznie swój

Ignacy Chmielowski

22

5 Denbigh Street Pimlico

26 Maja 848

Otrzymany w Paryżu 27 maja 1848

Kochany Niedźwiecki

Pisałem kilka dni temu do Jenerała prosząc Go o parę słów polecenia do Księcia Leona Sapiehy. Dotąd nieodebrawszy odpowiedzi, radzę iż do twojej przyjaźni z prośbą o uwiadomienie, czyli list mój Jenerała doszedł, bo niemogę myśleć żeby mi Jenerał odmówił lub jeżeli tak, Tobie przynaymniey nie proceiż uwiadomić mnie o tem.

Ściskam Cię serdecznie

Twój Stanisław

odebrany w Paryżu
29° maja 1858 -
22

5 Dembiyh 1ª Dziś
28 Maja 858

93

Kochany Niedźwiedzki

Dziękuję ci za życzliwą twoją odpowiedź, ale żyłeś na tem zyskał że ci znów dokuczam. Proszę ci znowu, abyś mi łaskawie doniósł, choć by już à pen près, kiedy Jenerał napisze o mnie do Ks. Sapiehy, bo dla mnie jest bardzo ważne abym, o tymże samym czasie, zrobił z mojej strony co ani ci zdaje potrzebnym. Wielkiego Jenerałowi dokuczaj listem, i już znów do ciebie strzelam z prośbą, abyś Mu podziękował za Jego łaskawą opiekę. Dzielskiego widujesz często, ma tu prócz mnie mnóstwo Kolegów którzy się z Nim zajmują, tak jak Krasińscy, Krzemieniec, Gietgud. Powiedz mi że Jenerał

Wm na wyjezdnym o mnie wspomniał, to był dostarczający abym ij Wm do dyspozycyi pozostawił. / A co, polszczyzna moja, improved. Wczoray dyktatem że Tadkowski Lisowski jest bez nadziei i że mocno cierpi.

Bądź zdrów kochany Leonardzie, niezapominay o twojem wierzyna

Lenartowicz

Otrzymany w Paryżu 23. Czerwca 1878. XII/

5 Denbigh St — Pimlico 24

23 Czerwca 876

Kochany Leonardzie

Dziękuję ci za przysłanie kopii odpowiedzi Ks. Sapiehy i proszę cię złóż Jenerałowi mojemu najserdeczniejsze podziękowanie za jego łaskawą pomoc. Widząc jak Angielscy i Niemieccy Panowie, w swych przedsiębierstwach, starają się dać zarobić tym z ich kasty którzy majątku niemają, a którzy chcą pracować, rozumiałem że i polscy zechcą przynajmniej spróbować czyli im użytecznym będą niemogę — ale na wielki zapomniałem że Kommissandy o których mowa w odpowiedzi, są żydzi pruscy i jako z rodzaju faktorów i szachrajów muszą mieć pierwszeństwo. Będzie to scena za kulisą w sztuce Stużenie Polsce na industryjnéy drodze. Polska piękna ale Polacy, niech ich Pan Bóg broni, ale Jerzum przeciw Sindikspft.

Teraz Kochany Leonardzie, chociaż by także jeszcze Polak, muszę cię znowu obarczyć prośbą, zawsze na tą samą co pierwszéj nutę. Hrabia Ostrorog, szlachetnie nie o sobie nie daje słyszyć. Pisałem do Niego przed miesiącem, a chociaż

się Arzymałem obowa rękowa aby Mu prawdę
niewypreytował i mój list był łagodny
jak miod, odpowiedział mi że list mój
by krighly obrażający bo dopominający się.
Gdyby mi był raz powiedział że uważa
moje pieniądze jako bonne prize, to bym
się musiał zgodzić na te powiększenie
Majoratu Ostrorogów, ale skoro powiada
że mi łatwiej odda, radzi mi się że
dla człowieka w mojem finansowym
położeniu, czekać rok to bohaterska rzecz.
Ja jestem stary w takiey potrzebie a jakiey
jeszcze niebyłem, bo prócz biedy, potrzebuję
kuracyi na którą grosza niemam, i serio
mówiąc jeżeli mi co od niego niedostanie,
niewiem co ze sobą będzie ——. Wracam
więc do Ciebie moją prośbę abyś mnie
poratował. Możesz to uczynić przemawiając
serio do Jego serca, ambicyi lub uczciwości,
jeżeli On sam coś podobnego ma, i dając
mu uczuć że słowa, honory i gaskonady
niezbijają faktów dla mnie tak smutnych,
dla niego tak ....., a dla każdego
uczciwego człowieka tak jasnych. Ja wiem

że to jest nadużywać twéy przyjaźni
ale gdybyś widział moje położenie,
niewątpiłbyś mi twéy pomocy. Doznałem
Cię dosyć aby niewątpić że mi zechcesz
zrobić tę usługę, pójdziesz do Jego Pana
i nakłonisz go aby ię raz chciał postarać
i choć połowę mi na twoje ręce przysłał.
Niebierz mi za złe moją natarczywość,
Kochamy Leonardzie i niezapominay że
cała moja nadzieja jest w Twojey pomocy,
a téy mocno potrzebuję bo muszę wyznać
że w wielkiey, w wielkiey biédzie jestem.
Spodziewam ię że ię ziści nadzieja która
mi zrobiłeś widzenia Cię w Krótce w
Londynie bo to niepodobieństwo bym comfort
Ha mieć — Adieu Kochamy Leonardzie
ściskam Cię serdecznie

Szymanowski

5 Denbigh St Pimlico — 28 Lipca 848.

26

Kochany Niedźwiecki

Dawno Ci nienapisałem, wszc spodziewam się wybaczysz mi że I beg leave of so doing — Twój ostatni list wziąłem na serio, i miałem Ci słabo napisano do Ostrorога kilka słow łagodnych i sentymentalnych jak miod, na które, trzeba Mu oddać sprawiedliwość, nie mi nie odpisał — ale po dwumiesięcznym zastanowieniu się przyszedłem do konkluzyi, że albo On w porzeniości swojej, uwierzyłeś uczuciom [illegible] zamiarom tego Pana, albo że dla pokrzepienia mnie wypaliłeś mi humorystyczny list — Bądź co bądź, zawsze Ci najgoręcej dziękuję za twoje zajście się mną i spodziewam się że mi za złe nieweźmiesz, jeżeli Ci o jemu kroku ponowy przez — Szulczewski brat Sandzyńskiego, powiadał mi, że Ostroróg Mu się chwalił, że już skończył z Aleyandrem i bardzo dobry interes zrobił — z drugiej strony słyszałem, Ostroróg powiedział p. Kasztorem i Kalinec, że nicnie co ja od niego chcę i że ani grosza odemnie nieweźmie —

Raz jak temu skończyć trzeba, i ażeby się tego już pozbyć, proszę Ci wiedz się jeszcze z Ostrorogiem i zapytay co teraz, kiedy skończył z Aleyandrem obecnie jego wspólnikiem w przywłaszczeniu sobie cudzej rzeczy, zamyśla względem mnie — i

prosi Go niech mnie uwolni od Konieczności
rozmarzywania Jego z krzywdy Nas wszystkich —
Jeżeli dobry interes zrobić, można ią tém sposobem, ale
zbudować Go na przywłaszczeniu sobie cudzej własności,
powierzonéy w dobréy wierze, i zaprzedać to bezczelnie,
to już wychodzi po za granice zwykłego oszustwa —
Dosyć mi że ią niebo wszystkiego o przeciw niemu
mógłbym zrobić, bardzo wierzą, wskazówki na tą
drogę, ale zobaczemy — za nadto nacierpiałem ią z tego
powodu, zniosłem nędzy i przeszkód, abym tą Nadzieią
obrażał i miał wzgląd na Polonizm kiedy Polonizm
dla mnie względu niema — Jednak jak ią
zawsze jeszcze przymuszam Rozumowi Go i wierzę
mi, że nietylko dla odebrania jego, chciałbym Go
uczciwym znaleźć — i czekałem tak długo niecierpliwie
w nadziei, że Bóg, jak mi pisałeś, pracuje aby
mnie zaspokoił — Ale mam tą przekonanie,
że gdyby najlepszy stał i mógł z Katowskiego mi
moje zwrócił, jeszcze by wszelkich fortelów użył
aby do cudze zatrzymać, i tylko za Kark
wzięty mógłby degorger — Ja wiem że ty
chcesz i mnie dobrze zrobić i w Niemu znaleźć
uczciwego człowieka, i cieszę jego przekonaniu
i gastronomy uczciwości za dobrą monetą, bo
sobie życzyć aby tak było w istocie, ale

wybacz mi Kochany Leonardzie, pobłażanie
i przyjmowanie Jego kłamliwych zaszczeń,
i Jemu i mnie szkodzą — Jego wzruchwalają,
to jak wiesz jest luxem, a mnie szkodzą bo Go
wypijają i nienaganiają do uczciwego raz skończenia
tego interesu — Proszę Cię niemniej mi za złe
tę moją uwagę i odpisz mi jo twojemu to jest
niezwłocznie — Widzę z kim ię wdałem,
nie mogę mieć nadziei odebrania niego, ale nie mogę
nie nabrewetować tego Daniela na Zalizę Jego
Karyerę — Jednak mam nadzieję że mnie do tej
przykrej okoliczności uwolni — Klaczko może
Ci powiedzieć do jakiej mnie nędzy przyprowadził
a zgryzoty które z tego powodu znosiłem i znoszę
wystarczyły by komu innemu na całe życie —
Czekam na twoją odpowiedź i proszę Cię wybacz
mi moje zamazane w nadziei Cię —
Adieu Kochany Leonardzie z twój oddany
Przemianki

Mam dla Ciebie parę numerów Demokratyi,
tego Dunezca Dziennikarstwa Emigracyjnego, L'
Klaczko miał wziąść, ale zapomniał wyjechał —
Proszę Cię doniść mi czy mogę na twoje
ręce posłać przez Tow. Lit. zapakunek dla
mojej siostry w Paryżu — Przyjm dla Wawrzeńca
mego nałożenia, że mi to oszczędzi parę
dni obiadu —

odrzymany w Paryżu 8. Sierpnia 1858

5 Denbigh St. Pimlico
7 Sierp. 858 28

Kochany Lewandzie

Nieodbierając od Ciebie odpowiedzi, wnoszę że nadużyłem twéy dobroci i że masz żal do mnie za moje zbytnie dokuczanie ci — Gdybyś wiedział w jak przykrym ja cię znajduję położeniu, wybaczyłbyś mi pewnie, i spodziewam się, że żal ten niebędzie długotrwały i że mnie pocieszysz życzliwemi parę słowy.

U Was tam teraz wielka parada z powodu narodzenia młodego Księcia Władysławowicza, i my się tu cieszymy że Książe tey pociechy się doczekał — Daj Boże aby to niewinątko niebyło większe od papy swego, ale nieporadzę temu że Władysio z Skutari, to moje dziecko polskie — Bo to bydź niemoże, aby dziecko takich rodziców, urodzone i wychowane w takiey szkole, niedopowiedziało kiedyś swemu przeznaczeniu — Dowiesz zapewne, to głupi stary, ale jestem sobie tak romansowy stał i zabijam smutną teraźniejszość marzeniami . . . dla dzieci naszych —

Aby zaskarbić twój gniew, ślubuję ci niewspominać o Petrowcu, niech Mu tam Pan Bóg niepamięta złe które mi wyrządził, ale aby niewychodził z zwyczaju, muszę ci trochę przed tobą pochwalić — Wiadomo ci zapewne jest o licznych aresztowaniach w Galicyi — Kilku jest między niemi moich znajomych i nawet

krewnych — wszystko to prawie było tylko bajkami jak kraj opuściłem i na Węgry powędrowałem — O ile znam warstwy z których pochodzą, małoruskość ich zamiarów zdaje mi się mocno podejrzaną i podobno Gołuchowskiego słowy Sto Ruskiey Ruszczyzny/... Melodyna — Sądzić po starych popach ruskich, o duchu młodszej Czerwonej Rusi, jest to wielką krzywdą robić prawdziwym Akademikom i Alumnom Halickim, a utorować trąbieniom Austryjackim o Ruszczyźnie, czytam Moskwiczyźnie, w Galicyi, i podnosić marzenia mniey więcey czyste Kirillowiczów Dziwaków lub Totrów, zdaje mi się, jest wielkim grzechem narodowym. Ja sam jestem Rusinem i Unitą, i szczycę się tem że moja familia, prawie jedna z Szlachty, zachowała się przy swey wierze, ale przecież, za pozwoleniem, jestem tak dobrym Polakiem jak kto kolwiek, i przykro mi było czytać w Wiadomościach, Niemieckie doniesienia, krzywdzące moich Rayaów. — Młodzież niecierpliwa, niepojmująca zbawienia Polski przez koleje żelazne, Telegrafy, towarzystwa kredytowe i wystawy rolnicze, spiskuje lekkomyślnie bez zastanowienia się nad przedwiecznem, a nieprzyjaciele nadi, chcąc zatrzeć nawet wzmiankę o Polsce, odejmują im to jedno, co im może ostrodzi ich cierpienia, współczucie u swoich, u Polaków — Zapewne są między niemi Agenci Rossyscy i skryci zwolennicy Syzmy, ale czyż godzi się mieszać z niemi, nierozważnie

tę może, ~~nadzieję~~ ale dobrze myślącą młodzież, bez słowa na ich obronę? Przecież niebardzo jest dostać dokładnych wiadomości, kiedy chodzi o polskie rzeczy; a nie przepisywać niemieckie złośliwe doniesienia — Moje to jest ~~zdanie~~ zmieszanie ale moja Marotta jest że Polska z Rusi się prodźwignie — A jeżeli Polska ma być ~~ma~~ kaleką bez Rusi, to i bez Litwy, bez Podlasia, Żmudzi i Lubelskiego, a wtenczas wpadam do nóg i niezazdroszczę z Niemcami Poznańskiemi tęgy Rumuńskiey satysfakcyi —

Żyj zdrów Kochany Leonardzie, niezapominaj o Twojym wiernym

Stanisławie

A jeszcze coś — jest tu niemiecka Awanturnica, nazywająca się Countess Dowińska, a highly respectable and most interesting relict of a Polish Colonel, killed in Hungary — Mieszka obok Belgrave Square i robi, między innemi rzeczami, kwiaty, i tak się w nie w profesyę wbiła, że dostarcza dla Królowey i Dworu i na wystawie wyprawy Princess Royal, świecące jey talenty ogromną sympatyę wzbudziły dla tey political misfortune — Otóż teraz czytałem, że Two Polish Ladies, spaliły się (to jest ich rzeczy) za asekurowawszy przedtem należycie, mianowicie

widow of a a a

the Countess Dowinska and the Countess

Meladek — Jednakwoż to musi być

Hr Władysława Dowińskiego widelka Konsolanya że zginął

w Węgrzech, dowiedzii się Jego wdowa

tu w takich honorach — ale co to jest

Meladek? Czemuż nie Malekabel ——

Nota Bene, Kosfusti, jéy na to wszystko

dat zatwierdzenia i pożegnania, miły

chłopiec, znający świat Dowińskiego jak

my oba ——

Wyczytam że Emeryt Klanicwicz który był

powrócił za Amnestyą, wraca napowrót do Anglii

Przyśrzkiemu przysłano Amnestyą ale podobno

niemoże się zdecydować powrócić i zostaje ——

O Jacku, o Walnikach, nic nieczytam — a u

was?

Otrzymany w Paryżu
11. Sierpnia 1838.

5 Denbigh St. Pimlico
10 Sierpnia 838. 30

Kochany Lewandzie —

Dorzeczny Mlaszko, nieproszony mówił z Jenerałem o mojem smutnym położeniu — i Jenerał mu powiedział że chce rozpoznać całą sprawę — W skutek tego piszę dziś do Jenerała, co bym sam z ciebie pewnie nie śmiał zrobić — W liście moiem proszę Go o pomoc dla Nas obu ale żadnych skarg na Ostroroga nie mowię, bo odebrawszy uspokajający list od Niego tylko nad zwłoką ubolewać mogę — Tak jak teraz Ostroroga z swojem interesem stoi, mógłby przy krótkiej staraniu, dostać potrzebny dla zaspokojenia mnie kredyt, i tylko o chęć pozbawania się z tego strony teraz idzie — Ale trzeba chcieć to pierwsze — W nadziei że Jenerała wpływ może w tem dopomódz, poważyłem się najuprzejmiej Mu się moją odezwą — Do ciebie Kochany Lewandzie, udaję się z prośbą nayusilniejszą abyś mnie poparł przed Jenerałem i wytłumaczył moją śmiałość — Ja się jej tak bardzo sobą że się aż wstydzę, ale wierzaj mi że tak jestem w tem znagloney potrzebą, że zaniechać, lub nie niewatkować jest dla mnie zgubą — a dokuczanie moje

nie jest niecierpliwością ale po prostu głodem —
Ostrorog powinien przecie mieć względ na
moje położenie i okazać nie samemi słowy
swoje dobre chęci dla mnie —

Nie zabieram Ci więcej czasu — mam
nadzieję że zechcesz wziąć do serca mój interes,
i udzielisz mi swego poparcia i pomocy —

Bądź zdrów Twój

Jan Kanty

Za parę dni odbiorszy pobrane rzeczy
Wyjeżdżę już ode mnie i Ostrorogu, w razie gdyby
Jenerał zarządził będzie Tobie okazać —

Otrzymany w Paryżu 15 Października 1858. 24.

5 Denbigh Street Pimlico
12 Paźdz. 858

Kochany Leonardzie 31

Jak dawno nie od Ciebie niemiałem i Twój ostatni list tak był suchy, że mnie zostawił pod wrażeniem jak gdybyś do mnie jakiś miał żal — jednak ja niepoczuwam się tylko do zbytniego nadużycia Twej cierpliwości, ale zanadto znam Twoją wyrozumiałość, abym się niespodziewał że mi to wybaczysz zechcesz.

Dziś znowu występuję do Ciebie z prośbą, która jeżeli mi zrobisz, największą mi przysługę uczynisz — krótko Ci opowiem moje położenie, i z tego wniesiesz czyli mi ją oddać możesz — Niespodziewana, a długa przerwa w zarobkowaniu, i konieczności przeczekania wystawa czasu na który naprzód fundusze otrzymałem, wciągnęły mnie w niewielkie wprawdzie, ale przykre trudności — Obecnie zarabiam nad spodziewanie dobrze, ale przychód z tego kwartalnie mnie tylko dochodzi — i prawie całe trzy miesiące na to czekać trzeba — Do tego, mam otrzymać w pierwszej połowie Grudnia z domu 1500 fr., ale tego także trzeba aż doczekać — Tymczasem jestem przygniecionym potrzebą Ci opowiadania Ci to, zapytuję Cię się, czyli możesz mi tę wielką przysługę wyrządzić i przysłać 10 £, które w drugiej połowie Grudnia, na każden sposób przed Nowym rokiem zwrócić Ci się obowiązuję — Prosiłem Jenerała o tę łaskę, ale On niemógł dla mnie wyjątku zrobić w przyszłej w tego pozycji słusznej zasadzie, ale pozawiwym liście

polożepił mój zakłopotany umysł — Jeżeli możesz mi to zrobić, lub sposób na to znaleźć, największą mi pomoc udzielisz, a przecie tyle zasługuję na twój szacunek, abyś był pewny, że gdybym nie miał pewności odebrania na czas aby iż ujść, nieprosiłbym cię o to — Starałem się o ile podobne było dać sobie rady, aby przebyć te trudne parę miesięcy, ale wszystko mi się niepowiodło, może Bóg da że u ciebie znajdę pomoc — Wierzaj mi Kochany Leonardzie, że, chociaż dla kogo innego może ta rzecz by była małej wagi, dla mnie by była największą przysługą, bo by mnie postawiła w możności pozbycia się przeszkód w mojem teraźniejszym zarobkowaniu, i doczekania się zasiłku z kraju — Niezabieram ci dłużej czasu i przedstawiwszy ci moje położenie zostawiam to tobie, czyli mi tę przysługę wyrządzisz może —

Poleram twojej pamięci szczerego przyjaciela i sługę

Szemtańskiego

Proszę cię jeszcze raz Kochany Leonardzie, jeżeli możesz nie odmów mi tej prośby —

otrzymany w Paryżu
22 Października 1858.

5 Decembre 15 dimbre
20 Xbris 858

32

Kochany Leonardzie —

Niedość na tém że mi tak wielki dajesz dowód twéj przyjaźni, podźwigając mnie pożyczoną drugą połową 5 ₤ noty, ale jeszcze mi obiecujesz że o drugą podobną pottarasz ij będziesz próbował — Ta mi ten zrobiłbyś wielką, wielką pomoc, nienam to to godzi, bo przekonany jestem że skoro dostaniesz, niezapomnisz o mnie — Czy jedną czy dwie, zawsze je odbierzesz na czas który poprzednio wymieniłem, to jest przed Końcem Grudnia — Za tak szczerą i przyjazną pomoc trudno potrafię podziękować ale daję tobie ij jednak że równie trudno abym ci to kiedy mógł zapomnieć — Bądź zdrów twój

Szumański

Biedny Kossitowski, żal mi go szczerze że do Paryża dwa przyjeżdżał gdzie tyle ma nieprzyjaciół —

W Paryżu 3go Grudnia 1838 Lit.

S Denbigh St. Dublin 33
1 Grudnia 38

Kochany Lewardzie

Zrzerażony zostałem dziś wiadomością z domu, że jakieś nieszczęsne przeszkody opóźniają o parę tygodni przysłanie mi spodziewanych funduszów i że je zapewne aż w ciągu Stycznia odbiorę. Jestem więc w obawie bycia w niepodobieństwie dotrzymania li dokładnie wyznaczonego terminu. Możesz sobie wyobrazić jak mnie to zgryzło, głównie gdybym był zmuszony do zwłoki w ujściu li ujść udzielonej pomocy. Uwiadamiam cię o tem w przypuszczeniu że mi się niepowiodą moje starania zaradzenia temu, ale mam nadzieję że bez tej przeszkody będę mógł okazać li ci słownym — Jednak gdyby mi się to niedało, spodziewam się że mi wybaczysz moje nieszczęśliwe nie business like zaniedbanie się i pozwolisz na zwłokę o Styczniu. Prawda? co do ja za bother jestem, to trzeba twojej wyrozumiałości aby nie być wydalonym z zawiasów. Wybacz ten Gallo-Galicianizm. Daley tak się go polubiłem wyrażając, kończę tem że łaskawej i wczesnej odpowiedzi

zobligowanie twego wiernego

Jarmułowicz

otrzymany Paryżu 11. Stycznia 1850

5 Denbigh St Dublin 34
8 Sty 879.

Kochany Leonardzie

Jestem w naywiększey zgryzocie niedotrzymawszy Ci na termin — Wszelkich Ma termin użyłem starań, ale jak do mnie zwykle — spotykał, napotkałem na zaięte zawody, i od dnia do dnia uwodzić się dał i z późnieniem w rysowaniu się do Ciebie — Teraz gramię całemi siłami aby zebrać tyle, i mam nadzieję że mi się powiedzie, ale muszę użyczyć Twoje przebaczenie, bo niemogę Ci wyrazić ile mnie to boli że Tobie mnie obwiniać — Miałem nadzieję że nietylko Ci się uyszę ale Ci się zarazem odwzajemnię za Twoję uprzejmość na czas kiedy potrzebujesz, i tem więcej tego pragnę jeżeli wzredłeś w jakie kłopotliwe z powodu Petrowego — to ja sobie przepisuję, bo nie dość straty mojéj jeszcze trzeba abyś ty na tem ucierpiał — W kilku powinienem mieć cokolwiek subkursu i natychmiast co będzie mógł będzie do Twojéj dyspozycyi, ale

na przyszłość nie bierz za mnie przykładu
i nieufaj nowym wynalazkom — Młody
Żaba ni mówił że Mu Ostrowy powiadał
że już skończył stawy swój interes — i już
mnie zaspokoił — Wolne żarty, byle
przynajmniej Tobie zarobił — Miałem
tę przyjemność widzieć kilka razy Jenerała
podczas pobytu Jego w Londynie i niejednowo
słowo Jego dodało mi ducha i dobrych
nadziei — Mocno był zajęty pracą,
która będzie jemu jedną zaszczytną zasługą
Jego dla naszej sprawy — Chociaż był
czasem cierpiący dobrze wygląda i jednego dnia
podczas wcale przyzwoitego słoty, kilka
godzin chodził ze mną po ślizkich ulicach
Londynu — Widzę mi ij że Go wkrótce
obaczyć w Paryżu.

Coż wojna z Austryą? okazała się
Christmas Pantomime — Anglicy twierdzą
że tak długo Monitor milczał, bo Burza
Patryka nieduża szybko dosyć spadał,
ale że zawsze ta operacya przyniosła
kilka miljonów na eksport do Ameryki
Bertye Anglicy, nienawidzą uznawania
tylko dla swojej Królowej —

Tymczasem można lada dzień spodziewać
się wiadomości o rozstrzelaniu w wojsku
Austryjackim pare nieścierpliwszych ofiar,
może lekkiego bombardowania jakiego
miasta we Włoszech i aresztowań w Galicji
i w Węgrzech — Ale co to znaczy, skoro
Bonaparty z Mirestami, Barozzami,
Morejami i innemi bankartami,
Talmany swoje więzy złotem podkują —
Wybacz polityko nasz wojnie nie gore
stów które by mnie uspokoiły trochę
że ni przyjaźń swoją całkiem nie
stopasz — Adieu Barbary Leonardzie

Twój

Jarmulowicz

odebrany w Paryżu 25. Stycznia 1859. Lm

5 Denbigh Street Pimlico
24 Styc. 59

36

Drogi Leonardzie

Zdawało mi się przed odebraniem twego listu że już więcej pobitym być niemogę, ale przekonałem się że bida granic niema — Niema nic tak przykrego które bym na siebie nie przyjął, gdybym mógł, nic mówię już mieć się ię, ale rozpierzyć li z wiatrem, bo ty tak zawsze dla mnie dobrym byłeś — Tymczasem jestem w najsmutniejszym położeniu, wszystko mi się porwało, zawiodło, nawet kilkanaście franków które mam zaległe z zarobku, wyciągnąć nieszczęście — Chociaż tak wszystko mi przeciwnie idzie, muszę mieć nadzieję że lada dzień odbiorę przynajmniej tyle, abym ię z tobą mógł podzielić ale zawiedziony na pewnym, już nieszczęście na nic liczyć — Niemasz wyobrażenia ile cierpię że Cię tak zawiodłem, i niemiem Cię już o wybaczenie prosić —

Powiadasz że ię Ostrorogowi powiodło — Mogłem ię tego spodziewać, bo tak zwykle na tem świecie, Mrzywda zasługa jest uprawna dla przebiegłego — ale niezawiedłem ię także, widzisz, że przy najlepszym

powodzenie, o mnie ani pomyśli — Bardzo
wiozę że ja mu ciężę, zwłaszcza kiedy jak
powiadasz, wypływał na morze szczęśliwe,
bo też on dopiero zaczyna swój zawód —
ale czem więcej będzie miał, tem mniej mu
to ciężyć będzie — jeżeli moja zguba
na nim szczęście na tem świecie przyniósł,
to w krótce będzie mu jemu pójdzie, bo
nie pomoc mi zabrania, ale kiedy tej
straty za okropne dla mnie — Najwięksa
z mojej strony jest słabość, że ja sam
przed Księciem jemu Go wmawiam, bo
wstydzę się za siebie, wstydzę za niego,
ale Monied wszystko to wytrwieni —
Miniatem pisał do jenerała prosząc Go
aby Go jeszcze raz napomniał, ale na
próżno bym jenerała nudził, takli odpowiedź
ma na wszystko odpowiedź i wykręty —

Nie wiem czy wiesz że ja byłem zajęty
wypisami z State Paper Office dla towarzystwa
Historycznego — to praca, przez
innych, dawała mi zyski — stoi dla
tego niemogła się tylko nowa, nowa
dla braku funduszów — Szymon
mi powiadał że może do Paryża

Sukkurs otrzyma Suburbia Londyńska,
dotąd nie wiem — i może by istotnie
czém ~~dorzyć~~ wspomódz, ale jak to było w
przeszłym roku, gdym to nie ja tém był
zajęty ——

Dwa Times'y będzieny miał skoro
je tylko dostanę — dziś za tém idę —

Może mi Mój da odebrać
co ocaleje — i sobie odnowię a przynaj
li co być może ——

Bądź zdrów Kochany Leonardzie
Uściskay ię niemiaj mi za złe
Ignacy.

Otrzymany w Paryżu 26. marca 1859

Londyn — 5 Denbigh Str. Pimlico
15 Marca 859.

38

Kochany Leonardzie

Otrzymałem dziś list twój z Towarzystwa — Donieważ jest bez daty, niewiem jak długo był w drodze. Odpowiadam odpowiedzi na zapytanie, do co wiem. Wincenty Januszewski jest podobno Emigrant z 1846, chociaż ig do pierwszej Emigracji przyznaje wątpię aby był w 1831 podchorążym w 47m liniowym, albowiem w 1856 niewyglądał na więcej jak 36 lat wieku — Niebył w 1848 ani w Węgrzech, ani we Włoszech, ale podobno należał do wstawienia oręża polskiego w awanturze Badeńskiey. Jeżeli ig niemylę był parę lat w Legion Etrangere w Algieryi — i jakiś czas w Ameryce.

W 1855 zaciągnął ig był do jednego z pierwszych oddziałów wysyłanych z Londynu — Przybywszy na statek Victory w Deptford, i otrzymawszy 5 £, zebrał sobie niezwłocznie kilka innych i zażądał wolności wydania ig na ląd — A gdy p.p. Jankowski i Torlecki na to zezwolić niechcieli, po gwałtowney na pokładzie scenie, zrzucił z siebie ubranie i wskoczył do Tamizy — Przypłynąwszy do brzegu wpadł w objęcie policyi, która go nagiego przywiozła na statek — Tu oświadczył, że go gwałtem na statku zatrzymali

chciano i policya zażądała uwolnienia Go i wydania rzeczy, odsyłając Jackowskiego do drogi prawa względem S. T. — Namyślniczy ig jednak rzeczy obawiając ig powołania przed Magistrata, chciał pozostać, ale oboma officerowie oświadczyli p. Jackowskiemu iż Go w oddziale mieć niechcą, i wymogli to że Go na brzeg oddano — /

Później okazał skruchę przed Maj. Kulczewskim i umieszczony przez tegoż w zakładzie w Tilbury, przez czas jakiś nieźle ig prowadził — Nakoniec przybył do Skutari z ostatnim oddziałem Gleinicha — właśnie wówczas rozszerzano kadry, i dwór. Dobrowolski przeznaczył Go na feldwebla kompanii 6ej 1go liniowego Kapitana Wyganowskiego, później zaś przeniesiony został do Komp. 4ej Kapitana Baranowskiego — Wkrótce jednak odebrano Mu feldfeblostwo, ale pozostał jenne podoficerem — ale gdy następnie w Bujuk Czekmedże pozostał kurzyć ludzi, odesłany został do Uzumczehir — wraz z dwoma innemi, Daiburskim i Łaskim, wychodzącymi z Wojska Rossyjskiego, a przedtem wzorowymi podoficerami — W Uzumczehir dawił się hardo, ale gdy Go Komendant Korzar Krasiński który Go znał jenne z Londynu, zagroził do siebie i w poufnej rozmowie zapewnił, że skoro niebędzie potulny, każe mu przywiązać

i bez względu na Dopień, wyliczył 40 batów, uspokoił się na oko, ale nieprzestał karzyć innych potajemnie — Po objęciu Komendy Brotzar przez Kapt. Bikulskiego, zachowanie się jego było tak złe, iż oburzało nawet znajdujących się tam Żołnierzy, zrzekło z nadesłanych wyjątkami dobrego ludu, i nakoniec z rozkazu Jenerała Breańskiego, potwierdzonego przez Jenerała Dowbór, wypędzony został — Z tego powodu, potem
Or, jedyny podoficer, wypędzony również, dawny Żołnierz Carskimowicz i kilka innych Dezerterów, którzy się przy rozwiązaniu zgłosili, Dymisyi nieotrzymali — Później jusz kilka razy do Jenerała Kanowyckiego w Skutari; skarżył się przed Majorem Brett, ale Jenerał tylko Certifikat wydać mu rozkazał — Jest to indywiduum sprytne i wymowne, ale bardzo niebezpieczne i niespokojne — przykłem jijak niemiły — W każdym regularnym wojsku, żądałe mi się, musiał by skończyć Kulką lub Świerząg —

Teraz ja znowu występuję z prośbą do Ciebie — Ta jest, abyś był łaskaw, jeżeli masz czas po temu, opowiedzieć mi co się dzieje, czy niema dla Nas jakiejś służby, rozumie się pod Jenerałem, lub z Jego rozkazu — Dopytujesz się przy tem

co się dzieje można być niespokojnym,
i można marzyć — a wojna z Austryjakami,
to może fare venir l'eau à la bouche —
Cokolwiek mi powiesz w zaufaniu, możesz
być pewnym że przy mnie pozostanie — Ta
tak wszystko za pokojem, nawet przymglona
Polonia, że nic między nieni pocieszającego
certyfikat niemożna — a trudno być mądrym
z wiadomości Timesa, że Jenerał Kamieński
został Szefem Batalionu gdzie .. u Garibaldego —

Trudno mi znaleźć wyrazów aby się
przeprosił za zawód — jednak wybaczyć mi
gdybyś widział w jak widliwej się teraz biedzie
znajduję — jedno z drugiego się rozwija — i
Kotostwo Rivoroza pociągnęło za sobą okropne
dla mnie następstwa — Cokolwiek się ze mną
stanie, musisz wkrótce odebrać swoje.

Bądź zdrów Kochany Leonardzie

bierzy twój przyjaciel

Januszewski

Jednak co do Januszewskiego, wstaw się Kochany
Leonardzie do Jenerała aby, mnie Dymisyę, ale
zaświadczenie otrzymał — Może On się poprawi,
a lepiej jak będzie mieć jeden mojprzyjaciel
i wdzięczną — Wreszcie trzeba dodać że niebyło
przed radem wojennym stawianym ale sumarycznie
dealt with jakby nasi przyjaciele powiedzieli —

Załączam przydatną prośbę —

otrzymany w Paryżu
13° Maja 1859

5 Denbigh Street Pimlico
3 Maja 1859

40

Kochany Leonardzie

Nieodpisałeś mi na mój ostatni i widzę że jesteś na mnie zażalony. Masz w części słuszność, jednak niebyłbym w stanie wyrazić ile mnie to boli i ile poświęcam pracy aby naprawić to co w kilku razach zrobiłem. Mam nadzieję że mi ig niebawem lepiej powiedzie, mogę mieć także nadzieję że mnie zechcesz powierzyć paro przyjacielskich słowy?

Stosownie do twego życzenia posyłam ci ostatni numer Demokraty. Dosyć jednego aby mieć wyobrażenie o innych, bo stereotype są frazesa i nonsensa tego emetycznego dziwolągu. Korrespondencye tylko przypominają rozmowy z Kulturii zwłaszcza lokajstwo i szarą tu tego spróbę przesłaną z twego Carogrodu.

Tu u Nas jak w lesie, nic ig niedowiecy co by Nas obchodzić mogło — Niemusi być lepiej gdzie indziej, jednak choć jakie takie widoki, nadzieje, może co

w Warszawie. Jeżeli masz jeszcze wzgląd dla mnie, prosz Cię Kochany Jenerale donieś mi czy dam dla nas co się nie święci, i o ile można, co Jenerał na to wszystko powiada — bo mi powiadz zatrzymam dla siebie, dowiaz jest tu jeszcze Kilkunastu weteranów, zwłaszcza z naszej Dywizyi, którzy by się także chętnie dowiedzieli, czyli się kiedy jeszcze na rozpoczęcie nie zdadzą.

Przed kilko dniami przybyło tu z Twoich Agentów, jeden niby oficer polski, drugi węgierski dla werbowania. Jest w tem jest podejrzanego, bo niemogłem się dowiedzieć o nazwisku oficera, i pomimo starań spotkać się z nim. Dowiedziałem się o tem od naszych Żołnierzy, którzy do jeszcze jest Kilkunastu i którzy do mnie na poradę przychodzili — Oczywiście radziłem czekać aż do właściwego rozkazu, tembardziej że wszystkim zajęcia zadrudnienie dojście im życie — Mnie samemu proponowano z strony Węgierskiej, ale dosiaz pokusa nielada, nie chcę

w stanie tak abdykować w obcych nadziejach

Jeżeli mi zechcesz dzisiaj powiedz
także Tatkowie co to jest Mahmoud
Islandi Effendi / Chef d'Etadron F. Freund /,
którego Karty wizytowy u ciebie znalazłem —
Znałem trochę w Węgrach Warszawianina
Freund, Adjutanta Jenerała Nagy Sandor,
i przypominam sobie że coś podobnego było
z wizytą u Jenerała w Skutari — Karazem
powiedz co mi dzieje z Doniecznim? gdzie
jest Kapitowski?

Dodawszy zapewne moje nabożstwo —
Zawsze bym tego nieuczynił, gdybym Cię
nie znał i nie znał Twoje poczciwe,
wyrozumiałe serce —

Adieu Kochany Leonardzie, jeżeli
możesz załóż przez Cię moje urranowanie
Jenerałowi i nieraz pomnij o Twoim
szczerym Emulańskim

otrzymany w Paryżu
21 Czerwca 1859

Londyn 5 Denbigh Pl. Pimlico
20 Czerwca 859

42

Kochany Leonardzie

Krasiński otrzymał dziś list z Daryża zaadresowany do Niego przez Ostroroga — W tym Kopercie znalazł prospektus na sprzedaż jego Instrumentu Melodiny — Ponieważ Krasiński tyle jest zrażony iż żadnych stosunków z tem Jegomością nie ma i niemiał, a Ostroróg wie o naszej zajętości, domyślany iż przeto że to zrobione było aby do mnie doszło — Tak więc do oszustwa, dwuzy bezczelne urąganie — Niemiły mi za złe że ci jeźdźce o tem bajdarstwie mówię, ale możesz się teraz przekonać że mi niestusznie wierzgi niemiałeś, że ten sposób moskiewskiego wychowania, wierutny jest fakt — Wiesz że kontraktem ze mną urzędownie zawartym, a przez tego stowarzyszeniem Jeneralem potwierdzonym, przypuścił mnie na pięć lat do udziału jeżeli nie o zysku, to w zwrocie wkładu — Ja już zadobą zawdzięczam za grzeczności które mi wykupił, ale jednak uważam to za obowiązek użyć środków i prawa które posiadam, nie aby odzyskać

swoje straty ale aby stawić przed trybunał oszusta — Niektóry Jenerałowie naszego zabierali czas przedstawieniem gdzie rzeczy zaszły, ale dają mi ię za przyczynę zbyt przekonawszy ię sam, winien jestem przestrzedz Jenerała co to jest za ptaszek, bo niezgodzi ię aby taki szkodnik obcy czci i honoru Jenerała prostemu poradał — I Tabie- niałby dłuższy czasu zabierał, prosząc ię jenere o stratę nieyslinowści i niezmiarę dla twego rzetelnego

Jenerała

Od czasu mego oswindlowania, szlachetny Hrabia, inną spekulacyjkę wyprawił — Młody Żaba zostawił mu 180 franków na jakiś sprawunek — Owoż jakiś list Ostrowoza pisany do Żaba zaginął — wnet domyśl się to kto, w tem liście ię znajdowały — Osobna poczta Angielska jednak wynajduje po kilku miesiącach list, opieczętowany herbem Ostrorogów, ale bez śladu 180 franków. Ród Żabów jest zgorszony ale dla tey małey franszki powiada, nic. Go sam Diabli porwą —

5 Denbigh Street Pimlico
22 Sierp. 819 43.

Kochany Niedźwiecki

Niewiem adresu Ostrorога, a piszę Mu
o wiadomym Ci interesie, dowiaz Mu nie zawoz
jest Tarkaw o odpowiedzialn — Spodziewam się że
zechcesz mu wręczyć załączony list — Zarazem
jeszcze Cię usilnie proszę, zaymuj się szczerze tém
aby Ostrorogowi tę myśl zbawienia
otworzyć — Jeżeli Ostrorog dwa rzeczywiście zrobić
ku interes, ja Mu mogę wiele być użyteczny
i zapewniam Cię że najserdeczniej dla Jego
korzyści bym działał, mając dość dla siebie tej
nadziei że jak Mu się powiedzie, zechce o mnie
pomyśleć — Proszę Cię pogadaj z Nim na
serio — Dla niego byłaby zapewne ogromna
rzecz użytku kilka tysięcy franków, mieć tę
przyjemność przez tego zaspokojenia mnie.
Niewątpiąc prędki kto nie skorzysta z tego na
Jego szkodę, może by można otrzymać więcej
jak później, nienawmiankując już że aby patent
na Rudę w Anglii otrzymać, trzeba złożyć
30 ℔ — Powiedz Ostrorogowi niech

zapomni nasze waśnie stał jak ja z największą
przyjemnością uczynię, i niech mi zaufa, a
przekona się jak ja usługi oddawać umiem ——

Aby dobrą cenę dostać, trzeba kroby czasu,
chyba że od razu, wypadkiem, trafi się na
prawdziwego Amatora — Tu bajeczne, stosunkowo
do wartości wynalazku, otrzymują ceny, sztuka
tylko nauczyć się dróg którémi trzeba
dochodzić — Jeżeli więc Pitworog chce rzecz tę
robić, niech mi nadeśle prospektusy, opisy,
swoją cenę i warunki, a ja natychmiast
porobię potrzebne kroki, dla których już
wiele rokneśpansów uczyniłem — Ale drugą
rzecz ułatwić, wielką by było korzystnie
przysłać do jeden instrument przez Alexandra,
z poleceniem wydania mi go — W tém
razie niech mi Pitworog zostawi parę tygodni,
a wróżę Mu dobry zysk z tego — Jego
skończonym interesie, przysłany instrument
oczywiście zwrócony Mu będzie — Ale proś
Pitworoga aby przysyłając co będzie miał,
nie dał mi do płacić za porto, bo to
mi jest absolutnie niepodobnym ——

Dzisiaj udałem się do Jenerała przedstawiając
Mu wszystko — Ciebie Kochany Leonardzie,
prosząc, na wszystko prosząc, staraj się
o posadę w pomorze, bo mamo Jego
potrzebują, a tak robiąc i Ojczyźnie
i sobie i mnie dopomożesz — Mości
mniemam Ojczyzna zapewnić się wszelkie,
i pilnie rzecz wykonam, zważając bystro
na Jego korzyść z której coś dla mnie
spłynąć kiedy będzie w możności ojczyzna
mnie, w czem na Niego się
spuszczam i wyjadnie na Jenerała zresztą
Jego pole gam —

Cidzin Swój

Szumalański

Otrzymany w Sanoku 26 sierpnia 1859

25 Sierp. 859

45

Kochany Leonardzie — widziałeś mnie, możesz sam osądzić po mym wyglądaniu jak mi jest teraz — Mienię mi za złe że do Ciebie się zwracam, ale w tej chwili nikt jak Ty, mi pomódz może — Oddaj mnie cierpliwie wysłuchać, bo wierzaj mi rzecz jest wagi życia dla mnie, a zwracam się ku tej w zaufaniu jakie ty tylko wzbudzić możesz —

Redakcya Czasu zawiodła mnie srodze, bo po upływie dwóch miesięcy od terminu zapłaty, dotąd nawet słowa odpowiedzi na moje przypomnienie nie daje — Przepadła mi więc należytość za 83 listy (które wszystkie umieszczony były w dzienniku) i dodatkowe wydatki (które z ich polecenia ponosiłem, to jest 23 tt, które gdybym był otrzymał, byłbym sobie najlepiéj dał rady na przyszłość) — Jak umyślnie, inna praca dla której wiele dni i nocy poświęciłem, takie mnie zawiodła przez śmierć adwokata dla którego robiłem — Tu nigdy niespodziewane zawady, zwłaszcza za niepodległości nieuczciwości ze strony Redakcyi dziennika politycznego, przekonały mnie w tak krótkiem powtórzeniu, że —

Myśla ciągle zachować mnie jeszcze może —

Wiesz że mam siostrę w Paryżu, ale niewiesz że, nienawidzi mnie prawdziwie dla jakichś powodów, oziębłości wkradła się w nasze dawniey serdeczne stosunki — nie jedziemy do ale teraz prawie jak obcy dla siebie — Prosiła ją o dwuletnią pomoc, niemogła — wolę mieć się pewni przemarzenie — ale gdyby od Niey wyszła, jedynie dziś mnie ocalić może — Oni niewie w jakim ja stanie zdrowia i utrzymania się znaydują, bo gdyby wiedziała, a mogła, pewnie by mnie powratowała —

Ty możesz mi w tem pomodz gdybyś znalazł sposób, uwiadomienia Jey że w tak ostatecznych znaydują się wyłączeniach — Ale do Norbany Leonardi, listem zrobić nie można, ale jakim sposobem Ktoby mię był wzięty, ale ciągły jak z przypadku —

Możesz zadzić po tem nym zdaniu od Ciebie, czyli ją czekam ostatniey deski zbawienia — Odrzekszy mi dla mnie kilka tygodni, przyjdę sonsz do sił, jest utrzymać życie, bo na próżno Boży nie pozwoli dać sobie rady,

byłem mógł wyjść z podobieństwa w którym
zawód tych ludzi mnie otoczył — ale dziś
zawody te postawiły mnie przed zgubą,
bo jeżeli przez Twoją nadaremne nieobecność
powrócę od siostry, już dalej nie jest
podobieństwem — a matka, nędzna, powróci
już mnie ocala — Domyślisz Mordarzu
Leonardzie, że możesz mi dać życie, ale
także że chcesz mnie w tem powrócić, przez to
jak najokropniej robić, bo wiedz by Bóg bronił,
aby kiedy moja siostra mogła sobie powiedzieć
że wiedziała o mym położeniu, mogła mnie
ocalić, a dla jakich powodów tego nie uczyniła.
Jeżeli rozumiesz, powiedz co ci piszę Jenerałowi,
On tak łaskaw, tak dobry dla mnie, że mnie
jaką radę w tem udzieli — Wiesz to list
mój nieradzi, widzisz przecie że jestem
chory — Ale przybądź tutaj jakim mógł co
dla mnie od Lekarza otrzymać i przydaj
zawiedzony to o co ci dziś proszę — a w tak
ważnej dla mnie chwili, Lekarz mógł by
także nadzwyczajnych mieć środków —

Liczę na to zupełnie jak na rzecz

prawną, bo jakże mogłem przesłać
kledakcyę czasu, o taką nieuczciwość,
zdałem z niéy stronę Hermin na zapłatę
w domu i inne drobne porobiłem
zobowiązania, teraz wszystkiemu temu
niemogę zadość uczynić i już od dwóch
miesięcy od dnia do dnia na prośbę mieszkanie
lada chwila mi wypowiedzą,
i cóż począć dorem, bez grosza, bez
podobieństwa pomocy od nikogo, nieznajdę
nawet na najwydatniejsze wyżywienie —
Tobie opowiadam wszystko wyraźnie;
tylko od twojéy pomocy wyglądam
ocalenia w téy najgłębszéy rozpaczliwéy
potrzebie — Odpisz prawdę, ach,
niech ci raz skończy

Twój

Januszewski

Louisa — 30 sierp. 859

47

otrzymany w Paryżu
31 sierpnia 1859.

Kochany Niedźwiedzi

Jaki ty pozorny jesteś do drugo tó
podobnego znaleźć i nie wiem co by zemną się
było stało gdyby nie ty — Ostrogi przystał
mi 110 fr., co zawsze porządnie kosztowało —
a mam nadzieję że jeszcze przez ciebie pomoc
do mnie zawita — Niedług ci długo mówić,
ale pozwolisz że ci ustnie podziękować —
Niezawiedłaby tego o co się prosiłem, ale proszę
cię zrób tak aby siostra moja [illegible]działała
że ze mną co raz gorzéj się dzieje w zdrowiu,
a bicia nieprzestają podtrzymać, ale tak
aby to odemnie nieszkodziło — Jednak
pamiętaj aby jéj przykrości tém nieczynić —
ja wiem że ty na to sposób znajdziesz —
Adres mojéj siostry jest 12 Rue Balzac —
Niezabieram ci czasu — Dziękuję z całego
serca

Twój

Fryderyk

otrzymany w Paryżu 9 Października 1859 r.

8 Września 1859

48

Kochany Nicodemie

Wiem dobrze że z początku, szczérej chęci ustrzeżenia mię, ale narobiłeś mi Wszystko mówiąc z P. Jemyślewiczem o mojéj siostrze — Żadnéj mowy ale stało się — moja wina że ja źle przed Tobą wyraziłem i o niéj mówiłem — Wierzę że na to, i gdy się sposobność zdarzy powiedz panu Jemyślewiczowi — że jak dałem sobie radę i że to było nieporozumienie — Zawsze serdecznie Ci dziękuję za twą pamięć bo wiem że z dobrego serca chciałeś mi dobrze zrobić — I tak dalej pewny tego jestem że Ci ją przypominam co do Ostrowego, jak tego sposobność będzie, mów Mu o tém co Ci, o wyrażonego Nas oba pisałem — i proś Go nieć pomyśli o mnie, bo ta ugoda Mówię mi przystał, ani mi pomoże ani Jego zadowolnić nieboże

Ściskam Kochany Leonardzie

twój

Stanisław

Londyn — 28 Września 874

49

Kochany Leonardzie

Ja zawsze mam liść o coś supplikować — ale tak jak twoja względność i cierpliwość, tak moje niepotrzebne potrzeby są niewyczerpane — Dziś znowu coś nowego — Wiesz czy wiesz, że od wyjazdu Glejnicha trudnię się robieniem wypisów w State Paper Office — Gdybyś przeczytał to co nam już z tąd wysłane zostało, przekonałbyś się ile tam ważnych dla nas jest dokumentów i faktów — Tymczasem, wprawdzie mało w stosunku faktów w tych dokumentach zawartych, Polonica tegoczesna w pieniądze nie obfituje, i robota to tylko urywkowo, w miarę drobnych składkowych funduszów Angielskiej Kolonii, postępuje — Przedtem, Kiszka i Tow: Hist: w Paryżu, dopomagali, teraz już nie nieszczypawa — a urwało się na nowiutkowszej epoce, panowaniu Augusta III, kiedy już rzeczywisty nieczynowy Minister Angielski nadokładniejsze z Warszawy robił raporta. Pisałem do Kalinki, który oczywiście jest figurą w gronie Historycznym — Dziś. Szyrma także z swej strony od dawna zamierza pisać — Ty Kochany Leonardzie, i tu jemu możesz mi dopomódz, a zarazem przyczynić się aby te rzeczy do naszych

zbiorów się dostały, pojechajże tam gdzie będziesz mógł rozumieć, że jakiś fundusze się znaleść mogą — To jest żmudna robota, licho płatna, ale pracując dobrze, zawsze możebym zarobił, byle było co — Jeśli chcesz mi w tem pomocy Swéj udzielić, porozumiej się z Kalinką i wszystkay tam jesteś jakby Matedorę do poparcia pożądanego dla mnie wyniku —

Niebiorę Ci więcéj czasu, bo nabrałem się już tego, nabrałem nad miarę —

Bądź zdrów Kochany Leonardzie

Twój szczery

Szaniawski

5 Decbr 1831 Petersburg 22 d. 10 bre
1 Nyp. 1831

50

Kochany Niedwiecki

Żaba mówić o niczém i gdyby ij dobrze szło nie byłby w możności zajęcia ij [illegible] skutecznie sprzedaży — Jestotnie sam niemoże za tém dworzić i trudno od niego wymagać aby na to wydatki ponosił —

Zachodzi więc pytanie czyli rzeczywiście p. Ostrorog szczerze przemawia pieniądzenie tylko trzeba ij [illegible] na rzecz moją, lub ij tylko pod protekcją Żaby na polu dla siebie zostawia, ubiegając Baranowie sprzedaży — Jeżeli szczerze chce udatwić tém sposób, może mi przysłać, przy Twoje przyjazne pośrednictwo, upoważnienie odebrania i portowania ij o sprzedaży stylizie — Abia zdaje ij aby dał dotąd powód [illegible] ij wykoże z otrzymanéj ceny, a mojem interesem by było dostać najwyższą cenę — W dwoje rąk zdobyłbym dowód otrzymanéj ceny —

Jest to kłopot i strata dla mnie, bo boczne wydatki które to sprowadzają, policzone mi niebędą, lecz nieciszą o to — Zdaje mi się i teraz, wtenie moje maleń kupno, a ij [illegible] zmarza mnie dowytać ij wszystkiego i stall [illegible] dobrá, jak Jenerała proszę o pomoc

w tém względzie —

Rozumiem jednak, iż tu teraz przełożony,
jeśli zechce, jakie ma dojścia p. Ostrowy,
bo nawet by nadaj restytucyi wzbraniać
ej bodaj robić, jeśli do tego zmuszonym
nie będzie —

Ja nie ~~chcemy~~, tylko fakta przytaczam,
a nieprzeświadczony byłem był gdybym mógł
wyznać, że niedawnie oskarżałem —

Proszę Cię odpisz mi wdrobce i
przyślij to upowaznienie, jeśli jest
w tém co prawdy —

Proszę Cię niezbędnie i dopraszam
mnie biednemu Szymkowej

Gdyby Ostrowy chciał sobie otwarcie
przychylnie ze mną postępować i mógł wierzyć
że ja mu nie szkody ale dobrego powodzenia
życzę, mógłbym mu, zdaje mi się, bydź więcej
użytecznym tu, jak Żaba, który jest nadgorliwszy
uczynnym i nigdy niedawnia jak o czem może
Krajanowi dopomódz, ale jest zajętym i nie

a powrócenia aby mógł za tem chodzić, ani też
jak wszystkie Schallehny, którzy oszpuścić tylko
zysków na Ostrogu by mieli — Nie jako
Dzierżawca, lub płatny Agent, bo ja ich tylko
o zwrot mego awansu gro dzę lutarh dopominam
ale zdaje mi się iż bym mu mógł znaleźć odstępcę
korzystny, bo znam ludzi którzy by o tem
przyjaciół mię mogli i znam miejscowości tejsze
jak rodzinny mój Lwów — Ja bym ich
nieobawiał do żadnego z nich strony czynnego
wdania, lecz mogę na pokaz be instrumenta;
gnomes Potrzebie, mógłbym Ostr. takie informacye
dostarczyć i chodzić wskazać, [illegible]
wsze które by korzystny interesa mógł robić by
wszystkich z nich strony pretensyi lub
długi wdawania ich — Ale to na próżno,
on we wszystkim widzi zdradę, a ja co innego —

Odebrano w Paryżu 20. Stycznia 1860 d. 21/1

5 Denbigh St Pimlico
19 Styr. 860

52

Kochany Leonardzie

Chociaż wiem że nie jesteś już tak dla mnie przyjacielem usposobionym jak dawniej, udaję się do Ciebie w tej nadziei, iż zechcesz mi uczynić tę przysługę.

Przed dwoma tygodniami pisałem do Jenerała, prosząc go aby teraz, kiedy p. Oborski zaczyna już sprzedawać i miał sobie ofiarowaną znaczną sumę za odstąpienie przywileju, raczył wyprzeć ostatecznie między nami — Dotąd nie mam odpowiedzi — Jeżeli mym listem uchybiłem Jenerałowi, przepraszam bo mi to zgryzota, ale zmuszony byłem udać się do niego, najprzód że Jenerał jest pierwszą instancyą między nami i odwołać się do niego było moim obowiązkiem nim dalsze kroki przedsięwezmę, a potém, miałem nadzieję że napomnienie Jenerała, obudzi raz uczucie sumienia i honoru w tym człowieku — Będąc tak takowe, przepraszam Jenerała za te ostatnie moje napomknienie się Mu — Proszę Cię odpisz mi i dodaj parę słów że Jenerał list mój otrzymał —

Wyczerpawszy wszelkich środków upomnienia się, nie pozostaje mi jak uznać się

pobidym przez podziwienia godną zapomnienia
pełnego przykładu p. Otrowoja, i zawdzięczam
żałobę po pieniądzach których wynalazek
u mnie zrobił — Dobrze wyrozumiałem
ię, bo rozumiałem że p. Otrowoj jako
człowiek honoru, zechce rzecz załatwiczyć,
i tyle razy ofiarowałem zastosować ię do
warunków które by Jemu dogodnemi były,
byle raz chciał zastanowić ię w jak wielkiej
grozie mnie potrzebę, i wyznaczył raz co
prawnego, nie że bezradnie nieznaczną
frazesa i obietnice, którémi mnie zpędzić
usiłuje — Ale po 2½ latach, czas już
tamu większy koniec temu swindlowi
położyć, że urzędownie zapewnione mi prawo
przez ciebie nieczynnemi ię osłabionym
być może — Dłużey więc niepodobna
mi jest odciągać ię w przyjęciu ofiarowanej
pomocy, nie do odzyskania mych pieniędzy
ale może do postawienia do zatrzymania oszusta
w świetnym zawodzie Jego — podobno się
więcey chodzi o p. Alexandra jak o
p. Otrowoja, ale co mnie dam do tego —
Co do mnie, mam nadzieję że jakoś

żyć będę, kiedyś sobie sam osobiście satysfakcyę zrobię — Wybacz mi iż Ci tym jestem nudzę — już na ten koniec będzie, jeżeli mi zechcesz stosowanie do mego życzenia odpisać —

Ja co raz mocniéj zapadam na piersi, grzeczni Szulczewski i Żaba robią co mogą aby mnie godratować, ale podobno niedaleko mi już od szpitalu — Mogłem ja był ratować, ale od wiśnia roku ledwo wyżyć mogę, a cóż dopiero mieć na kuracyę — Prawda? co. Co za dzielny i żwawy mistrzan ten grzeczny pan Otwarog?

Lecz zdrów Kochany Leonardzie Zapomnieć proszę Ci wrazę, jeżeli mogę jakąś do mnie — Boży świadkiem iż serdecznie bym pragnął dowieść Ci ile przyjaźni i szacunku dla Ciebie czuję

J. Szumlański

odebrany w Paryżu 24 Stycznia 1860

5 Denbigh St. Pimlico S. W.
23 Sty. 860.

54

Kochany Niedźwiecki

Jaki ty grzeczny że mi tak zaraz i tak przyjacielsko odpisałeś — Dziękuję ci za twój list bo przyznam ci bardzo mi przykro było myśleć abyś się mógł dla mnie zmienić — Twój list zrobił mi także nadzieję że może też Ostrorog upamięta się i zrobi raz zrozumieć że jeżeli jaki długi jest honorowy i powinien mieć pierwszeństwo, to ten który u mnie zaciągnął przypuszczając że mnie do grótki, a teraz sprzedaje bez mego zezwolenia — Muszę ci jeszcze prosić o odpowiedź od Secretary, ale chciéy go prosić o decydującą, bo jakkolwiek bądź Ostrorogа interes stoi, ja Duszy niepewnieni jestem odciągać ci w wpomnieniu ci a [illegible] które biorą moje pieniądze wszędzie mi zapewnił że wie że to jest współnictwo na eksploatacyi przez pięć lat, i wedle pedantycznego opisu Notaryusza, w jakiegokolwiek formie i zmianami wykonane będzie — Ja jeszcze powtarzam że ani słowa dokuczań, ani

korzystać, jedynie moje z procesem za
ubiegły czas żądam chociaż tyle przez do
strzelenie, ale skoro On niema żadnej
uwagi na mnie, to już przynaymniey
oba drania będziemy — Tobie to powiem
że gorąco pragnę aby się Ostrorog wyprowadził,
bo niemogąc funduszów na proces zmuszony
jestem odkładać większą część pieniędzy które
by odzyskać można Adwokatowi, który się
sprawy chce się podjąć i urguje abym
niezwlekał, — Ja tego zdania nie
będę skoro rzecz by tak miała na dal
pozostać, bo przekonany jestem tak jak
żyję że Ostrorog nigdy dobrowolnie nieoddа
choćby naylepszy stał — Proszę się zawsze
o twoją radę i Jenerała, jeżeli mi leży
całe zdrowie —

Abym ci dał wyobrażenie do czego mnie
ten zapóźniony miodzienie doprowadził,
muszę ci powiedzieć że niemogę zarobić
dosyć z powodu częstego zasadzania na
zdrowie, które przez dwa lata przez niego
niebyłem w stanie poratować, i zwłaszcza
dostarczających nie funduszów ale pieniędzy

na lekarstwa, zmurszony jestem chodzić
do St Georges Hospital jako Pauper
Out Patient, bo rady i lekarstwa
darmo, a kto przez to niepozbędzie,
niema wyobrażenia prawdziwey nędzy —
Gdyby nie bolało fizycznie to by nawet
mogło być zajmujące — Adieu Kochanny
Leonardzie swój

Odebrany w Paryżu
8. Lutego 1860

Wtorek

56

Kochany Leonardzie

Z największą rozpaczą czytałem
swój list — Skrypt przystany
to jest urąganiem sobie ze mnie —
Ja giną z potrzeby, już upadam
bez sił, a tu mi taski obiecuje
niewiadzi na kiedy — Ja taski
niepotrzebuje, żadnych procentów —
żądam niego, bo to jest dla mnie
pytaniem życia — Dziękuj hypotekę
mi daje. Żadnem dodatkiem swoje
szlachetne słowo. — Gdyby to
niebyło zawsze tylko oświadczenie,
to by mi przydał choć czek
choć trochę, wiedzac że taki potrzebuję
ale nie, to latrostwo bez sumienia
bez miłosierdzia — Lutuję
ię nakłoń żeby mi choć
kilka set franków przysłał —
resztę niech sobie zatrzyma

ale nieb – mnie – nieprzyprowadzaą
do ostatecznéy rozpaczy –
Nieznam czém nawet ten
list zapłacił – wybacz mi –
jus 2 dwóch dni leż jak Łazarz
w łóżku bez sposobu ratunku
Do piątku czekam na Twoją
odpowiedź, od której wszystko
zależy dla mnie – Bóg ci
przebaczy bo robiłem co mogłem

Stan. Trembecki

odebrany w Paryżu 20 Lutego 1860 2r

5 Dembicy 11 Stycznia
2 Lutego 5ᵗᵉ/60 57

Kochany Niedźwiecki —

Wybacz mi że Ci jeszcze o sobie piszę — Liczyć na Jenerała, jako na rzecz pewną, spodziewałem ią co dzień listu od Ciebie — prosiłem o to Jenerała, bo czułem że niemam czasu do stracenia i miałem jeszcze możność upomnienia ią na drodze prywatney — Stan mego zdrowia i to mi ubliżenia — jednak mię rolią co podobna aby zakrzywał swindlera w karierze jego — Miałem jeszcze nadzieię że napomnienie Jenerała da mi odzyskać moię i ochroni od poświęcenia wszystkiego, lecz długie twoie milczenie wskazuie mi, że na próżno ią napisałem — Dziś jeszcze raz ią zwracam do Ciebie, jako to ostatniey mey nadziei — proszę Cię, przedstaw Jenerałowi moie położenie, i proś Go niech na Boga nakłoni tego człowieka aby mnie nie gubił — Dłużey już niewytrzymam, bo takie jest to położenie: Brak funduszów niedozwolił mi iść kurować na (przeszłą rzadką) gwałtowną i długą ciężką Ulrei i wpadłem przeszło w piersiową chorobę, która co raz gorszą przybiera postać — bo niebyłbym musiał chodzić aby cokolwiek na życie zarobić, ale chodzić także dwa razy na tydzień do St Mary's Hospital na Paddington / bo St George's pozwolił mu miałem / i tam cały dzień prawie czekać aż kolei na mey Numer nadejdzie — A tego nikt niema wyobrażenia co to jest chodzić

na deszcze i nogy Londyńskie, w podartych
bótach, z blisterem na piersiach, z kaszlem, z bolem
piersi i gorączką — Mam kilkaset franków
długu i jak dużej prosić aż niepodobna —
Stan swego zdrowia i te chody do szpitala
niedozwalają mi kontynuować roboty która mi
tak pilnuj by zarobek dała — Gdybym mógł się
trochę poradować, odpocząć kilka dni, miał za
co dostać ssłodkiej porady Lekarskiej i kupić
lekarstwa, miałbym pewny zarobek na życie, bo to
o co od dwóch lat się staram, mógłbym rozpocząć
gdyby zdrowie było — a tak skoro się, że będę musiał
dostać się do Szpitala, to jednak odkładam o ile mogę,
bo nieznam skąd w domu zapłacić, a potem
muszę pierwej sprzątać Chorego zadatek —
Ja wiem że by nawet sobie życzył abym go pozwał,
bo liczy na kilka kopiejanych franczków aby mi
niezapłacił, ale nie nic innego nie pozostaje —
To przyznaję wiem, że jeżeli do długu przyjdzie,
to się nauczy co to jest fałszywemi przedstawieniami,
pieniądze kimś wyłudzić — Jeżeli się chcesz
przekonać o mojem położeniu, zapytaj Jaśka
Lub Szatkowskiego, a zresztą posyłam Ci kartkę
Szpitalową, którą proszę Cię, odeszlij mi
zaraz, bo bez niej nie wezmą do szpitalu,
a dnia się starać będę jeżeli Bóg dozwoli —
Co powiesz na tą promocyę?

Za przywyknieniem do znoszenia wszystkiego —
póki zdrowie było, Boy wié że robiłem co mogłem,
ale już ié nie ma — Ten przeklęty oszust
sumienia niema — On nigdy, jak zmurszały,
zwrócić mi nie może to, co tak <u>en artiste d'elite</u>
mi wyłupił — wszystkie jego gadaniny że ~~nie jest~~
w stanie, są tylko bluźnierstwem, bezczelnym dołożym
ciężarem oszustwa — Gdyby miał trochę honoru
i uczciwości, znalazł by teraz środki, mając
interes w ruchu, mając tyle osób podziwiających
Jego dzielności, a posiadających wielkie fortuny jak
ja; ale Kto może oczekać biednego krawca
Żabtowskiego, Grzesia i Grzybskiego na Kilkanaście
franków Tea dobrowolnie nieszczęścia Kilka tysięcy —
Kochany Leonardzie, to co Ci tu piszę jest
bardzo serio — wierzaj mi że niemam wiele
czasu do stracenia — Jest jakie podobieństwo
dla mnie ratunku, do tobie i Generałowi
zawdzięczę, niema, to niedaj mi się dłużej
nudzić i przeto drugim szkodzić — Przepro-
wadź Generała odemnie — jest więcej
niebezpieczny Mu natrętnym — przykro mi jest
że tak nadużywacie Jego Łaski, ale On jeden
tylko może zaprowadzić tego artystka na drogę
sumienia i uczciwości —

Twój

Brak zdrowia stanowi Leszczyńskiego

Szwagier

Skorzatem ze Saskowskiej pisał do Anglika, dawnego płatnika Emigrantów, iż wkrótce zamyśla powrócić do Anglii

Odebrany w Paryżu 11° Lutego 1860. 24

Cieplitz 10 Lutego 59

Kochany Leonardzie

Niepodobna znaleźć słów abym wyrazić
ile Tobie i Jenerałowi winien jestem —
Bóg mi nie da sposobności dźwignąć się,
i to wam jedynie zawdzięczać będę —
Niewdzięczny jednak, jak zwykle ci
ludzie, będę się jemu wkrótce rozsypywać
wspomnieniem o Ostrowcu — ale będzie
to raz ostatni, bo już raz z nim
skończyć muszę — Zdrowie lepsze,
gdybym mógł trochę odżyskać, to może
Bóg mi da sposobność dowiedzenia
co czuję dla Jenerała i dla Ciebie,
poczciwy, wyjątkowy na świecie
człowieku — Ty wiesz czy mi
jest pilno, niepotrzebuję się
więc prosić o pospiech w
przysłaniu reszty — Jeszcze raz
Ci dziękuję twój

Franciszek

CA 96994. L 5.

18 april 1859.

5 Denbigh St. Belgrave R. S.W.
4 Lipca 560

60

Odebrany w Londynie
4. Lipca 1860

Kochany Niedźwiecki

Korzystając z pozwolenia Generała byłem dwa razy w mieszkaniu Jego, ale niemiałem szczęścia zastania Go — Drzytko mi to jest bardzo być może tak natrętnym, ale poddawszy się pod Arbitrium Generała w sprawie mojej z Ostrorogiem, zmuszony jestem do tego. Aczkolwiek położenie Ostrorogi może zasługiwać na wszelki względ, Generał niezechce mi odmówić łaski wejrzenia w tę rzecz, zważywszy że On jest jedyną władzą, do której opieki w tej sprawie wolno mi jest się udać. —

Bądź więc tak dobry i proś odemnie Generała o pół godziny posłuchania i uwiadom mnie kiedy się nam stawić.

Wybacz że ci tem trudzę, ale widzisz że niemam innego sposobu —

Szczerze ci zawsze przyjazny, chociaż jeszcze nie w twych łaskach

Szymański

Odebrany w Paryżu 16 sierpnia 1860 222

Deutsch. Br. Belgrave RC 1.11.
14 sierp. 860.

61

Kochany Niedzwiecki

Masz mnie znowu, by biedny Maroniche mój. Trzeci rok iż już Kończy, jak ciż kładam memi listami, ale widzisz, jak by mi niedasz porady i opieki, do przepadnę do reszty — Wybacz mi więc, że ciż w wiadomym topielku jeszcze nudzę, i o posłuchanie i pomoc proszę.

Nie tyczące nic już więcej o Ostrorogu, domyślam iż że niema co słyszeć — Ja jednakże, pokładając moje nadzieje w Jenerała opiece, spodziewam iż że kiedyś do rozchoweru przyjdzie. Owoż obawiając się, w tém razie, z strony Ostroroga opóźnienia opóźnowania jakich nowych awantażów w Jego spekulacyi, proszę ciż, gdyby do mowy o mnie przyszło, proś odemnie Jenerała, jako największe dobrodziejstwo, niech mnie nie skazuje na dalszy jaki stosunek z Ostrorogiem. Może mi zapłacić, to owszem, przyjmę z wdzięcznością od Jenerała co wyznaczy raczy, lecz upraszam Go nagusilniej, niech mi nieklaże już wyglądać od Ostroroga, obietnic i chleby tak świetnych Korzyści — Ja wiem że Ostroroga na dobre zamiary względem mnie, ale ja wolę stracić wszystko jak przyjmować to co do niczego nieprowadzi jak do nowych waśni, nowych zawodów i strat — Proszę więc Jenerała aby Tatkowie tak zdecydował, aby raz był temu Końcu, chociażbym miał przedtém Kończe, mniéj otrzymać — A ciebie Kochany Leonardzie proszę,

niezapomniany o téy mey prośbie i przypomnieę
odpowiednym czasie — Day Boże aby Ostroog chciał
wkrótce ukończyć — byłbym w stanie Anglią opuścić, a jeżeli
jedna zima taka jak zeszła, to już trudno będzie ujrzeć
podróżować —

Teraz coś dla Ostroga — Usłyszawszy że ten Niemiec,
(Schallehn mu jest), z którym Ostroog ma wejść w
interes jest wielkie niedobrego i szachray, porobiłem
inquiries w różnych stronach, a między innemi byłem u
mego dawnego Violegi z Węgier, p. Mann, Dyrektora muzyki
w Crystal Palace — Wczoraj też sam osobiście, a Mann
mi powiadał że Schallehn, jest największy rogue w
Londynie, co jest wiele powiedzieć, i że wielkie Ostrożstwa
porobił gdzie Kolwiek miał do czynienia — Zarazem powiadano
mi jako rzecz pewną, że te 600 czy 700 ₤ które powierzył
Ostroogowi, że pobiera z Surrey Gardens, jest tylko
blichtrem na catch 'em alive, bo ten fundusz dawno
już miał sprzedał — Streszczając charakterystykę,
mówi Schallehn jest wierutnym Ostrogą, szachrajem, gołym
i Niemcem na dobitek — Mówiłem o tém babie,
który go Ostroogowi nastręczył, i powiadał mi że to
Ostroogo o tém napisze, ale dodał, co to szkodzi że
Niemiec Łotr, byle pieniądze na interes miał, i że Ostroog

potrafi ię ~~[illegible]~~ z niem opisać — Ja zaś utrzymuję że Crystal Palace i inne publiczne zakłady, które Rząd Szwajcarski otworzył, pewnie mają dobrych Adwokatów, a przecie ich Niemiec w pole wywiódł —

Jeżeli chcesz powieść do Petersburga — co do mnie, na Boga ię proszę chroń mnie aby mnie Petersburg nie zredukował na jakiś udział z Londyńskiey spekulacyi, kiedy mnie ji od tego współnictwa ~~[illegible]~~ odsądził — ów ja biedne stworzenie bym powrót w podobnym układzie okoliczności i osobistości —

Zawsze Kochany Leonardzie, zostaię i zachowuię w twoiey pamięci szczerego Twego

Szumlański

A cóż Wiadomości Polskie?

odebrany w Paryżu 23 Sierpnia 1860 dn.

5 Denbigh St. Belgrave Sq. W.
22 Sierp. 860.

62

Kochany Niedwiecki

Dziękuję ci za twoją pamięć i za twój list. Niezdziwiło mnie co powiadasz, bo też iż tego spodziewałem. Co do interesu Ostroroga, bardzo mi jest przykro dowiedzieć się, że jak układzi z tem Szalbierzem, bo żaba, zawsze misterny i dyplomatyczny, powiadał mi, iż ta umowa jeszcze podpisana niebyła. Teraz już się stało, i obawiam się że Ostroroz wiele na tem ucierpieć może — Niepowiadam tu, że by go miał oszwabiać (po Galicyjsku, so cheat) w rzeczy jak dojrzy, ale związał się z płutrem (po Galicyjsku, a german immigrant), który, mnie się zdaje, ani jest w chęci, ani w stanie, rzecz tak prowadzić jak jest myśl Ostroroga, ale jeżeli się nienuje, będzie korzystał z tego związania się, na szkodę Ostroroga, i zanim grosz włoży w interes, już sobie pretensye rości, i kruki wypatrywał będzie — A kto zna rozkolwiek tuteysze procedury prawne, wie, że na tradnym niebędzie dobrzyć Ostrorogowi i, kto wie, do jakich go skarg przywiedzie.

Gdyby Ostroroz był chciał, mógł i mnie dobrze zrobić i sam się zabezpieczyć, a tak i mnie zgubił i sobie zamknął jedyny kraj, gdzie mógł na pewne i znaczne zyski liczyć — Gdyby był, tak jak go o to nawet prosiłem, zażądał, od tego człowieka, aby mnie [illegible] pare set £ zwrócił x byłby miał w tem kamień i przekonał się zaraz czy serio interes ten bierze, sam mu żadał fair dealing z swej strony okazał, a tak nie Ostroroz niemca, ale niemiec Ostroroga ma w rękach wojdzie — Do rozpoczęcia żaby było by dobre z człowiekiem uczciwym, ale nie z łotrem, który tylko wiatrzy ciągle, czy jakim brudem nie da się co zyskać — Warunek advertyzowania za pewną sumą, jest niczem, chyba nie nieznaczącym punktem do procesu, do którego się przywykły do tego Niemiecki człowiek, nieprzestraszy. Bo cóż on ma do stracenia? — w niczem przychodu będzie —

stosunkowo adwentyzował, ale to nie jest człowiek który by wytrzymał zwłoczną sumienną, dla expectatywy. Dla niego, który nie jemu nie odłoży, wszystko jest jedno, czy dostanie jednego, czy sto tj nieuchronnie, a pewnie niebędzie szyki swe układał, aby po trzech latach, cała kwestyja z tego drzewa — On niejest bynajmniej związany, ale związał Ostroroga, i diabli wiedzą za co nabył prawo do zysków, i bez żadnego wkładu, żadnego ryzyka zamknął targ Londyński Ostrorogowi. — Day Boże abym się omylił, ale mnie się zdaje że Ostroroga wiele więcej ten człowiek kosztować będzie, jak to wynosi, co by mnie był zwrócił, bez wyjścia groza z dniem, a czem by i ciebie zarazem był niejako zabezpieczył — Uważał to za złe (jak go prosiłem) żądał jakiego awansu przy przewarciu ugody, co zwykle z każdym interesie się robi dla zabezpieczenia, a ten bardziej w tych okolicznościach przeklina się czy p. Schabelin, będzie umiał ocenić tę delikatność jego.

Żadnej mowy, że Ostroroga nieuważał więcej zaufania we mnie i zwrócił uwagi moje za interesowność, kiedy to były tylko przestrogi i szczera chęć usłużenia mu — za nierozważną radą Żaby — Od tego czasu, spotkałem jak dwie osoby, które chciały mnie tem interesem z bezpieczeństwem dla Ostroroga zrobić, i właśnie jedna z nich miała się do Ostroroga zgłosić — Jest to znany, z dobrą reputacyą bardzo pieniężny spekulant: Shareholder w Kompanii Krystal palace, ale chociaż żyd angielski, nie Artysta —

Na to nie trzeba było Artysty, ale bona fide, substantial businessmana — Tymczasem Pan Schahllehn, nie jest ani jednym, ani drugim, ale po prostu Swindler i Wucherer, co podobno na jedno wychodzi —

Żaba jest ptaszkiem i uczynny człowiek, ale to razem omylił się w pożyciu — I ja niejeden doradziłem, którzy na mnie nalegali abym się skommunikował z tym Schahllehnem, ale bardzo jestem zadowolniony, że nie commitowałem się z plugastwem Niemczyskiem, który w dodatku tak nadzwyczajną powierzchowność ze dość go zobaczyć, aby być zadowolnionym, ale działałem według mego przekonania — Zapewne Żółtogłowy Ostrorogowi, ~~[illegible]~~ mieni przed sobą z biédy niepospolitéj, ale przy tego nienawiści nie do wymienia i niedarowałbym sobie gdybym mógł Mu w czém z mojéj strony szkodzić —

Przeczę się powiedz Ostrorogowi, niech nieszczęścia na żale które mieć może do mnie, ale jeżeli mu mogę być użytecznym, niech mną rozrządza jak kolegą, a może być pewnym, że serdecznie rad będę, być mu z największą bezinteresownością pomocnym, gdyby tego mógł potrzebować — Sam do niego nie piszę bo się obawiam, że to ~~[illegible]~~ może wskazać za dokuczanie i zwymówki, a ~~[illegible]~~ swoją względami Siostrę Ukochanej Leonardzie, że mi za złe nie weźmiesz, że ci czas swój, tak długim listem zabieram.

Polecam się twojéj pomiści

Twój

Szymański

Odebrany w Poznaniu 7. listopada 1860

5 Dembego Breslau Belgrave Sq. L. W.
6 Listopada 860. 64

Kochany Leonardzie

Wybacz że ci do Ciebie znowu udaję, ale przez Ciebie jedynego mogę pomoc otrzymać, boś ty masz serce i przyniesz moje położenie — Nieznam co przed Tobą tajemnicy robić iż mam obowiązki dla biednego dziecięcia, bo wstydzić mógł bym się tylko w teatrze, gdybym go był opuścił — W biédzie z którą ciągle walczę, od kiedy mnie potwarcy pozbawili sposobu wyciągnienia się z niéj, wydołałem dotąd potrzebom, ale w tej właśnie chwili, kiedy wpadam pod ciężarem braku, ogołocenia i wyniszczenia" ciała z tąd złego zdrowia, otrzymuję wiadomości że mój biedny mały jest śmiertelnie chory; nietylko jestem w niemożności udania się do niego, ale nawet kilka szylingów nie jestem w stanie posłać mu na lekarstwa i wyżywienie — Badaj sam serc kobiety u której jest, abyś mógł pojąć ile cierpień muszę w mym niepokoju i niepogodzonej nędzy — Niepogodzona abyś mi odmówił i niechciał wezwać Ostroroga — aby mi przysłał pieniędzy, nie nędzne kopiejki, ale przez zamienienie raz tyle abym się mógł podnieść — wypłacę oberzym mym potrzebom — Ja

niepotrzebują ani Jego Dobrodziejstw ani
Jego prezentów, ale niebiże na tyle łaskawa
i dobry — i odda co wziął, i otrzymujący
bez zmiennia, człowiekowi w mojem
położeniu — Czyż nie dość trzy lata
otrzymywał pieniądze prowizorowe z Ostrey
wiosny kiedy nic z tego jest wszystko co
powiadam — nie dość już dni nie tyle
trudu i cierpień przez prezent trzy lata,
aby dogodzić Jego próżności i chciwości —
Pisać do niego z mey strony, było
by na próżno, to zawsze Diabła odpowiadał
nie raz — W mym położeniu nie mam
nadziei tylko w Bożey opiece — Tey
nieodmawiay mi Korbany Leonardzie
bo widzisz do czego przywiedziony jestem
Wyrażam ci zarazem, jizeli zdarzy przy
Ciebie ocalenie, przeszłey mi niezwłocznie sam,
to w Ostrogu zwróci, albowiem przesyłanie
przez P. Żaby, robi mi szkodę, bo ten
Jego stronnik i przyjaciel, ujęty obiecanym
protekcyą Ostr. w przyszłey Jego wzgórzey
posadzie w Londynie, przedstawia to co

jest należytością jako dobrodziejstwo dla mnie
potrzeba twego ——— Mój Kochany
Leonardzie, przekonasz ij kiedyś że zyrzyt
nie zawsze z prawym sercem razem chodzi.
Powtarzam ij dwóy bratniey pamięci
i opieki
Twój
Jarmulanki

Odebrany w Paryżu
11° Listopada 1860
we wtorek b. g.

Sobota 5 ½ grio pot. 66

Kochany Leonardzie

Z całego serca Ci dziękuję za twoją pomoc i szczerą odpowiedź — i ty mnie pozwalasz ale nie ten niegodny szczwaniec — Już 5 ½, nie mnie nie dorzeko, i do szczęścia mi przychodzi — Ostatni szyling wydaję na ten list — Nieopuść mnie Kochany Leonardzie — Ze to stanowi, na chwilę mnie tylko ratuję — Na Boga, ja nie proszę Jego uzdrowienia o wyparcie, ale o zwrot kiedy tak potrzebuję — Proszę Cię, jeżeli Jenerał jest zdrów, proś Go niech się zniżaje i słowem swym nakłoni tego bezczelnego uzdrowienia aby się raz potrafił o zwrot tego co wziął — Niech już odda część to mu resztę Daruję i Dam mu wszelkie zrzeczenie się jakie honor Jego wymagać może —

Proszę się nad moim położeniem wytłumaczyć natrętstwo moje i jeżeli co wyprosiwszy, przyczyny mi

sam, w Francuzkich banknotach, bo ja
żadnego nie mieć do czynienia z Niem-
cami i Jego współwinnami ——
W Tobie cała moja nadzieja

5 Dembiych Brest Belgrave Sq. W.
16 Listop. 80

67

Kochany Leonardzie

Niepodobna mi wyrazić dziękow moich za twoją opiekę Kochany Leonardzie, i niedobrze Ci się wypowiedzieć, zajmując ci sobą czas twój — twoja poczciwa pomoc u Sulerzyskiego; nogda by mi była wydobyć z biedy, gdyby Bóg sam był w stanie mi dopomódz — Przekonany jestem że z chęcią by to uczynił, bo nieraz mi już dopomógł, ale On sam nie jest na różach, i niemógł to dla mnie zrobić — Ty masz tak poczciwe serce że pojmiesz dwojnoś mego położenia, i pojmiesz takie jak niegodnie jest ze strony Petrowoya, dać mi tyle cierpieć — Ja całą moją nadzieję pokładam w Jenerale i w tobie — Tylko surowe napomnienie Jenerała może go nakłonić do zwrotu, i w liście jego do Ciebie, przybija mu oględna myśl wyłuszczy, dla mnie coś zrobić — Ja od niego nic nieżądam jak zwrotu, i dziękuję go z wszystkiego, co przez niego nieprzyjaciel — Stosownie do twego listu, napiszę do Jenerała, skoro trochę spokojniejszy będę, jak powiadasz z zimną krwią, o dwóch że Petrowog posiada, wiem szuję mu, ale ja temu wcale nie dziwię — Od kiedy mam twoją opiekę

mam nadziei, ale temuzasem, jakem ~~o wszystkim~~ wszelkie wyrazy w potrzebie — Samemu Lekarzowi mam pisać 4 th 6 f., a grozba niemam i niewiem jak żyć — Moje położenie niech mnie przed Tobą wytłumaczy, że Cię jeszcze trwożę, wypraw temu Lekarzowi potrzeby moje, i jeżeli rozumiesz że to nie jest nadużywać Twéj Generała, proś Go, aby słowo powiedział Chirurgowi za mną, aby mi choć 300 fl. teraz przysłał — W Jego pozycyi zawsze tyle Dostać mogę, gdyby chciał, a on tyllo w temu zasz zechce, gdy mu Generał to poleci — Przeproś Generała za zniałość moją — niespodziewałem się abym do tego mógł być przymuszony, bo bym był nigdy tak niemógł być natrętnym — Zwróć się Chrobrej Leonardzie, wybacz mi i niezapomnij mnie bo od twéj pomocy tyllo ratunku oczekuję — Gdybyś mógł wyobrazić sobie ile cierpię i smutku, wybaczyłbyś mi to nadużycie twéj poczciwéj przyjaźni i współczucia — Polecam się Ci

Twój Szymborski

Gdybyś co wysłał, przyślij do pogotowia w Stanisławskich koszarach, z zwykłym liście bez recepisy, bo niema obawy ale list zagiąć —

5 Denbigh St. Belgrave Rd. S. W.
22 Lutego. 860.

68

Odebrany w Paryżu 24go Listopada 1860 r.

Kochany Leonardzie

Dwa niecierpliwości ni na ostatni mój list i dzień po dniu schodzi mi na gorączkowym wyglądaniu czego od Ciebie —— Nic nasz wytłomaczenia co cierpię —— Na próżno starałem się o jakąkolwiek pomoc, i jeżeli sylingów od tutejszych było wszystkim, to dostać mogłem —— Wybacz mi że zadręczam list od Kobiety a Ktòrej jest mój chory — Da ci to pojęcie mego położenia — Pisz do Jenerała, ale jestem mocno niezgotowym czyli mi to za miałość za złe uważnie — Ciebie Kochany Leonardzie proszę, przemów za mną przed Jenerałem i jeżeli możesz twym wpływem zrobić, to przepadnę — Starałem się być umiarkowanym w liście mym do Jenerała, ale czyż to może zadziwić jeżeli znękany i zniszczony jak jestem przez tego stworzenia, nie mogę gorzkich słów ułożyć ——

Zastanów się Kochany Leonardzie nad naszym stosunkiem —— Ostrożny jeszcze byłeś wielkiej trudności to prawda — ja [illegible] sam moje pretensye do wszystkiego, chociaż to wszystko było przez niego przy zawarciu naszego układu, w tedy kiedy nie niemiał i z niczad grozka dostać nie mógł —— Ale teraz ma dochody, które ja na nic, przekonaj się o mojej rozrzutności z jaką na ciebie wydaję —— Ma teraz

Kredyt, podczas kiedy ja oyczuwszy się
dla niego, dowiedziem do ostatniey ządzy —
Porównay nasze położenia i osądź czyli
ię zmiennie godzi aby mi odawał co
zatrzymuje — Czyż niewidzisz że położenie
moie, które by każdego otrzeźwiła z serca
naktonito do poniesienia nawet ofiar aby
zwrócił, jego jenne uczuciowała w zatrzymaniu
On nigdy mi odda jeżeli go Jenerał silnie
nie zmusi, ale On ta opowiadał że Jenerał
jest za niem i podlewała Jego postępowanie
tak że mnie na śmiech tylko i przyciwli
wystawił — On znaydzie Kredyt z łatwością
zboro do tego będzie zmuszony, a przenie
Mnie jak aby mi portował i procent
opłacił od tego, co mu dorzyci i przychód
daje, a tego zatrzymanie mnie godzi —
Ale znasz go i wiesz że silnego potrzeba
naciska aby przełomał ten na
słoiastrze charakter — tylko surowy
i przymuszający nacisk Jenerała może
go wakłonić, bo jak sam wiesz
On niepowinien mi opisze Jenerałowi, bo
mu przed wszystkim o protekcyę Jenerała

— a prozycye w mieście Pasyphae chodzi —
ja zaś wojennym kroku Jmmanuela za wczasu
co postanowił razy — Wyjedno o w Gr prosz,
aby raz ulonerye ostatecznie — prosby
Kwasi Mortany Leonardi, jak ważny jest
dla mnie i nieodzowny mi
dla mnie
Swej pomocy w przemówieniu za mną
przed Generałem; poparciu, w czém możesz,
odwodzenia się od ojcki Jego —
A jeżeli możesz, zmiłuy się dopomóż
mi przed wszystkim w tém, abym choć
cokolwiek jak najspiesznieji dostał bo wiesz
mi jestem na skrytku zguby —
Twój wierny
Immanuel
Proszę się nie zapominaj o mnie —

Armée Ottomane

Deuxième Régiment

des Cosaques

de S. M. I. le Sultan.

Odebrany w Paryżu 30 Grudnia 1860

5 Dembiych Nr. 4 Grudnia 860

70

Kochany Mickiewiczu

Nieprzedziękowałem ci dotąd za przysłaną kopię Jenerała, bo pisząc do Jenerała, niebyłem w stanie dwa listy opisać — Dziś zdobyłem się na tyle, aby najprzód wziąć do moich najserdeczniejsze dzięki za twój w tem udział, a potém aby cię jemu o swą pomoc prosić — Nicniéj nie to za złe, prosząc cię — w potrzebie w jakiéj ja się znajduję, obowiązkiem jest wziąć rabunku — Dzień po dniu czekam przód stanowczéj rady i stanowczych potrzeb, na jaki zbawiennym list od Ciebie, a stan tej gorączkowy, godziny roki wiekami — Mysląc nie od Ciebie wnoszę że Ostrorog Kantinem przedstawieniami i Komedianctwem, zastanowi cię nieco z moją sprawą — Sam mi mówiąc ci prosiłeś że jeżeli nie jestem kontent do do Jenerała mogę się adwokata i obrazę co wtórem — Jenerał w pozorowe jawne słowa, nie chce go nic innym jak tém którym się sam przedstawia, a co z tego korzyść moją — Mówi mi jak dawno oddał, zwłaszcza będąc w Londynie, ale nie chciał bo niema zamiaru i honoru — Może być że w téj chwili niema na zawołanie całéj téj summy, ale może tyle kredytu znaleźć, a tem zarem, czyż podobna aby nie był w stanie znaleźć kilkaset ℔. kiedy mnie, uczciwego

wzięć o życie chodzi —

Mosbury Leonardzie zgłaszam się jemu
do ciebie, zakliniam cię, zrób co można, proś
Jenerała, aby do tego Ostrowga voltaire — ja
jej drużby nie jestem w stanie wytrwać —
jeśli co wydobędzie, proszę cię na Boga,
spiesz się przysłać mi — trochę z twéy strony
nalegania, a obawa nowego napomnienia od Jenerała,
nakłoniła go wojt do znalezienia fundatora, a —
pojęć mieszt w stanie, jak obrazę jest potrzeba
w twéy się znoydzie —
zakliniam cię jeszcze raz Mosbury Leonardzie
nie zapomnij o mnie Jmmelanki

P. S. W tey chwili sprzedaż na zapomnienie nowe
nieszczęście — nie wiem jak dostawam do pojutrza
ostatnią moją nadzieję, cóż od Ciebie
kiedy ci spodziewam —

P. Dembiński P. Delegowany R.ᵈ L. W.
18 Grud. 860.

Kochany Jenerale

Niejestem w stanie wyrazić ci ile wdzięczności czuję za twoje przyjazne zajęcie się mną, bo chociaż list twój do Krasińskiego niemiał zamierzonego skutku, jest mi dowodem jak szczerze chciałeś mi dopomódz — Prosząc cię o opiekę twoją w Paryżu, niemiałem myśli zaciągania nowego długu u ciebie, ani nadużywania tak mi cenney łaski Jenerała, niebiorąc się tylko do twojey pomocy, bo przyciśnięty do muru niedostatkiem moiem, mogłem tylko przez ciebie i twoję opiekę Jenerała odzyskać tak długo zatrzymany fundusz u Artwroga. Nadzieja którą mi zrobiłeś że u Króla mogę się spodziewać jakiegoś kroku, otrzymuje mnie i daje mi znowu przytomność i niedolę moją — Jeżeli ci dziś jeszcze zabrakłym jestem, czynię to z dwóch powodów. Naypierwéj proszę cię niepomijaj mnie w tey chwili, ale dozierając rzeczy, proś Jenerała aby raczył wejrzeć w nasze wzajemne stosunki, i dał mi tę opiekę, o którą tylko dla mych słusznych pretensyj, błagam. Odwołuję się do jego sądu, czyli mogę zasługiwać na jakie wynagrodzenie i względ ze strony Artwroga, a każdy Jenerała przyjmę z wdzięcznością. Jedyna moja prośba jest, aby raczył postanowić ~~raz~~ koniec i niedozwalając na dalszą zwłokę, pozwolił mi odzyskać mój fundusz, a przeto wyciągnął mnie z niedoli, z którey bez tey pomocy go dzieci się niejestem w stanie. Wierzaj mi że Artwroga nie cofnie, byle tylko raz pozwał że ~~to~~ trzeba postarać o to.

Mostowy Lwowskie, wybacz mi nadużycie ich moje
ale by jednym dwojim staraniem, mogłem i mnie
oraliś i Oborowskiemu dobrze zrobił, uwalniając go od
odpowiedzialności i ciężaru, które, dwoje mi ich, muszą bydź
dostkliwszemi jak wszelkie długi które mnie noszę.

Mam przytem inny powód zgłoszenia się do Ciebie
gdy mi Krasiński, rozjuszony, swój list pokazał,
powiedziałem mu że nieman co przed tobą taić i
mam przeszło 120 ℔ długu, od czego niemiłosierna
lichwę płacę — Wzbroniał mi kopią swego listu
do Ciebie — Nieniałem cierpliwości i podałem mu, aby
przeczytał cały ten niedorzeczny galimatias, ale winien to
jestem sobie, sprostować, (że tak grzecznie się wyrażę)
nieprzyzwoitości, które zaraz z góry dostrzegłem.
Najprzód zaprzeczam naymocniej, abym kiedy słowo
dawał, że w tem mieniącym będę w stanie długi moje
zapłacić, bo musiałbym bydź obrony z rozumu i
wszelkiego [illegible], abym mógł sobie zapewniać to,
co odemnie nie zależy, a zatem czego pewnym bydź
niemogę. Zarazem dodaję, że nikt mi jeszcze niegroził
ani kozą za długi, ani skargą do mey Matki, bo tak
pierwsze nikomu by niepomogło, jak też i drugie
niektórym nieza szkodziło, bo każden rozegół myśli
czynności, znanym jest mojey matce — Mam wielkie
przykrości z powodu tych długów, to prawda, ale

te niczem innym nieszą jak nieustannym dopytaniem
gdy cokolwiek grosza dostaną lub zarobią, i sroga bieda,
gorsza niewoli, Matkę z tego powodu w Londynie znoszą —
Gdybym otrzymał teraz moy Magistrat od Cztroroga,
uwolniłbym się od wszystkiego złego, bo na byle zawoła
by wystarczyło, ale dłużey tak trwać niepodobna, bo
procento przejdą moią możności ujemnia się —
Teraz jak powiadam, każdey groz Matky mi się zdawa,
tonie w tey otchłani, i nietylko długi zostają i rosną,
ale niedo opisania ciężkę rzeczy znoszą, i niemasz podobieństwa
do mnie podniesienia się tak długo, jak to położenie trwa —
Wyobraź sobie podobne położenie, a wybaczysz mi że
Tobie i Seweradowi tak dokuczam — Wszystkim o tak
długie tymaszenie, bo nie niemogę się zostawić pod
tem wrażeniem, że mogłem być w stanie zastawić tak
lekkomyślnie moje słowo na tę rzecz pierwszym
niejestem — Nawet na Madejowym stoi tey rzeczy
ademnie niewymazały — Da mi Bóg odzyskać moje,
to oddam natychmiast z roskoszą, a tenczasem
Datem to możnem, to jest bille, i mogą mnie
wsadzić do Kozy, jeżeli im się tak podoba — Ale
to by było nicotta w porównaniu z boleśnemi
przykrościami i stratami które cierpię muszę
Nie zapomniawszy o mnie Kochany Leonie, gromnę
na bardzo złe moje położenie, zmiłuy się, i bądź

mojem opiekunem przy Jenerale i proś Go o przebaczenie że tak Tatki Jego nadużywam — Godzin nie pare dni, może mi cośmiłowiek trochę Ateby dodaży — Swój spuścizny

Jako illustracyę niego podobieństwa zadzierzam [illegible] bielmiłł Mój [illegible] [illegible] Stanisław od niego wiernyciela —

19. Grudn. 1866,
Mój O. J. T. J. otrzymał dziś wiadomość z Jit. Ew (Ewarysty) Rzmbsk że [illegible] przy Kościele O. A. Z. N. [illegible] Tu [illegible] Jmów. odprawi w 15. t. m. [illegible] odprawi [illegible] i chce wrócić [illegible] wstrzymali jeszcze [illegible] od [illegible] [illegible] gry.

2 Bloomsbury St

Monday Evening Brighton

My dear Liz

I wrote to tell you about dear Ed, I am very sorry to say he get on very badly indeed But dear Liz I have done all that I can for the dear child and the Doctor tell me he must keep on with the wine and beef Tea and light food and dear Liz I have got all that we been requiring for this Comfort and done all in Every thing

[2ct. d.o.8.XII.607

as a Mother for Sir I
am oblige to have a
fire day and night and
I feal my anxious about
him but Only Sir I hope
you will send me a little
Money to get the Clean Child
Something to help get him
Strenthen up for Clean Sir
he as not gone Short of any
thing at Present But I must
tele you the Truth I Cannot
do it any Longer for I have
not got it to Clothe or Else
I Should not write to you
Sir for Clean Body as Dont
Nurse 4 times a day and
feast Tea and Cabbitt

Odebrany w Paryżu 24 Grudnia 1860. 211

5 Dembiński Br. Delgrave Rwód S. W. — 21 Grud. 860.

74

Kochany Leonardzie

Właśnie swój list odbieram i w przerażeniu mojem pospieszam ci odpowiedzieć. Spodziewałem się czegoś podobnego od tego człowieka. Zalecam ci Kochany Leonardzie niedowierzanie ni ludzi obcych. Nie można bydź abyś nie widział jak ten człowiek igra z mym życiem. Jeżeli Jenerał mu potrzeby, jesteś zgubiony. Rozważ, że wszystko co jest w jego warunkach wypłaty, jest tylko kokieteryzowaniem, nadużyciem i złamaniem wyrazu. Naprzód co do 75 tt od Szalena, jest fałszem, bo pisał do Żaby, zapewne aby ci tego Niemca pozbyć, aby mu za te stary instrumenta dał tylko 50 tt, to jest po 10 tt, i odstąpił od kontraktu. Niemiec odstąpił, bo poznał, zdaje się, z kim miał do czynienia, ale instrumentów niechce brać nawet po 10 tt, a cóż dopiero po 25, to jest 5 tt drożej jak p. Ochorzy sam sprzedaje. To jedno. Teraz chce abym ja, jego obligami, spłacił mych wierzycieli, ale któż odemnie przyjmie podpis człowieka, o którym każden wie jak sobie ze mną postąpił. Wreszcie ja mam tylko dwóch takich wierzycieli którym na bilet winien jestem, reszta są drobiazgi, po parę i po kilka funtów. Jakże mogę przekazać n. p. moją gospodynię, doktora, szewca, i t. p. niezmiernemu im człowiekowi, i to zresztą prawie na szylingi, ale razem stanowiące znaczną, jak dla mnie, kwotę. Wyznaczał, po trzech latach i pół, termin na 1861 i 1862, bez oznaczenia dnia nawet, kiedy ja gingę pod ujzarem stał które przez niego pocisnięte, a kiedy on cisnąć instrukcję, lub ja sobie przygotowuję, jest tylko ubawionym zatrzymaniem

jest więcéy jak nazwać można. Cała rzecz jest że niedie
płacić, i zastawia się pozorami i frazesami. Bo gdyby trochę
miał sumienności i trochę szlachetnéy dumy, znalazł by
Kredyt na tyle, chociażby Go to ofiary kosztowało, chociażby
miał potrzebę się błyskotek Matce się okrywa. Nie do pojęcia
jak On mógł na list taki jakiś Jenerał nazwać,
w ten sposób odpowiedzieć, i to tylko zmuszony Twym
naleganiem. Ma Bóg się prosić Szczadzie, tędy moje
obronią przed Jenerałem i zwróć jego uwagę na niegodziwość
postępowania P. Obrony. Jeżeli P. Obrony potrafi nabyć
moje bille za tych dwóch osób, to owszem niech to potrafi,
ale reszte niech mi odda, bo niepodobna mi dłużéy wytrwać.
Żaba wszystko aby się tego podjął, bo by mnie, nadmiernem tego żądaniem
w gorsze położenie wprowadził, a moje starania w tey mierze
gdybym nawet miał czoło z tem wystąpić, tylko by mnie na
śmiech, jeżeli nie na pozew, narazity. Syn Jenerała
niech tamtemu rozważy jego lekceważące i złe postępowanie
i niech raczy sam ułożyć i nakazać mu spłatę, tak abym już
raz skończył, chociażby stanie przyszło. Zwlekanie jest tylko
groźnym spodziewaniem się, a ja sam się przedawnia zmiast
z zabezpieczeń, które ofiaruje. Jeżeli P. Obrony rozumie
że Jego obligi tak dostanie przyjęte będą, uczyni sam
niepozywy, a nicoda. A kiedy rzecz ich sprzedaje
od dwóch lat, na które ja pieniądze dałem, czyż się

Żaba proponował abym moich wierzycieli na dwa lata odkładał, ktrzy mam fundusz i obowiązek zapłacenia ich.

Jeżeli Żaba chce istotnie nabyć moje bille dla pp. Ostrorogów na nagłe zaraz na to przystanę (chociaż wdawać się w to niewolę), ale błagam Jenerała o opiekę, aby mi zrzeczę spełnić nieważnie. Jednak ja wolę aby Żaba dotąd o tem nawet słyszał, bo wzroby jenerał z niem mówiłem i wcale inaczej się wyrażał.

Zanoszę więc przez Ciebie prośbę moją do Jenerała, jedynego mego opiekuna, aby użył swej władzy i prawa, i surowo nakazał Ostrorogowi aby wypełnił, to co Jenerał postanowił raczy. Przekonany jestem że gdy będzie napomniony przez Jenerała, wystara się o fundusze czy to zaciągając dług na hypotekę swego Majątku i Kontraktów, czy wyrabiając sobie awans od Alexandra, lub tego Francuza z którym jest w spółce, lub nakoniec, odwołując się do przyjaciół lub rodziny swojej. Tak długo jak będzie mógł, będzie się wiecznie niewinnie zasłaniał. Jenerał w sprawiedliwości swej, sam osądzi że pp. Ostrorog powinien nawet ofiarami odkupić ujrzenie się mnie, ale nie zabezpieczając tak długo, dla swej dogodności i zysków, pieniędze ubogiego, powierzone w zaufaniu w jego honor. Jenerał się raz powtórz sciskuje mnie, i pomnieży że ja skłody pp. Ostrorogów nie chcę — swoje tylko pragnę odebrać, abym, lecz nie jeden

mógł się wypłacić i dźwignąć z niepotrzebnej nędzy.)
Nadużywam twojej przyjaźni, napisawszy ci z tego,
ale pomnij że to o życie moje chodzi.
Bądź zdrów Kochany Leonardzie, nie zapomnij o mnie
przemów.

Dodaj że jeszcze muszę, że żyd by nie przypuszczał
dać mi XX w płacie (i to za awans pod takimi warunkami
jakie mi przysłał), Melodyny po 25 tt, kiedy je sam
sprzedaje po 18 i 20 tt, Ścibarduży że nie mając
sklepu, ani środków sam ujrzeniem poradzić, musiałbym za
lada co odstąpić. I to jeszcze trzeba by na tych gorze
instrumentów, osobnego od pp. Oskroby upoważnienia do
sprzedaży, bo ta ma przywilej, a do kroby pieczęć
sobie za to nie dotrai. Zważ to wszystko i osądź
czyli prawy człowiek tak się z słowa swego wywiązuje.
Niebierz mi za złe że mowię trochę za ciężko
się wyrażam, ale On niegodzi się ze mną porachować

BK 2410/1

k. 76 - 77 nie były zapisane,
zostały spaginowane i następnie wyjęte

9-X-03

5 Dudleigh Kr. Belgrave Road S. W. 23 Grud. 860

78

Otrzymany w Paryżu 25 Grudnia 1860

Kochany Panie Niedźwiecki

Ach jak ważnej dla mnie chwili, wyjątkowej że tej jeszcze sobie tradzę. Po odebraniu twego ostatniego listu, napisałem do Żaby, prosząc go o wyraźną odpowiedź czyli miał od p. Ostrorog polecenie jakie względem mnie, podobne do tych które list jego do Ciebie zawiera. Oświadczył żaba dyplomatycznie odpowiada, nieznacznie w szczegóły, przekonałem się z załączonej jego karty, że nic o niczem nie wie. Później, widziałem się z Nim, i ustnie mnie zawiadomił, iż napisał wczoraj do p. Ostrorog zapytujący co do znaczy i dodał że, Schaller, nicelue da za dzy instrumenta nawet żądanych 30 ₰. Z tego się przekonałem jak dalece szczere i fair są postanowienia p. Ostrorog i z jakim dellicatnem poważa się Generałowi odpowiadać. Pisze do Ciebie, bo jestem w nieustannej obawie, aby wynowy twój i fałszywemi przedstawieniami nieznienił dobrowolnych Generała dla mnie chęci, a biorąc pod rozwagę to powyższe, jako też wiadome p. Ostrorogowi, niepodobieństwo zastąpienia mnie w obowiązku jego obligami, równie jak niczem niesprawiedliwe wypłacenie przez Niego, tak odległych i ogólnych terminów wypłaty, nietrudno wywnioskować, iż całą myślą Jego jest tylko zastrzeżenie się przed Generałem płynnemi obligacjami, a zostawienie rzeczy w tenże samym zawieszeniu, to jest, posiadaniu przez Niego mego funduszu, a odjęcie mi nawet podobieństwa upominania się. Jeżeli jest tak pewnym odbiorę za jeszcze rok,

Na czego gdzie nie pójdzie do tego termino, nie zapłaci procent, ale nie korzysta z krzywdy obcego. Jeżeli żaba ma chęć ponosić tu jak świerdzi, do w każdej chwili p. Otworog może tu dostać za zajęczenie żaby, 200 i 300 ℔. — ale to nie o to chodzi, pożyczając trzeba aby potem zapłacić, a że mną jest łatwiej — p.

Przykro mi jest bardzo że zmuszony jestem robić te uwagi, ale Jenerał za złe mi nieweźmie że o swoje się upominam, i że się odwołuję do Niego, jedynej władzy która mi sprawiedliwość wymierzyć może. P. Otworog może znaleźć fundusz, jeżeli do tego zmuszonym będzie, ale bez tego nakazu, nigdy mi nieoda, bo całą jego myślą jest zwlekać, zatrzymać się nieuczciwością i korzystać z mego położenia i niedbałości aby Jenerałowi fałszywe robić przedstawienia, tak jak przed kilko niedzielami przyjechawszy się wyraził z Londynu, gdy się o przyjeździe Jenerała dowiedział.

Otworog się Markowy Lisnardzie, pamiętny jak stanowczą, ostateczną, jest dla mnie, w której gdy się co niezrobi, zgubiony jestem bez ratunku — ponieś moją prośbę do Jenerała, niech się zlituje i rozważy nasze stosunki i położenia, żąda od p. Otworoga dowodów i faktów, a nie czczych słów, i wyprzeze Konice między nami. Bardzo potrzebuję, i żądam się, opierając się na słuszności, błagam Jenerała o niezawodzony

zwrot mego funduszu, a przed wszystkim chciałbym przyjaciół uniknąć utrudnień, proszę Jenerała najusilniej, niech razem między nami rozmowy w taki sposób, abym ja nie więcej nie miał do czynienia z P. Otrovog, bo ja sobie nigdy z Nim rady nie dam, a dziękuję za starania p. Otroroga dla mnie chęci i opiekę, bo funduszów na to nie mam — jeżeli mam jeszcze tyle ucierpieć aby część później spłacona była, chciałbym chociaż nie. dla czego ja mam się mieszać aby P. Otrovog dobre robił interesa, oświadczam Jenerała, nie. nie przyjmuje zobowiązania się P. Otrovog do zaprowadzenia mnie w Anglii, bo to by nigdy do skutku nie przyszło, chyba szlachetnym naśladowcom po tydzień po 25 ₰ (patrzcie cena 8 ₰, Otrovoga — Sklepowa 15), które nie mając środków do przedania zbyć bym musiał po kilka funtów — ale niech Jenerał tyle łaski mi uczyni i pozwoli, aby postanowionym było że jakakolwiek sprawa spłacona, ta spłata złożona u Jenerała, lub u Ciebie — a wszelkie zakazywania i oświadczenia przeciw za swoją się, jeżeli nie przeciw temu mnie niebędzie. Ale jeszcze raz proszę Jenerała, aby mi teraz dał tyle, abym z długów mógł wyjść, bo byłem mógł nie niebyć nikomu nic winnym, przyjmuję brakty i myśli które zaznaczam —

Proszę się Wielmożny Leonardzie, zachowuj

ten list mój, i gdy będzie mowa o mnie,
zastanów się nad tem, co ku pisze — Wtedy mnie
w Swoją opiekę i broń mnie Boży Wiecky Twoja
pomoc jest prawdziwie dobrym wszystkiem do
mnie do życia powrócić może ——

Twój
Kazimierz

Sobota

Kochany Panie Stanisławie.

Żadnej wiadomości
od Ordynacyi nie miałem.
Skoro otrzymam, natychmiast
damy — Czekamy

Gabe

[Dat. do 23.XII.1860]

5 Denbigh Street – Belgrave Road. 31 Grud. 86

81

Kochany Leonardzie,

Otrzymałem twój list – widzę że niema dla mnie wiele nadziei ratunku, muszę jednak jeszcze robić co można – Odbieżny jednem Jeneratowi i Tobie Kochany Leonardzie, że ja mam dwadzieścia dwie, ale to tylko przynamniej co wtórzi by mógł – Najprzód jeszcze do Jenerała, ale przedtem bądź łaskaw, oświeć mnie co do następujących szczegółów:

1. Mówiono czyli to są punkta podane przez Ostrowga, lub wyrzeczone przez Jenerała.

2. Mowa jest o 3,500 fr., gdy tymczasem sam Ostrowg przyznał mi należytości 5,000 fr., i przez Jenerała Kwist mi na to przydał. ~~Jest~~

3. Jeżeli nie ma pytania za wyrzeczeniem całego interesu, dla czego najprzód mam być skrzywdzony, i kiedy On pieniądze swoje (bądź ~~dzięga~~ pewnego) odbierze, ja, który mu pierwszy zaufałem, byłem niecierpiałem i a takim zwłoką ja potrzebuję mam czekać – a kiedy On ruz sprzedaje do Ameryki równy udział przyznał, ja mam zostać ze spółnika, wierzycielem.

4. Jeżeli istotnie p. Ostrowg chce, czemu przeczam, ale nie wierzę, że przy tak wstrzemięźliwości sprzedaży

na rozstanie mi dzisi, dla czego mi je niepowietrzno i niewyznawza dalby ceny jakby by dostał mozna — 450 fl. jest zniszanie ceni to, co za jemne nijest znane, lombardzity ie ~~dla~~ zabod ototo tego Mostrowai musi — ~~Otie~~ Propozycija. tu jest tylko finta, bo godzey dzeia jest, ze w tych Kondycjach, instrumenta se pozostawa u Żaby, pod tytułem ze dla mnie moja być spieniężone, ai do czasu Miedy p. Ostrogski nie niepotrzebuje, wzgledu ze nich dla siebie zrobii —— Żaba mi powiadał ze po 10 ~~fl~~ spieniężyi nie jest w stanie postarowaty ig o to mozna by wise wiecey dostał, i jeśli zmierze Ar. z tem dziełem niech mi je odda taize i przyszle upowaznie nie sprzedawia, a ja dowod zdoze wiele ig dostanie, a moiem interesem bedzie postarai ig o naywiecey,

Wszystko jednak jest gmatwaniną przez Matorzą jedna nayst tylko przebija, zwlekai i zatrzymai — Orzeczono nawet dalby ze jakkolwiek by zamianę za sprzedaż przyszłem, otrzymał, jak wprzod myśli jak by mnie oszukii i przy obiecanich zostawił —

Ani Żaba, ani Schakehr w tem nie winni; ale p. Ostrorog, bo gdy Go w Londynie prosiłem aby ich starał tak interes wdoyć, żeby nabywca prawa przedaży w Anglii, jakby samemu wypadało i mnie z tego zapłacił [illegible] ani wyrzekł o tem ani słowa, tylko starał się wdoyć, aby dla Niego zysku pozyskał, bez żadnego widocznego środka na zapłacenie mnie — Gdyby mnie był starał, dziś by miał już zysk z Anglii i zapłacił mnie zupełnie i uczciwie, nie takiemi figlami jak teraz zamierza — A teraz sam drwi i mnie gubi — Malaparta i pokrzywdzenie ubogiego, przy całym sprycie i rozumie, wszystkie nieprzyjaciele —

Boże strzeż Leonardzie tyle dobrym i odpisz mi jemu na to — Drugi już do Anglii nie tak — Stary

Szmitanki

Sprawiedliwość 14, 861. 83

Kochany Wiśniewski

Zamykając list do Ciebie, Debrotom swój, i
nieznając czasu napisałem do Jenerała z zapewnieniem
że mi o Lèy Dziwaczney, jeżeli więcey powiedzieć niemam
propozycyi żaby, nietylko ze mną widziałem, ale że
mi podobnie mnie obrazyć niemogło jak takie
niegodne skorzystanie z mego położenia, aby mnie
jenne przed Jenerałem obrzywdził — Sprosz Cię
Kochany Leonardzie, powtórz jenne Jenerałowi te
moje sobetne oświadczenie i przyślij mi choć
słowo od Jenerała, że mnie niepotrzeba abym był w
stanie należyć do takiey intrygi, mógł bydź tyle
nierozważnym i niewdzięcznym —

Co do zatrzymania Michałskiego i innych przez obligi
p. Ostroroga, to nawet na wzmiankę nieczasługuje, bo
p. Ostroroga dobrze wiedział że to jest tylko fraszka
aby mi zaszkodził, ja siebie pokazał tak chętnym
ujawnienia się, sam gdzie widział, że to jest niepodobnym. W
Chodzi o to aby niszczenie i na dal ich niekwitnęło
i dziwna mógł zaiste, aby dla chwili nieyzne moje
zajęcie. Było to zrobione aby Jenerałowi tem szlachetne
swe chęci okazać, bez uwagi że mnie Lèn

tak wiele mogł zaszkodzić i zaszkodził —
Dla czego, mógł też samo zaproponować Gubernatorowi
Bandof Englend, a zawsze by było szlachetnie
z jego strony — On wie co robi, wie że mnie
gubi, ale cienia co o tém mówić, boleśnie mi tylko
że swemi manewrami pozbawia mnie opieki Jenerała
Mieniogr Ci wyrazić ile tém zgryziony
jestem, bydź tak poniżonym i poniżonym
przed Jenerałem i przed Tobą — Proszę Cię
Kochany Leonardzie niedawniay mi tej przyjaźni
i bądź mym Humanizem przed Jenerałem —
Bądź zdrów Twój
Jarmuch

Kochany Niedźwiedzki

Niedołuczałbym się gdybym miał inny środek dowiadywania się o należytości, ale będąc związany umową, zmuszony jestem odwoływać się do Jenerała, a niewzruszenie mi za złe, że chcąc o ile w możności, bydź Mu naymniey natrętnym, do Ciebie się zdaję. To co mi przydałeś ostatniey razy, jako punkta od innego się p. Orl:, niemoże bydź potwierdzone przez Jenerała, bo On by bez przyczyny niedorwolił się mi 1,500 fl. było odziedzyć na to, aby takie jemu niczyjstaie. Ale niech się Ci o tem nowiny, to wiem już że liz to byłby nudzić może — Dziś Ci piszę w przedmiocie Mój równie dla mnie, jak dla p. O. może bydź dobrem.

Niedopisałeś mi na mój ostatni, ale od Żoby wyrzekłem że pozwolił do p. Orl. wymawiając się od polecenia sprzedawania Jego instrumentów. Sprzyrzekłem przez Ciebie, że sam się zajmę tą sprzedażą, jeżeli rzeczywiście jest chęć oddania mi choć cokolwiek, ale z Twego milczenia widzę, że i ta nadzieja rozbitnieja, wydaje się za wielkim żądaniem. Chciałem się tem zająć dobrem to z konieczności, bo mogłem tem się cokolwiek podzielić i zasłonić się Kozy za Długa, jeżeli tych kilka dni jeszcze dotrwać zdołam, a przeto miłuję rozmaitości całej tej przykrej sprawy.

Żałuję mi powiadał że p. Orl. oświadczył chęć dania swych billów kredytorom mojem, z nieużywaniu w świecie

termin na dwoch lat (do których 3/4 już ubiegłych
dodać trzeba), w oczywistéj niemocy tylko zwłoki
niecierpliwości wierzycieli moich. Michalski odszedł ze
stanu stanu niedbałe, w czém na zupełną dziwność, bo dodał
ks. Ostrorog Notwo zdaje się obowiązywał się, ale nie z takiej
Katowickiej gdzie. ks. Ostrorog może znaleźć niezawodnie
kredyt gdy zechce, ale nie tam gdzie wiedzą jak ja
wyszedłem na zaufania moje.

Ostrorog Zaba mi powiadał że p. Ks. zażądał
od Niego aby te instrumenta z tąd mu przesłał
do Paryża. Zaba ofiarował wziąść na swoje ryzyko
te trzy instrumenta za 25 tł, a myśli że kto zechce
w tej cenie przyjąć do w Wagu. Radzi mi się że byłby
więcej nierównicą Dorfoś można postarawszy się
o to, co Zabie jest niepodobieństwem. Jeżeli więc
p. Ks. chce tyle ułatwić aby mi te trzy
instrumenta dał w komis, bodź Katkow przyrzekł
mi kurs na nie, a zdoła w swoje ręce dowód
na stypla że byłem otrzymał mogę — A że dowiedzieć
się mogłyby to mój interes w tém — Robię tę
propozycyą aby nie nieżądanie dał, lecz wiem
najprzód że historya tych instrumentów w Londynie
jest tylko fałszywym cieniem chorobliwej fizyki Jego —
bo jemu tylko o zwłokę i dokuczanie mi
chodzi — Niebezpieczeństwo wszystkiego za które gdyż

drogą ciężką, a On wiedzę zatowarzi może —

Gdy ię dostanę do Rzymu, co jest jeszcze wątpliwego niebezpieczeństwem które mi zagraża, niebędę miał powodu wstydzić ię, bo ja chcę własnemi pieniędzmi drogi te zapłacić. Wolno mi było drogi zaniedbać, kiedy miałem czem zapłacić, a zobowiązanie ię Ss. Ostrogą które mi przed Jeneralem na piśmie zrobić, zdawała mi ię być rzeczą honorową, a za tem pewną.

Chcąc ię przekonać czy to podejrzenie jest słuszne czyli nie, Ktoś mi pieniędzmi zrobi, i z tego ięzę, lub moje, którego ogłosić z całego sumienia, żałuję może. Ostrożnie zaświadczyć — i do wszystkiego muszę jeszcze mieć [illegible] boleści wypłacenia ię zawodem. Żałuję za pomoc którą mi dał w chorobie moiey — Wybacz mi Kochany Wicedrwicelu za takie nadużywanie Twoiey dobroci, i jeżeli możesz Dyrekcyi mi w tem abym dnia cokolwiek mógł ię [illegible] podtrzymać, przesyłaiąc mi Kwit na te [illegible] uchwalone.

Adieu Twóy

Jmmanuel

5 Decembris Hr. Odelgrow [illegible] r. w.
Febr. 15-a 861. 86

Kochany Niedźwiecki

Niemam przykładu by li ij jmcie gdybym miał
rownę, jaki Jenerała, ojciec, a niedługo Mu bydź
natchnionym, spodziewam ij że mi wybaczysz iż
do Ciebie ij ządaj — Niemoje odpowiedzi od
Jenerała na moje prośby, widzę że podział ij
mnie przeznaczenia — Lecz zdaje mi ij że
tak przez Jenerała je Ciebie, jak przez Petrowga
uznanym będzie za słuszne, że przypomnię
w czśi i o ile można, zobowiązania ij
jm. Petrowgo wykonane będą powinny —
Widzę że mi przydał skrypt na 5,000 fr.
w którym ij obowiązuje płacić kwartalnie
procent po 300 fr. rocznie — przez 3 ½ lat
otrzymałem 500 fr., z tych wedle listu Petrowga
300 za rok 1859, a więc 200 fr. na poprzednie
lata — Niepominam ij o tej zaległe, bo
wiem że na próżno, ale przedkładam li to
do osądzenia, czyli jest słusznym aby mi

przydał kazą 300 fl. za Rok 1560, zważając na straty które poniosłem i na stratną wsi w której z tego powodu gospodarstwo Sulerzewski i każdemu do wiadomości wiadomo jak krwawej biedzie ich wieś i sam to moje dziś czyste zgorzenie ich dowodzi że w tem tylko osadzenie moje zwalczyć mogli —

Niepodobna abym ty mi odmówił swej pomocy w tej rzeczy, chociaż moja nadzieja swej dobroci — a jeżeli mi tę pomoc przyniesiesz, wyrazom ci bądź łaskaw i przyślesz mi to zaraz, albowiem przesyłanie przez przyjaciela bezpieczne, żaby, może mi tylko zmnożyć trudności i kłopoty — proszę cię wybacz moje odezwanie się i nieodmawiaj mi swej pomocy, bo wierzaj mi że ja ci wynadam —

Tych 300 fl. może mnie oratuje, o-
prócz tego ma wiele rzeczy Ojcowskiego
umiarkuj niemoże — Bądź Bratem
odpisz mi wkrótce, ale na Boga nicodmów
mi twój Stanisław

W razie gdybyś mi mógł co przesłać,
proszę dj <u>nie registruj</u> listu, ale
przeklej o liście zwykłym, bo te nigdy
nie giną —

Odebrany w Poznaniu 20 Lutego 1861 Lw II

5 Dembiński K. Belgrave Sq. 1. W.
18 Lutego 861.

88

Kochany Niedźwiedzki

Dziękuję ci z głębi serca że pomimo mego narażania ci się, jesteś mi tak życzliwym i dobrym z pomocą — Gdyby od ciebie zależało, wiem że bym wyszedł z niej biedy i mógł sobą na dal zarządzać — Ale z tem sprytnym spekulantem (niechaj się wrazie używają innego wyrazu), ciężka sprawa — Szlachetnie sądząc o nieznajomych i ludziach jak by, chcesz go mieć takim jakim być go sobie życzył, i przyjmujesz przedstawienia, które widzę nieraz tylko wykrętami i bezsamiennym korzystaniem z niego nieprzyjemnego położenia — Przypomnij sobie wszystkie wybiegi, którego nigdy aby pokryć swoje nadużywania obejścia, mnie i pozbycia się kogo ztąd — Gdyby był chciał, mógłby był mi pomódz wiele, oddając część, w instrumentach do złożonych — Byłbym za nie dostał najmniej 40 tł. i mógł się podzielić i ulżyć, ale chciwość jego i zawziętość, niedały mu zrobić nawet tej częściowej restytucyi — Żaba oddał mu te instrumenta na usilne żądanie jego, po oświadczeniu mojem że je przyjmę i przedszą się zaymę — Żaba nie miał prawa dysponowania cudzą rzeczą i oddał, tak jak by każdemu to było wiadomo — Stracił na tem Bóg tylko, tak jak bóg przekonywa odpowiedzialność potwierdzenie moje — Teraz przedawanie tego długu jakiegoś mienia, za które niedawy Żaba nieręczył, jest tylko zwykłym fortelem, bo dobrze wiedział że to jest nieważne — Przyznany

że postępowanie sobie nazwisko nasze, a zwłaszcza
w dodatku jaby Ba żyje po za Komedią
swojej nieumożności, to przełomowy się że
jest w stanie choć w części zapłacić, ale
niechce i zastania się nadużywaniem zaufania
i pobłażania Jenerała — kiedy nasze
Kompromitowane swych rozrywek i gier, dawał
pieniądze i zaręczał za nich (przypomnijcie
sobie bajeczkę o 8000 fl. za Mostbala), jakże
można wierzyć że nie jest w stanie oddać
obojgiem to co w nadużyciu zaufania sobie
przywłaszczył — Ja już ledwo żyję, i jestem
przywiedziony do. Grobu myśl, a na próżno
błagam Jenerała aby dobrodziejem wejrzeniem
rzeczy dał mi odzyskać moje, a przynajmniej
wprzód kiedy na to rentyjki — Czyż staranności
mego domagania się nasze, być zgorszeniem?
czyż nie dość używał upokorzeń i
gróźb myśl pieniędzy, otrzymanych pod
zdudnemi przedstawieniami? Czyż nie dość
jego zatrzymał dla siebie to, czem
się dzielić zobowiązał? A z czegoż by mógł
tak wydawać i hulać gdyby nie z tej
zdobyczy?

Wiecie już Jenerałowi dokuczał, ale dlaczego

błagam Morbony Leonordie, niżyj swego
wpływu i na Boga wymóż na nim aby mi
choć przynajmniej tych 500 fr. zaległego
prowentu przez Siebie przysłał — Słowo będzie
zmuszony, Bo je dostanie, gdziekam, Bo je ma,
ale tak długo jak będzie mógł, będzie się
wykręcał — Ty nieznasz jego bezczelności i
przewrotności, ale mnie się o to pytay — wczoray
gdy się u niego o Londynie o jakiey dorycyey
wspominałem, odrzekł mi rikanuje, abym się do
Jenerała udał — a potem radził się zachodzić
mi przed Jenerałem, rzucając na mnie
podejrzenie że od niego wypłaty wyglądałem —
Sam zdrowy rozsądek i własny interes bydź
mnie zapewne od podobnej myśli chronił. —
Ten drab przez Zabę, bo jest blidsko,
Korciarska zdobycz między nie bardzo honorowemi
Kawalerami — Zaba mi nie zrobił nicnowe, chociaż
jest bardzo uczynny i już zapłacił za mnie
drab, który mi do Wozu zagrażał — Ta nikt
Kaiserpomoże Leonowskiee odwodzywania się do
Obrogo za tylko wykiętami — Morbony
Leonordie —, udziel mi rzeczne swey
pomocy, i wskaż, nakłoń na Boga

tego uczucia aby mnie niedał przypadać
Ty mienak wyobrażenia o ja znowu,
jak X cierpiący jestem chociaż taiż, a
przecież 4 ugdz 500 fr dostaí może
kiedy chodzi o życie uczucia, którego
do takiego położenia przywiódł — Polecam
się twéj opiece i uczuciom w gorącu na
twój odpis, na którym cała moja nadzieja
spoczywa — Twój Szmulky

Cała wam Karolka od Loby ——

Proszę się odezwać mi prędce powiś i wrzuć
na pocztę radzonemy list do mój siostry, bez ogłady

Odebrany w Paryżu 2/14 Lutego 1861 211

S. Dembiński Bn Belgrave W. P. W.
25 Lut. 861.

90

Proszę Cię daj mi dwie czasu na ten list —

Kochany Wiedźwiedzie

Kuglarny do ostatniego dopiro, zamuszony jestem jeszcze raz Ci się naprzykrzać — Proszę Cię weź serio przedstawienia moje i na Boga zastanów się że tak długie pobłażanie Ostr., jest zgubą całowiella który tylko żąda Statuey swey waleryfoni, a nieuważa tylko od Jenerała i od Ciebie oczekiwał sprawiedliwości i opieki — Może być że Ostroog nieuwa na Dorpdżim byle gotowski, ale gdyby miał, bez przymusu nigdy nieważności do co w zaufaniu Mu powierzyłem — Wybacz, ale stąd jest moje przekonanie i zastanów się na wytłumaczeniu tego, nad czynnościami i wybiegami Ostroroga — Kłoć mnie lada czem lub wyłganiu, to jest jego usiłowaniem, a pobłażanie, uzurpowało Go tylko w Jego tłumaczeniu — Tyle miał sposobności i środków, zapobieżenia mnie przez te dwie trzy lat i pół, a wszystko, nawet z szkodą swoją, zaniechał, byle tylko mnie zatrzymać — Anglia, dla podobnego rodzaju rzeczy jak Jego instrument, jest głównym targiem, a jednak dotąd to zaniedbał, przez niegodną swą chciwość i niestowność — Baba mi powiadał że gdyby mógł ufać Ostroogowi, to by sam nigdy

nami rzecz załatwiłyś, mojąc kredyt po temu, dla
że widzi iż słizko z Ciki wspólnie w stosunku —

Jeżeli nie dla mnie to przez życzliwość dla Cioci
silne napomnienie może nas oba wyciągnąć z
przykrego położenia, bo jakkolwiek ja przywiązany
jestem przeto do rozpoczętego stanu, dług taki,
nawet dla bardzo gęstkiego sumienia, musi być
wielkim ciężarem, o ostatecznie, zgubienie to
całowicka w nym położeniu, do cięższej przyczyni
odpowiedzialności —

Proszę przez litość o przynajmniej
jednoroczny prorent — nędza taka — a i to
kaziarskim długiem, a jakiegoś nieznajomego,
chciał pozbyć — Ma pieniądze aby bawił, grał
i bezkobiecami się otrzywał, a niema aby
zadosyć uczynił zobowiązaniu swemu — Mimowiem
mi za złe, proszę Cię, że ci to tak o sercu
wyrzucam — Byłbym nader wrażliwy gdybym
mógł wyznać się zupełnie zgodnie z moją
propozycją wszelkie pogodzenie dla siebie,
byłem raz choć czci odebrał, a wiedział kiedy
wcześ odbiorę — Gdybym był przynajmniej
dostał 300 fl, byłbym mógł wtedy choćia
byłem przyżywany nie mogłaby odebrać, A

z chęcią byłem ci zrobił tych zabiegów prozaicznych — Ale stan mi, że fundusz powierzony pod takimi warunkami, nie, nawet wyznaczenia terminu! —

Nadużywam twej dobroci Mostowy Leonardzie, ale proszę cię przypomnij mnie Jenerałowi, i proś go niech raczy wejść w te sprawę i przyczyni do opieki nam słusznym żądaniom — Ale jeżeli możesz sam co zrobić, będę ci wymownie wdzięcznym jako mi twej pomocy nieodmówisz, bo tak bym pragnął nie będąc natrętnym Jenerałowi i dociec Autorzy tak sobie za mną postępują, umiłuję Ja bliżej szczelnich przyczyn i zniewyjaśnię z nich stronę — Mostowy Leonardzie, pomnij że ginę, a tylko o materyałach proszę i nieodmawiaj mi twej rzetelnej pomocy — twój Jan

Nadsyłam list do Lukrecińskiego na dowód że to czem mi chciałeś pozwolić dopomódz pozwolę na wydatki Tow. Liś. — Ja tak ważnej sprawy jako jest zebranie autentycznych materyałów do Historyi polskiej, funduszów niema — Lukrecinski dopomógł mi, a Matell swego przedstawienia, parę razy, gdy w dodatku do biedy, chory byłem, ale

wolałbym gdyby mi był zarobek nastręczył —
Jednak miał słuszność mój Ks Proboszcz na
to ma co poważnego była ——

Jeszcze Ci proszę Kochany Leonardzie
dopomóż mi w moim skarmnym niedostatku
i niepowodzeniu pocieszeniem i wyborz mi moje
nadużywanie i twoją życzliwość ——

Odebrany w Paryżu 31. Marca 1861.

Lwów

Kochany Ks. Dolgorow

przyjacielu

92

Kochany Mieczysławie!

Otrzymałem twój list i dziękuję ci za twoją opiekę — ale zaklinam cię nieprzerywaj mnie i prześlij mi te pomoc — Ochrony moje przecie dostaną przynajmniej tych 300 fl. Wiedy wié ie mnie tem śmiało moie — Nieprzerywaj mnie. Kochany Leonardzie, bo nieważę wyobrażenia w ię ze mną dzieje — jestem chory i ostatni mój grosz, idzie na ten list — Jak wyrobie rachunek twój odpowiem, ale w każdym razie pieniędzy, błagam cię — twoy

Stanisław

5 Denbigh St. Belgrave Road S. W.
8 Marca 861.

93

Odebrany w Paryżu 9° Marca 1861. 2½

Kochany Jenerale!

Na próżno łamię się z sobą jak Ci podziękować jak czuję za twoją pomoc dla mnie opiekę — strzeż Cię, zdróż moje serdeczne podziękowanie Jenerałowi za jego pomoc — przykro mi jest nad wszelkie wyrażenie, bydź Ten tak ciężarem i nadużywał z Jego miłem usposobieniu dla mnie Panie — Mieniąc pojąć jakim sposobem Ostrorog się zabawia i wypróżnia, jak może dopuszczał do tego aby mnie Jenerał wyprowadzał — Obiecujesz mi napisać na tego, nagabniłeś się proszę, nieznajomy tego, a gdy dostaniesz co dla mnie otrzymał, proś Jenerała niech mi pozwoli zwrócić z tego, to wtedy mnie teraz potrzebuj raczyć — To 5 £ dla mnie teraz skarbem, ale ja bardzo potrzebuj jestem i całą mam nadzieję w tobie że mnie podziewisz z niego obecnego niepotrzebnego położenia, dopomagając szybko i bez szkody Ostrorogu w odebraniu swego — Choćby ten procent i jakie wyraźne wyznaczenie na co mam liczyć, a dłoń wdzięczności na moje długi — Wszak ja Ostrorogu nie proszę o datki, nie chcę jego krzywdy, ale proszę Jenerała i

i Ciebie o <u>bezinteressowne</u> rozwiązanie, bo kiedy pieniądze damem to było dla Ochorza <u>bezinteresowne</u>. Tego zaprzeczyć trudno, dla czego zwrot czy Kompensata ma być tak kolidowanie przez niego traktowana

Pomnij Kochany Leonardzie nad wszystkiem co Ci pisałem i pomnij w jakim położeniu jestem —

Prudzewski nie mieniąc wypłacić tych 5 tk. bo powiada że mienia — obiecał pomnieć nad tem i może co dać na Koło, pomimo prób nowych i tak wszystko pozostało —

Pomnij raz Kochany Leonardzie, niedaj mi przepadać, żyjesz ci i nieraz pomnisz o twym szczerze kochającym

Stanisław

Jeżeli możesz chwilkę na to poświęcić, daj mi kilkowiersz wiadomości o nas — Tu te czerwone dziwolągi, niesłychane bajki płodzą i roznoszą po Angliikach — Między innemi wyobraź sobie, zapewniają się jeden drugiego, że 60,000 Rossyan zajęło Warszawę, że Wszystko Rossyjskie odpłynęło, bo nielicznie strzelali

Tak jest przyjęte dniem poprzednim, że ludzie ludu, jak to nazywają, stanęli na czele i że p. Andrzej Zamoyski, ogłoszony za zdrajcę i Morkala, uciekł z Warszawy —

Wczoraj był ten meeting w Sali przy Arundel St., zwołany placardami z wielkim nadgłówkiem Poland, za staraniem Demiowskiego i jego zauszników — p. Crawford, M. P. z Lity prezydował — Do 10 ½ było sam spokojnie — Przemawiający i Kiedy inni Anglików mówili o Polsce, ale niebardzo wiele wiadomości w sprawie, w historyi i nawet geografii naszej — Demiowski także mówił ale Hudsony Stanowe, połowa mowy po polsku, a połowa po Angielsku na przemiany — Co ja potem stało niewiem, bo wyszedłem przed tym — Rozumiem że bałam nie było Kiedy p. Crawford przyjął prezesurę, co zapewne niebyło na rękę przedsiębiorcom —

Ten Demiowski, jest zawsze, przy każdej sposobności, przygotowanym zrobić show i row i nawet Anglików to uderza, zkąd on ma to fundusze bierze, bo zwykle niestyka powoli wszelkie wydatki na Polaki, bille

i t. p. ale robi funds piwa i gimu [illegible] swojem — Dziwuje jest, że nasi Żołnierze ze szkoły, Młodzi tu jest z 60, mają nieczynny wstęp do tych bud — czasem wprowadzie przyjmą szklankę piwa, ale z pobłażaniem na nich patrzą i pytają ciągle, czy jaka wojenka dla nas aż nie otwarty —

Wobec tego nie zapomnij o mnie —

Dembiych Br. Dobrzan Dz. K. W.
11 Maja 861.

Kochany Leonardzie

Pisałem ci że Sulczewski
nie jest w możności wypłacenia
mi tych 5 tal, którémi mnie
Jenerał przez ciebie powołował
zaręcz, i o tém sulczewski zaraz
cię zawiadomił — Jeżeli tam
mogłeś co dla mnie wydobyć,
proszę cię jak najmocniéj,
przyślij mi niezwłocznie,
ale nie pozorny Cyrkularz,
niepotrzebny ci bo gwałt —
Mieszka niebezpieczeństwo aby
list zaginął a pilno mi
bardzo pilno — dla tego proszę
cię przyślij mi albo w granicznem
Bandlocie, albo Angielskim, nieprzeczytanym
Dybasz, że w tej dwóch, kiedy tak
zajętym być musisz, najszczerzéj ci ię
i niezapominaj twym serdecznie obowiązanym
Szmukarze

5 Decembris Kl. Algave R. L. V.
18 Aurat. 861.

96

Kochany Niedźwiecki

Nienawiść nie ani od Litwie, ani od Jenerała — w Ciej tak przyjaznej dla nas chwili, trudno się zajmować prywatnemi sprawy, jednak ja tak jestem zbiedzony że muszę Cię prosić, czy nie zdołałbyś dostać od Ostrowego choć pare set fl. procentu — tu tak długim czasie, może choć do trochę zechce nieć — Twojej przyjaźni o Lein ja polecam, ale niewspominay o Lein Jenerałowi, bo za nic nie odniesiałbym Mu Lesay bydź natrętnym — Proszę Cię Kochany Levandzie daj mi spiesznie twoją pomoc, bo bardzo źle jest ze mną — Czekawam wiesz że żona utraciła żonę — Wyjechał na wieś i utraceniem jedynego oparowicha Matki mi. może wkrótce dopomóc —

Proszę Cię nieraz pomnij o twym szczerym

Szumlańskim

Odebrany w Paryżu 25go Kwietnia 1861. 2 II

24 Kwiet. 861. 97

Umiłuj ię Kochany Leonardzie
Day mi szczerą dwo powoł i
wynagrodzenie za dla mnie u tego
niegodziwego oddowiella — Ja
jestem przekonany że gdy serio
do niego przemówisz, on znowydze
dla mnie tych 300 fr., a przeciąż
godzi ię aby choć obiecany procent
zapłacił, stwowiwszy bez sumienia
powierzony fundusz ubogiego —
Wogóle ię niedowiadzay mi
twej pomocy i nicday mi
przepodai — twój

Kamilanki

Odebrany w Paryżu 20 Kwietnia 1861.

5 Dembiński Hrut Belgrave Rd St. W.
29 Kwiet. 61.

98

Kochany Niedźwiecki

Uprzedzam iż odsyłając mnie do ss. Actorosa p° imprezend, dajesz mi do zrozumienia aby ij więcej sobą nie niepokoić — Mimoj jednak byli kilka słów przeczytać na wytłumaczenie mego natręctwa — Widzisz że Jenerał, zajęty ważnieyszemi sprawy, zdał na Ciebie rzecz między mną a ss. Act., pozostawiając nadzwyczaj z Jenerała łaskawych dla mnie względów, pisałem do Ciebie jako do Sędziego, i prosiłem o rozważenie, rozstrzygnienie, napomnienie i nakazanie wedle słuszności, czy to mnie, czy Actorowi — W odpowiedziach miałem zawsze Communikowane, nie decyzye od Jenerała, ale rozmaite wynioski ss. Act. — I tak ieżi niemiecky temu, gdy Jenerał był tak łaskaw, napisał list do Niego, obiecując wyszczenia ij, które w owczas zrobił, przemieniwszy ij w nieważności z powodu choroby siostry, a dziś co samo słyszę — gdy ij dopominałem odbiciu zapewnionego mi w exploitacyi, lub jakiej kontrolli w tejże, wyrzekłem że ponieważ dobrze idzie, nie jestem spólnikiem ale wierzycielem, a gdy przystałem na to i prosiłem o zapłatę, lub wyznaczenie terminu, dowiedziałem ij że nie jestem wierzycielem, ale spólnikiem i mam udział na zbrojenia mych pieniędzy i dochodów z tytułu, niewiedząc nic o czynnościach przypuszczałem tylko tyle, że na wiosnę, grywa w Karty, i w dzielnego bawi ij pana — Między innemi dowiedziałem ij także, że pieniędze nie na exploatacyę, ale na przygotowania

do niey, a przyznanie iż że na podobne ustawienie i nowe
swierdzenie, trudno nie było odpowiedzieć Cztery Lata
dwa i trzy lat p. Ostr. prowadzi swoy interes
pokryjomo, bez żadney przeszkody i względu, i oczywiście
się nieprzykry w wypełnianiu swoyich zobowiązań, wiedząc
że niczim go do tego zmusić niemogą — Na żądanie Żaby,
i pana Otrovogo,
za potwierdzeniem Jenerała, przykładem aby mi wydał
cztery bille po 50 ℔, na 3, 6, 9, i 12 miesięcy, pierwszy
na Żabę, drugi na Michalskiego, a dwa następne na imie
lub na Żabę, jak mu się podoba — Czas więc był rozważony
na postarowanie się, zwłaszcza że to kompletowało rok jeden
Chociaż byłem wyjeżdżałem przez było letni zawód, i jaky wcześ,
bardzo potrzebuy jestem, zgodziłem się na to, bo mogłem temu
zapobiedz moich wierzycieli, za drugi idzie z powodu tego
rzewodu wynikłyby — ale od razu przeświadczałem nietylko
Żabie, ale i Jenerałowi, że to tylko z strony
P. Otrovogo, ale. z Bo tego niezroki, bo to by znaczyło
zapłatę, a Bo woli tak pozostawić i zadrzymać —
Tak się też stało, bo siostra swoya chora, i uczuwałem
swoyem postarowaniem, powiada li w liście że niewolno
mu wpływów wystawiać niemogąc pewnoścą, a czemuż
czy i Dzielny Kawaler niemiał być skrupułów
gdy brał pieniądze, ale je ma w ledy gdy je
oddać wypada — Gdzie niema ani własney ambicyi,
ani obawy przymusu czy to prawnego, czy moralnego,
wreszcie że niema środków do zapłaty, ale jeod

dostatkiem pretekstów aby słuszne uwagi — wszakże sam
mię powiadałeś że trudno żądać od ks. Piotr. aby sobie
rożnicę robił. dla zaspokojenia mnie, kiedy mam żyć
dosownie do twego położenia w świecie — ja zaś rozumiałbym,
że pierwszym warunkiem do tego jest, wielkiej
ilości wiedzę — każden może ich znaleźć w książkach, ale
gdzie jest dość rzetelności, tam środki znaleźć można —
Gdy ja znalazłem ich Dużym nie za siebie, ale za
nieszczęściem drugich, moja Matka, posiadająca bardzo
mało, poniosła wielkie ofiary, a przytułała mi 160 fl. na
ten dług obcy; ale Hr. Ostrorog, skolegowany z Matachowskim
Wojciechem, Radziwiłłami, ma z czego w pamiątkę ich sławy,
a imienia 2Kr. dać poświęcony Mu fundusz ubogiego
Kolegi — Czyny więc dla zmierzyły do tego, aby
ustalić moje położenie, a przywiązanie Jego —
bo ja jim wyrzekłem wszelkiej ich — Jim więcej
niebędę ich wyrzucał, niebędę ich nudził, i niebędę
więcej bydź nadzwyczajnym Jeneradowi, dla którego tak
głęboką czuję wdzięczność — Ja byłe takiś od Niego
doznałem, że tylko, odwdzięczyć się może, jest mojem
gorącym życzeniem — Niemogąc odzyskać swego
obcy nazwyczajania się Jeneradowi, wolę znieść
krzywdę, jaką Dużemu bydź mu statecznym —
Może więc ks. Ostrorog używał swego wynalazku
i korzystał które mu przyniósł, jeżeli nie w
dobrodziejstwie, to w wkładzie — Jednaż odpowiedz

mi kiedyś za to jeżeli żyć będę — Bezpiecznie najlepiej do Niego jak mi radzisz, ale nie z dopominaniem się ale z obiecnicą — Będę się starała podnieść po tej stracie i z nędzy w którą mnie to wtrąciło, a jeżeli upadku nie na mnie zguba moja czyjś będzie — Wybacz mi Kochany Leonardzie że otwarcie rzecz wypowiadam — na tém będzie Boznia i spodziewam się że zechcesz zapomnieć całą tę sprawę i niezachowasz do mnie żalu — Ja pewnie czuję ile byłeś dobrym dla mnie w rzeczach nieistniejących już pp. Ochorzy, i nieznany mi że szczerze ci za to obowiązanym jestem — Boże zdrów twój

Stanisław

Powiedziałbym ci jak ci pisał p. Ochorzy: Zechciej przeczytać mój list Jenerałowi, gdybym się nie obawiał trudnić go dobą, w teraźniejszych jego stanie wielkim smutku, a może i niezadowoleniem Jego na siebie ściągnąć —

Odebrany w Paryżu
28. Lipca 1861 dn.

16 Duke St. St. James
27 Lipca 861

100

Kochany Mieczysławie

Spieszę się podziękuy Jenerałowi za takowe
Jego dla mnie postanowienie. Przez tych 21
tygodni będę pracował z szczerą chęcią, a może
Bóg mi pozwoli ujrzeć się kiedy. Wyboruam
polecenie które mi przesyłasz, a przytem
tak długo jak to będzie w mojej możności,
będę się starał odsłużyć Jenerałowi pomagając
P. Jordan. Jednak nie wiem jak długo
to trwać. może — Niemniej moje
chciało że zgłoszenie się do służby P. Ostrowy
za późno jest dosyć. Teraz żadnej mi nadziei
niema bo zapewne mieć to zawakuje będzie
za uwolnienie P. Ostrowy od zobowiązań
Jego.

Bóg wie że szczerze chcę pracować —
wszelkiemi siłami się podźwigam, znowu
z pokorą wszelkie przywary, dobrotliwości,

wspokojenia, ale Bóg jest świadkiem
jak bardzo w tem położeniu przyjmuję
jakiego zarobku. W mojem położeniu
wszystko jest niedostępnym — bada tylko
potęgują a nikt niedopomoże — Miałem
nadzieję znalezienia tego zarobku przez
biuro Dziennikarstwa portowanowionym
przez Jewsta w Anglii, ale z twego listu
wnoszę że gdzie indziej go potem mam
szukać — W mym położeniu jest to
prawie niepodobnym, jednak Bóg ich obarat
wielkiemi sitami.

Dziś wysłałem Generałowi tekże
Daily News z 27 b. m. zawierające
korrespondencyą przezemnie na przed
nowiana, a która bez najmniejszej
poprawki umieszczono. Z tego sam ich
przekonałem że Bystrzyn w stanie ototo
tego robić bez poprawek innych polaków.

Tak długo jak będę w stanie być użytecznym będę się starał pracować wypełniając zadania pp. Jordana, chociaż ani miejsca do pracy, ani miejsca do ustrzymania w porządku Dzienników i papierów niema, ale natomiast najmniejszej rzeczy wydać niemogę do Dzienników bez, w razie nieobecności pp. Jordana, przedłożenia jednej tych tak ważnych figurom jak są pp. Sulerzycki i Żaba — Oba mają się o to troszczyć, a ja ujmuję się przy niejm zdaniu że szkoda się najmniejszej takiej materiały, nieprzebiono ogrodz z dwoma lub trzema Dziennikami na dostarczenie artykułów za opłatą — bo tém jedynym sposobem można by mieć swoje Dzienniki i nie opłacać grosz około tego.

Z chęcią dopełniam pp. Jordanowi dobrze wychowanemu i zdolnemu

ostawicielowi ~~[illegible]~~ ilustracyjnych byłbym
że niemogę we tém składzie rzeczy
bydź więcéj użytecznym —

Tak jak mi piszesz, druk
uporządkuję — Diarium zaś artykułów
O. polskie w Dziennikach Angielskich, już
przed twym listem był prowadzony —

Wdzięczny proszę ci Lenartowi za
pomoc którą mi przysłał, zwłaszcza
awansem dla porucznika Hanicza
którego nieznośnie zawiadem, i
proś go niech mi da pokwitowań oryginał=
czną i przesyłając mi me rozkazy —

Serdecznie ci ściskam
twój
Jan Lewicki

10 Duke St. St James
16 Listop. 861. 102

Kochany Niedźwiedzki

List Jenerała dziś będzie przetłumaczony
z Journal des Débats, i wyjdzie w kilku
Dziennikach we Wtorek — Tłumaczeniu
sami bo niemając tylko jeden egzemplarz
francuzki, tylko. by jednemu Dziennikowi
mógł być kommunikowany — Potrzeba
do Times, z załączeniem francuskiego,
może także unieścić —

Co do Daily telegraph, byłoby wiele
robić gdyby chcieć na jego wszystkie
potwarze odpowiadać — Korespondentem
tego Dziennika, jest policya prawska,
i cała redakcya pozostaje pod wpływem
niemieckim — Wysłałem wam numer
wczorajszy tego Dziennika, z którego się
przekonać możecie, co do jest za Dziennik —
Wielka jest trudność odpowiadania na
podobne artykuły w Daily telegraph i
Standard — oba jak wam odmówili
umieszczenie sprawdzenia, a inne
Dzienniki, jak Daily News, Advertiser, Post,

nie życzy tobie występować przeciw innym, zwłaszcza korespondentom prasowym. Przeszto jest jemu za trudności że Sulzerowskiego niema w Londynie, a gdy jest obecnym, niema wiele czasu sam się dobrze zajmować, zażądał jednak od Redakcji Daily News, Advertiser, Post i Suna, aby tylko to umieszczali co on sam przyśle, wyjeżdżając zaś polecił obejmy nasze roboty przedkładali Sokołowskiemu, który je wymyśla kiedy mu się podoba, co przyznasz nie miłe, ani Gieysztorowi bardzo przyjemnie nie jest —

O ile będzie można będę się starał wraz z Gieysztorem wykonywać to co powiadasz i przeszłe li w ciągu tygodnia dowód tego —

Co do omyłki w liście Jenerała, niestety już za późno, albowiem jemu w środę rozesłano według rozkazów Jenerała — W pozostałych u nas jemu 30 egzemplarzach 2gie wydania, a 148 pierwszego, pomyłka poprawiona będzie —

Załączam wiadomość o meetingu układanym przez Demokratyk na 29ty, w czem p. Beales czynny wziął udział — Może się to przyda Jenerałowi —

Przesyłę się oddany załączony list Żabi, Ojca, i przyjm serdeczne moje uściśnienie

Szczerski

odebrany w Paryżu 19 Listopada 1861.

10 Duke Street St James
18 Listopada 861.

103

Kochany Niedźwiedzki

Wyrwałem dziś list generała do kilku dzienników, ale obawiając się że Sokołowskiego request w imieniu Sulkowskiego nie zrobi pożądanego effektu na Times'ie upoważniłem ich sam napisać, by Direction of General Z. + tak jak gdybym miał jemu rzecz sie bydź Jego wstawowym —

Daily News dotąd bardzo uczynne dla nas, niemieckiej Gazety ostatnia robota wprost przez Sokołowskiego, i trzeba by Koniecznie jakiś porządek zrobić aby zachować teraźniejsze nam przychylne dzienniki i otworzyć sobie wstęp do innych jakich, i zaraz

wszystkie jakoś dostarczanie materiałów
przez nas Dziennikom Angielskim,
w jakiś więcej systematyczny i
właściwy sposób, bo teraz przyznam się
się, wszystko idzie tak jak kareta
w której każdy koń sobie rządzi,
ale z niczyna nie rządza. Lulkowski
nie ma ani czasu ani serca po
temu — aż do czasu gdy od Księcia
podziękowania otrzymał za prowadzenie
się w przykrych ostatnich porach, nie się
w to nie wdawał — wprawdzie i
teraz nic nie robi ale usiłuje
wszystko absorbować i aby wszystko
do niego tylko wychodziło, utrudnia
i przekłada —
Stosując się do woli Generała
robię co mogę, i just up with all,
ale ciężko jest pożycia, nieci to

przed tobą że gdy dobrze idzie,
inny, diabli wiedzą za co, ma Ci twoją
zasługę, a gdy źle to na mnie
zwalone by było —

Aby robić jakie wrażenie w Dziennikarskich Angielskich, trzeba całą siłą, rozważnie i konsekwentnie się zamysłu i wyrabiać swój formalnie jak w biórze redakcyi, w właściwym czasie, w jednej czy innej, i w zastosowaniu do swojej w utworze ich pisze — U Kalkreuthskiego główną rzeczą jest aby ciągła była wzmianka o Literary Association i Majorze Kalkreuthu — w dam dalej ręce to mu zupełnie obojętne — Coś robić ale szkoda że nie może przyjść [illegible] — Nadużywam twojej dobroci i proszę dla mnie wszystkich [illegible] Żabie, papie, — i zachowaj mnie w przyjaźni twojej

Jaroszyński

Odebrany w Paryżu 20. Listopada 1861.

90 Duke Street 1= James
19 Listopada 861.

105

Kochany Niedzwiecki

Biorę się natychmiast do porównywania polskiego tłumaczenia z Times'em, albowiem Hansarda niepodobna dostać. Mamy odpowiedź od Niego że tylko cała sesya warta nabycia, co jest gwinei kosztuje, a nawet gdyby wziął cały tydzień sprzedaż niedzielna.

O ile na prędce przejrzeć mogłem, zdaje mi się że dokładnie jest oddany tekst dyskusyj jak jest zawarty w Times'ie, i wątpię aby co, wedle tego dziennika, do poprawienia było.

Bądź łaskaw zawiadom mnie czyli mam poprawki, gdyby jakie były, poznaczyć na broszurze polskiej, lub w wynotowaniu, i czyli tydzień dość czasu przesłać li to przez Kurjera w listach.

Le Monde z Artykułem o Wasylisy Kowie, o którym nadmieniałem, jeszcze nie nadszedł.

Uwagi

Uwagi Durbeńskiego w Le Monde
będą w krótce odsiecznicy jemu
zamieszczone w którym z dzienników,
do tłumaczenia z francuskich,
Angielskie dzienniki nie lubią.

Wypytam dziś do jutra Daily News i
Morning Advertiser z listem
Jenerała, o jutro odbieżenie dzisiejszego
wieczornego Sun'a z temże samym.
Times nieumieścił, ale może jutro
będzie.

Wyślę zarazem po jednym tem
Egzemplarzu Daily News do Redakcyi
Dzienników poznańskiego i polskiego
i do Czasu również jak do Kr.
Dziatyńskiej w Kurniku. Zdrów mój drogi
Twój
Szumlański

Zwróć proszę Ci uwagę Jenerała jak
Daily News są uczynne — Dzisiejszy numer
zawiera trzy rzeczy przesłane przez nas, to

przybyło tu w ostatnich czasach
kilkunastu młodych z Polski na
emigrantkę — ale serce się kraje
widzieć w jakiej są biedzie bo ani
pomocy ani roboty dostać niemogą.
Towarzystwo udziela tylko wsparcia
starym, ~~[illegible]~~ między nami
powiedziawszy najwięcej pijakom i
próżniakom — Szulczewskiego niema,
a jak jemu był, niemiał im
dać nawet praktycznej rady —
Dla pana udało mi się dwóch
pomocy znaleźć, przez zawsze
wszystkiego żałuję, ale dla innych
nawet roboty u Polaków dostać
niemożna, bo to są gorsi od
Judaszowców i w poświęceniu
swym za ojczyznę, wolą Niemcom
i ~~[illegible]~~ dać zarobić jak Polakowi

jak

, bo i korrespondya jest nadto!

nadesłanie, bo to posiadają za zbiegi
przed rekrutacją ale nigdzie do
emigracji należy!

Jest pomiędzy nieni niejaki
Witkowski, mojący zaświadczenia że
był commis w domu handlowym
Halpert w Warszawie — żądają ich
chętnym do pracy — może być
tam w Paryżu znalazł gdzie
dla niego jakie zatrudnienie, skoda
co go uszczęśliwi jak posiada —
ja bym może dostał dla niego
na podróż i paszport — pomyśl
nad tem i odpisz mi —

Odebrany w Paryżu 21° Listopada 1861.

10 Duke Street 1st January 20 Listop. 861. 107

Kochany Mickiewicz

Ciężka sprawa z Hansardem — Do Klubów niemam przystępu — nawet w wielkiej czytelni Wyldé'a niemają, bo już pytałem — U Lorda Harrowby nikt mnie niezna, tak jak ja żadnego m. P. — D. Raynhama niemożna dostać ale go niema w mieście — a szkoda że kiedy Lord Harrowby jest w Paryżu, niedał słowko aby to Hansarda wydali — Dziś będę widział pp. Deales i Dickbeck i będę ich o to prosił — Konieć końców, Hansard, na każden sposób, Hook or by Crook, będę musi, skoro taki jest rozkaz — jednak może to dzień lub dwa zabierze, zanim dostanę — Czem się więcej zwłoki, tem prędzej będę następnie robił, aby drugiej zwłoki niebyło — Gdy dostanę

natychmiast Cię zawiadomię —
Cudnie kochany Leonardzie, dziękuję
Ci za oddanie mego listu swój
[redacted]

Nie wiem jak mogłem urazić
twoje ucho co do News — wszak
każde dziecko w Anglii wie, że
News, tak jak Mews, Means, i
t. p. są z S w liczbie pojedyńczej,
równie jak sheep, fish i t. d. bez S
w mnogiéj, chociaż reguła tego
języka każe S. gdzie jest
masa —

Wczoraj odebrałem u was Standarda
z 18 b. m. jest Leader o Jenerała

Liście, godny [illegible] niemieckiej fabryki
Dziś w kilku dziennikach jest
odwołanie wiadomości o tem znalezieniu
broni z dodatkiem ostrych prawd dla
niemieckich Nowinowiegowców.

BK 2410

Odebrany w Paryżu 24 Listopada 1881

10 Duke Street St James
22 Listopada 881.

109

Kochany Wiedźwicki

Jak p. Beales jak p. Birkbeck powiadali że Edwarda nawet po klubach nienawidzą, tylko m. p. prywatnie nabywają — Ale ci prawdziwi Reform Club ma, pisałem wczoraj do Sulimierskiego, o tém, który ma dziś tu przybyć i upewnić dostanie — Sukcesem gdzie mogłem i Trübner także słowem że nie dostanie — Spodziewam dziś z Gjedgudem tak jak Żaba nie powiedział, ale wątpię aby miał czas wolny w ciągu dnia — W każdym razie dostaną, ale obawiają się ich to zabierze jeszcze dni, zawiadamiam ich o tém aby zwłoka na nich nie spadła — Za to gdy dostaną, pro nocach będą robił aby przyspieszyć —

Teraz kochany Leonardzie, pozwól mi parę słów o sobie powiedzieć — Jak wiesz Juwenat wyznaczył mi pensyą na tydzień, którego miałem tygodniowo od p. Jordan odbierać — Następnie czasem od p. Jordan, czasem od p. Pilitzky odbierałem, nie całkiem w rachunkowy, ale raczej w nieregularny sposób — Generała postanowieniem było abym tygodniowo to odbierał, bo Generał bardzo słusznie osądził że Talmiéy wyżyć z tygodniowego zarobku jak z tygodniowéy płacy — Teraz nietylko że wypłaty, zostające w związku z przekładkami pieniężnemi na inne pieniężne potrzeby, poszły w rozmaite frakcye, ale zawsze

coś pozostawało w zaległości — Ubiedawnio
powiadał Generał pewien tygodni zaległe
i z przyszłych następnie sto fr (F. D. 18. 0.)
i w innym tygodniu 500 fr. przez pana płacił,
pozostało, po zadostuczeniu innych zaległości, jak
dowodzi powiedziany rachunek pewnego przezemnie p. płacone
pozostawało na pokrycie zaległej pensyi —
Żaba mi powiadał że Generał polecił mi
udać się do p. Jordan — ale pewnie p. Jordan
niema zwyczaju odpisywać na listy, bo diabli
wiedzą co tam za drzazgi w nosie mamy,
proszę dla przeglądniecia załączone obliczenie
i prosi Generała, jeżeli mi na przyszłość
pozwoli sobie służyć, aby był łaskaw
polecić p. Culmerstiernu albo p. Żabie
wypłacenie tego żołdu na przyszłość —
Ten sposobem wiele mi się ułatwi
regularnie odbierać będę i unikną rozwlekłych
rachunków, frakcyi i reklamacyi —
Załączam obliczenie i jeżeli możesz mi
wyrobić u p. Jordan pierwszeństwo pozostałej
należytości będę Ci zapewnie za to
obowiązany gdy mi to przyszłość zechcesz —

Obliczenie pensyi

od 6 Lipca, gdy zaczęłem pobierać takowąż przez
p. Jordan do 30 Listop. obiegło 21 tygodni
= £ 21. 0. 0

Na to otrzymałem
od p. Jordan przed wyjazdem jego z
Londynu £ 5. 0. 0.
przez p. Zabę na dniu 27 Sierpnia £ 2. 0. 0.
przez p. Sulkiewiczową na dn. 24 Września £ 3. 0. 0.
od p. Plichty na dniu 8 Listop. 810 fr. £ 3. 18. 0
pozostałość z kwoty 500 fr przysłanych
przez p. Plichtę, po wypłaceniu
innych należytości, jak pro memo:
zadawany powinien rachunek £ 2. 15. 4. *
Razem £ 16. 13. 4.

Odciągnąwszy od powyższych 21 £
żołdu należytej pensyi do
dnia 30 Listop. włącznie . . . . £ 3. 6. 8.

Proszę dla Kochanej Niedźwiadki udatu mi w
tem się przepisu Jenerała za takie moje
nadużywanie z Jego Łaski —
Twój Sinka

Na drugiej stronie kopia reszty
obliczenia pana Plichcie ——:

Otrzymałem 500 fr. które mieniane
jak faktura miarodzy daty . . . £. 19. 10. 0
pozostało z pierwszej przesiłki . . . £ 2. 2. 6.
pozostało z przesłanej kwoty na
prenumeratę 0 2. 0

Razem 21. 14. 6.

Z tego wypłacono
Za honorarium za dostarczone
artykuły dziennikowi Do 9 Listop. £ 17. 17. 6.
Za wydatki pocztowe . . . . . 0 1. 8.

Razem 17. 19. 2.

Wypłaciwszy to z powyższego £ 2. 15. 4.
pozostało na moją gwiazdę

*

Autograf w Paryżu
Co Grzymała 1861

10 Duke Street St. James.
4 Grud. 861.

111

Mickiewiczu

Polegając na twej dla mnie przyjaźni, proszę Cię daj twą protekcyą i radę oddawcy tego, P. Wilkowickiemu — Jest to nabyty ordonans który niedawno Warszawę opuścił — a o ile mi się wydaje przy Millionardzie Dniowy swój pobyt tu, zdaje mi się będzie przyzwoitym nadanym ordonansem — Ma zamiar w najgorszym razie zaciągnąć się do Legion Etrangère — Wyjeżdża bez grosza — gdybyś mógł tego polecić do jakiego przybytku funduszowego w pierwszych chwilach Jego przybycia, najmocniej Ci będę obowiązanym —

Twój
Zamoyski

Adelle

Odebrany w Paryżu
6. Grudnia 1861.

10 Duke Street St James
5 Grud. 861.

112

Kochany Niedźwiecki

Wczoraj pisałem do Ciebie ale Sokołowski który
chciał mnie obligę biorąc list na pocztę,
Dziś mi się przyznał iż go zgubił—
Powtarzam więc dziś co w liście wczoraj
powiedziałem —

W mowie p. Hennessey z Hansarda
zawarty jest ustęp z odpowiedzi niebożczyka
Księcia na adres Lordów — Jenerał życzy
sobie aby to tłumaczenie było dokładne
tak jak jest w oryginale polskim —
ponieważ u nas tego żadeń niemogę,
życzemy tego numeru Dziennika
Poznańskiego w którym było umieszczone
proszę dlę przysłać mi niezwłocznie
nadesłany ustęp z oryginalnego
tłumaczenia:

" Uczułem wielką radość znajdując się
" tak dokładnie przyjętym panowie, charakter
" ruchu który obecnie objął Polskę.

Ucałuję

„ Oceniliście należycie duch porządku i
„ umiarkowania który je znamionuje:
„ spokojny i silny w swej łagodności,
„ pozostał wolnym od wszelkiej gwałtowności.
„ niszczące pojęcia, rewolucyjne namiętności
„ nie mniej jak zawrotne wpływy, nie mogą
„ w nim bydź dostrzeżone. Ów
„ pozostaje całkowicie na polu praw,
„ zupełnie spokojny i moralny. To co
„ Polska żąda, to co oczekuje, jest prawa
„ w tejże sferze rzeczy rodzaju. Moralność
„ Europy jest teraz przedmiotem uwagi.
„ Powaga, honor i interes Anglii
„ połączone są w tej sprawie z prawami
„ prawa o które się dopomina, jest
„ nietylko prawem Polski ale prawem
„ oświeconej Europy. Pośród ważnych
„ zmian przez które międzynarodowe
„ stosunki przechodzą; w obliczu niepewnych

„ komplikacyi w Uwertyi dzisiejszej,
„ interesem żywotnej wagi jak dla
„ oświeconego świata, a zwłaszcza dla
„ Anglii, dopomódz do przywrócenia
„ narodu, którego upadek, wyrażne
„ pogwałcenie praw tak boskich
„ jak ludzkich, przyniósł do zgubnego
„ zamieszania w moralnym i
„ materialnym stanie Europy. "

Z szczerą przyjaźnią Twój

Jan Lam[illegible]

Odebrany w Paryżu
31° Stycznia 1862.

10 Duke Street St. James's
30 Stycznia 862

114

Kochany Niedźwiecki

Tak dawno o mnie nie słyszałeś że pewnie zapomniałeś o biednym Sabjelkie, który ongi tak lis srodze sobą nudził. Nieprzychodzę też teraz z skargami, dość iż tylko przyjaznej twojej pamięci przypomnieć i trochę zapytać, trochę odpowiedzieć.

Naprzód zapytanie, w połączeniu z prośbą, bo przecie znam lis ile jesteś uważnym dla starych kolegów. Otóż, czy nie słyszałeś, nie wiem lub niewiesz, czy by kto nie potrzebował do Polski, młodej, czystej rasy, Angielki do dzieci — jest młoda, highly respectable rather good-looking, ale bardzo skromnie wychowana, mówi po francuzku ale

mało i źle, bzdąga na klawicymbale
jak Anglistka, jednak może uczyć
rudimenta, — ale posiada nieźle
sound english education ale i
odznaczająca się domowe talenta
gospodarcze, robi wyborne puddingi
i keki, szyje, haftuje &c &c.
Dla mnie ma ten urok, że jest
córką Kobiety, która była dla mnie
była najlepszą gdym chorował, i
bardzo bym był zrazliwy gdybym
nie życzenia jej mogły ziścić,
znaleźć umieszczenie dla córki
abroad — Ma experience i charakter
jak to mówią, bo była przez pare
lat articled pupil, to jest pół guwernantką
a pół nauczycielką, potem zaś
przez dwa lata guwernantką w
jednym domu w Anglii, co jest

bak niepotrzebna rekomendacya —
Do Paryża by pojechał o swym
koszcie, ale do Polski koszta podróży
aby wymagał —
Teraz odpowiedź: przed kilko
miesiącami zapytywałeś ię mnie,
czyli by tu ię nieznalazł jaki
Polak, któryby chciał pójść na
służącego — Nie ci w tey mierze
nieodpowiedziałem, bo nieznałem
takiego którego bym mógł polecić
Dziś powtarzam lepiey moią gminę —
bo jestem jak by wójtem tutejszey
Kozaczyzny, 90 chłopa silnych — mam
kandydata, za którego uczciwość
ręczyć mogę — Był w naszey dywizyi
wzorowym żołnierzem, urodził ię
szewcem w okolicy siedlec, mówi po
polsku i po żydowsku, przytym
młody jeszcze chciałby wypuścić Montalbana

10 lat, jest willing to make himself generally useful i zdaje mi się że by się Lew okazał, gdyby znalazł ten temu pole —

Widem że jestes mocno zajęty i niezabieram Ci więcej czasu, dodam to tylko że mam tę wielką przyjemność widywania mego Generała co dzień i że zbieram wszelkie rity aby Mu się na co zdał — On tak gorliwie dla nas pracuje —

Adieu Kochany Leonardzie serdecznie Twój

Szumlański

Odebrano w Paryżu 6 Lutego 1882.

10 Duke Pl. Pl. James's S. W.
5 Lut. 82.

116

Kochany Niedźwiecki

Otrzymałem twój list i udzieliłem Jenerałowi informacyą którą przysłałeś. Nadesłany twój list do Jenerała wręczyłem Mu dziś.

Niewiele szczegółów mam Ci do doniesienia. Jenerał jak zwykle mocno jest zajęty i pewnie by więcéj pracował gdyby Jenerałowa nieprzemogła czasem aby dał sobie trochę spoczynku.

Wiesz szczegóły o meetingach na prowincyi. Doskonale się powiodły i prócz petycyi do Parlamentu, przysłano teraz adresy do Warszawianów. Powróciwszy Jenerał miał myśl wyjechania do Paryża na jakiś czas zanim do wniesienia sprawy naszéj w Parlamencie nieprzyjdzie, ale podobno zmienił i pozostaje teraz nad ważną rzeczą wywołania meetingu w City — co dzień regularnie jeździ do Parlamentu i tam obrabia posłów swoich Dallów. Members Żydy są bardzo przychylni,

czynni i pomocni, ale prócz tego
wszelkich stronnictw są oświadczenia przyjaźni
Niemówię sympatyi bo Jenerał nielubi tego —
jeżeli się powiedzie złożyć respectable i
influential rekwizycyą o meeting w City,
tak aby Wielkanarta M.P. było na tejże
podpisanych, to Mayor, Cubitt, chociaż
conservatiw i żółw, odmówić niebędzie mógł.
Henressey bardzo jest gorliwym równie jak
Lord R. Montagu w niższey Izbie, gdzie
także na pp. Scholefield, White, Cunningham,
Lord Fermoy, Harvey Lewis (M.P. za Marylebone
gdzie był Lord D. Stuart), Roebuck i innych
Jenerał liczyć może. Brighty, Cobdeny,
Gilpiny, Roebucki Layardy, liberały i justes
z professyi, chyba by za czasem przemówić
chcieli — Lord Kinnaird, dawny przyjaciel
Jenerała, przyjeżdża dziś i będzie mieszkał
w tenże samym Hotelu co Jenerał. On
podobno będzie wniosekodawcą w Izbie Panów.
Nie jest On orzeł ale bardzo jest dobre

Jenerał mieszka 13 Albemarle Street (Piccadilly Hotel).

widziany w Parlamencie, i słuchany, czém się niektórzy pochwalić może. Będę ci donosił w miarę jak co nastąpi, a dziś tylko dodaję jemu że Jenerałtwo oboje są zdrowi.

Teraz pozwól mi słówko o sobie. Jeżeli by to niebyło nadużywać z twéy przyjaźni, czy niebyłbyś tyle dobrym i napisał sam lub przypomniał mnie ustnie Ostrorogowi. Ja mam od Jenerała dość na życie ale mam wielki ciężar na który z niskąd dostać niemogę, i ten kłopot przeszkadza mi we wszystkim tak że pracować nawet ciężko. Odrodziłbyś mnie gdybyś mi mógł dostać od Ostrorogów dziś 300 fr., bo wierzący mi że niewiem jak sobie zaradzić — Na siebie samego, Ostrorog powinien to zrobić — po 6 latach choć jednorazowy procent mi przystać — ponieść sam ma się to godzi — sprawę się najmocniey daj mi twą pomoc i wierzaj mi że największe mi dobro tém zrobisz. Adieu Kochany Leonardzie

Lwów

Kamieniec

Kołaczkowski

BK 2410

Odebrany w Paryżu 8. Lutego 1862

10 Duke Street St James's
4 Lutego 862

118

Kochany Niedźwiecki

W polecenia Jenerała przesyłam ci kopię adresu do Kardynała Wisemana, z którego się dowiesz o co rzecz idzie. Jenerał cię prosi abyś to rzecz przepisał i wygotował i jak najpiękniej mi przysłał. Życzeniem Jenerała jest aby ten Adres był napisany na jednej stronie po angielsku, na drugiej po polsku, aby był zamieszczony w twardych kolorowych okładkach, tak jak zwykle podobne rzeczy się robią. I jeżeli to się da zrobić aby na wierzchniej okładce, zamiast Orła i Pogoni wraz z Krzyżem co w rodzaju tego co ty zatrzymam i o Dentzpine odesłanie mi wyprzam. Zatrzymam Kubusia

Odmalowanie się mi wiele
może ci posłuży, ale Jenerał sobie życzy
aby to ktoś mądrzejszy lepiej zrobił.
Jeżeli będzie trudności i zawikłania
czasu, w umieszczeniu herbu, to obejść się
może bez tego — Podpisów powinno
będzie około 150, na tyle więc miejsca
potrzeba —

przez jawnego kuryera przesłali list od Jenerała i papiery p. Radowickiego.

Jenerał dziś wyjechał na prowincyalny swój tour meetingowy. Jenerałowa towarzyszy — Dziś są u Lorda Harrington w Elvaston Castle Derbyshire — a w poniedziałek zjeżdżają do Newcastle on Tyne, gdzie ich odbędzie wielki meeting 11 b. m. pod prezydencyą Mayora — 17go jest drugi meeting w Preston — Zdaje się że pomiędzy tém dwoma dniami Jenerał pojedzie albo do Leeds albo do Manchester i Stockport gdzie go Mayorowie i Town Councils zaprosili — Przykro tych na nieróżno zaproszeń od swych politycznych przyjaciół i admirers, i niewiem prawdziwie jak temu wszystkiemu da rady, zwłaszcza że obecność jego jest tu konieczną, bo trzeba chauffer w Parlamencie — Zdaje się że batata i petycyi będzie Massa, ale cała rzecz w Parlamencie.

2410

zapaleń dobrych adwokatów — W Londynie
wielka trudność zrobienia Meetingu
porządnego — Lord Mayor jest Tory i niby
Times — W innych dzielnicach miasta
Radykały — taki meeting w Southwark
mógłby dużo dobrego zrobić dla naszéj
sprawy bo by niejako zobowiązał
Layarda do pracowania tak jak by Nas
wybory zagrozili — W Marylebone dwa
M. P.s — Harvey Lewis i Lord Ernest, za nam
przychylni, część Katolików i warzy tydzi
w Izbie także — Hennessey nadzwyczajnie
gorliwym się okazuje — On ma znaczenie
w Izbie, dosiąż Irlandczyk i Ultramontanin
Trudność robienia meetingów w Londynie
jest z powodu tego że każdy meeting
gdzie o polskie chodzi, zaburzony i często
rozbity bywa przez zwane jak Fanatyki —
Głowną jest, tak zwany Major Beniowski,
który zwykle wodzi za sobą bandę rozbrojonych
z Kilkunastu pijanych Ukraińców, opłacanych
ile pieniędzmi Dość wie z tych
porachowań — O 20 lat przeszło
robi ten business ale dopiero teraz
zaczynają podejrzywać że to coś więcej niż

Tutejsi Demokraci i nawet Komunizci
wyrzekają się go, Paryzka tylko
Demokracya, i wielki mąż stanu
i światowy Ledochowski, przyjęli go
w zeszłym roku jako reprezentanta
Londyńskiej Emigracji, i dozwolili mu
prawić Mszy na zgromadzeniu swojem.

Obojé Jenerałstwo są zdrowi — Jenerał
był cierpiący przez kilka dni, ale
niestychana swoja siła pokonał cierpienia
i dziś całkiem zdrów, pisze się na
swoją poprzednią przejażdżkę —

Adressuj do Jenerała adressy teraz
do Dulle Street —

Żądane pieniądze będą miały w
Wtorek —

Bądź zdrów kochany Leonardzie
ściskam cię serdecznie

Twój

Paryż 10 Duke Street St James's.
19 Lut. 862.
920

Odebrany w Paryżu 21 Lutego 1862.

Kochany Mickiewiczu

Pisałem li o adresie do tego bulla kardynała Hall jak mi Jenerał polecił i bardzo żałuję że li roboty przyczyniłem niewygodzenia ij dokładnie pisałeś o tém do ss. Bukowskich, którzy mieli cram tém ij zajmować, ja wam zaś polecam zebranie potrzebne podpisy — dacie więc o téj mierze ze mną ij znosić a ja tdy ij starał drugi raz popisać ij dokładniéj ——

Jenerał

Jeneral jest za prowincyą —
Oba meetingi w Newcastle i
Preston odbyły się parodnie — Si
Jeneral miał bardzo dobre mówi
zwłaszcza w Preston — W Preston
był chairwomen jakiś wysoki
reverend i przerliczne mówił
o cierpieniach naszego stanu
duchownego i Kroju + na wzgl
Kardynałow i Klerowi katolickiemu
Angielskiemu, którym niepodobna
porównyć aby jakąkolwiek
manifestacyą okazali swe

współczucie dla nieszczęśliwów
Ojczyzna polskiego — Jenerał jest
zdrów i zostaje obecnie wraz z
żoną w Manchester, skąd się
udają do Margot. Townshend
na górze dni i dopiero potem
wrócą do siebie — Nie
wiem nic o Ci nie zajmującego
domu i ciekaw Ci co dzieje się
Twój
Lucjan Siemieński

Kartkuję list który dziś tu
dla Ciebie nadszedł ——

10 Duke Street 1st June/
1 Maja 862

122

Kochany Niedźwiecki

Jenerał potrzebuje nowy krzyżyk
Cesarza Aleksandra z r. 1818 w którym
następujący ustęp się znajduje:
"S'il peut [illegible] l'Europe à placer
"votre indépendance sous la
"garantie de traités solennels..."

Na próżno tego tu szukaliśmy
i jeżeli tam znajdziesz przyszlij jak
najprędzej.

Brak czasu niedozwala mi więcej
dziś pisać, ale za parę dni będziesz
miał moiey, więcej dokładne
sprawozdanie z tego co się tu dzieje.

Jenerałowa zdrowi.

Adieu mój drogi Ludwiku

Szumlański

Odebrany w Paryżu 14 Marca 1862

Dulle Street W. Janvier 12 Marca 862

123

Kochany Niedźwiedzki

Jenerał potrzebuje jeden egzemplarz pisma wydanego przez Niego Kilkanaście lat temu, w Mutek zrobionego Mu przez Jenerała Matachowskiego zaszuta że pomaszerował z 2gim korpusem (Ramorino) na południe a następnie do Galicyi.

Jenerał nie posiadał tytuł tego pisma ale na nieszczęście zapomniałem i prosę Cię powiedz mi tutym dowcipem i przyszłej niezawodnie —

Jenerał bardzo jest zajęty, ministerstwo M. P. ukończył i co dzień przynosi widuje jakąś wielką figurę w przygotowaniu na wystąpienie w parlamencie — znajduje daleko większą gotowość zadnienienia naszej sprawy w tem roku, jak w zeszłym — i zdaje się

że Kto inny jak Hennessey wniósł rzecz w Commons, bo sam Hennessey powiada że lepszej wziąść Kogo, innego jak jego Katolika i Irlandzkiego Konserwatystę — On sam zostaje gotów zrobić wniosek gdyby nikt stojący w lepszym świetle tego nie podjął —

Jenerał był cierpiący ale dziś jest zupełnie zdrów —

Niemam czasu dziś Ci dłużej pisać ale skoro ci trochę wyprawię przyszle Ci obszerniejsze sprawozdanie

Dziękuję Ci za cierpliwość twoją i wyrozumiałość w sprawie dokuczania Ci niego Petrosyjan — Niech Go. niezrazi, wypełnij mnie sprawdzie

Ściskam Cię serdecznie

twój

Gregulawitch

Zebrawszy kurac w kupę,
zapytał się Jenerała o tytuł
który ta rzecz nosi — jest
" O niewykonaniu rozkazu
Jazdzy Dowódcy 2 Pp. Legjon."

Odebrany w Paryżu 5 Kwietnia 1862.

10 Duke Street St. James
2 Kwiet. 862. 125

Kochany Niedźwiecki

Tą razą piszę do Ciebie nie w interesie i bez narzucenia Ci roboty. Chcę Ci tylko, stosownie do twego życzenia, opowiedzieć trochę co tu się dzieje. Najprzód o Jenerale. Jest teraz zupełnie zdrów, ale przez kilka dni był cierpiący, chociaż nie tak mocno, jak ktoś mylnie do Paryża doniósł. Spraw jak mówiłem, i zaprawdę, ochoty człowiek nabiera do pracy, widząc jak on, często cierpiący, a zawsze zmęczony, nie cofa się przed żadną mozołą i znosi cierpliwie niepo=pularne nudy. Ciężka też to praca poruszyć Anglików. Nietylko obojętni są nad miarę, ale i patrzyci i perfidious, jak słusznie im przypisują przyjaciele. Wiesz zapewne jak cudo wypadła interpelacya w Izbie Lordów — Nikt by nieuwierzył, ile sobie Jenerał dał pracy aby rzecz przygotować. Mnóstwo mu obiecało mówić; Malmesbury, Wodhouse, Kinnaird &c. &c., a nikt się nieodezwał prócz interpelanta Carnarvon, który plótł

nie dorzeczy jak by chciał z umysłu
Niedarmo mi pewien Anglik powiadał przed
że to zdradliwa bieda — Już ata była oznaka
że mowę tę odłożono z poniedziałku na
wtorek, i przyjaciel Brunon nie stracił czasu.
Times także wygotował złośliwy Leader, tak
że w nowy była ta rozprawa, a o 8½ z rana
już był czytany — Na szczęście przesadził
dożę jadu, bo nawet Anglików, to rozwodzenie
pełne nienawiści, uderzało
Natomiast inne Dzienniki, Daily News,
Examiner, Sun, Herald, Saturday Review
Weekly Dispatch i inne, najprzychylniej
dla naszej sprawy wyrażały — Lewart
mniej tam [illegible] mówił tu przeciw,
ale ostrzelany zdrowo sprawy, ani wspomniał,
i prowadzi dalej attak na przyszłej sesji
punkt w Commons. Mowa tam przyszła
pojutrze, a jutro Lord Rosmead w Parlamencie
ma zapytania o polskie powtórzyć, na
które aby odpowiedzieć, Lord Colu telegrafował
do Monsula w Warszawie.

W Commons, za razą nie Hennessey

2410

wniebie rzecz, ale Sir G. Denman Q.C. — Jakiesi
mam przeczucie, że i temu bardzo dowierzać
niemożna, ale to w niem dobrego, że jest
jednym z tych M.P. których Izba słucha
gdy mówi — sam Hennessey uznał za
konieczne aby nie on, Irlandczyk i
katolik, był wnioskodawcą, ale sam będzie
mówił, i z tego co wyrażam o niego
dobrze powie — Popierającem jest Sir Harry
Verney, dobry i pewny przyjaciel tak Jenerała
jak i sprawy, ale on jest znowu jeden z tych
których w Izbie nienawidzą — oprócz tych
wiele obiecało swe poparcie, a jeszcze można
liczyć na część liberałów, dotąd jeszcze
niezależnych, że oni przemówią z ochoty, tak
jak np. White, Cunningham, Harvey Lewis,
Lord Kenmy, Crawford &c. Choćiaż można
się spodziewać że jakiś contre-manœuvre
może nastąpić za pomocą Griffitha, Cobdena
i innych kreatur Mochiewskich, na
każden sposób sprawa pójdzie jak w Londynie,
gdzie oprócz Harrowby i Stratford, (oba abroad) sami
przyjaciele nawzajem wrogów lub dziedziczni

mazgaje zasiadają. Oni tylko ulegają wpływowi, a ten jest dwojaki, albo z góry, to jest niemiecko-dyplomatyczny, nam przeciwny, albo z dołu opinii publicznej w Kraju, na którą trzeba działać aby tych dwóch rozeznać —

Jenerał zamyśla wyjechać z tąd zaraz po nowym roku, to jest w sobotę albo w niedzielę — Nie umiem wyrazić ile mi to jest przykrem, bo tak przywykłem widzieć Go po całych dniach i pracować pod Jego kierunkiem, że czuję jak mi pusto się wyda w Londynie po Jego wyjeździe — Wiesz zapewne że Kalinka tu przybył — prowadzimy razem, on po polsku, ja po angielsku i wypracowany wraz z Jenerałową, cudownym szefem sztabu, różnorakie wywody i układy faktów dla różnorodnych prowodawców tu, na Kontynencie w głowę — Uprzedzam krótko czasu abyś ich przeczytał to bliskie sprawozdanie Komisji całując Cię serdecznie Twój

Sławek

odebrany w Paryżu
27. Kwietnia 1862.

10 Duke Street St James's
26 Kwiet. 862
127

Kochany Niedźwiecki

Proszę Cię złóż podziękowanie moje Jenerałowi za opiekę Jego dla Pulskiego. Na złe z niej nie skorzysta, bo nietylko jest bardzo prawem i uczciwem człowiekiem ale jenere najuroczystszą figurą z porządeczka, akuratności, pedantyzmu, properness i high respectability.

Co do Korespondencji, samego mnie to o Ks. Felińskim uboduło, ale nieuważa rzecz było robić uwagi nad tem, bo od miesiąca p. Sulczewskiego czeka objął i niechce aby kto się w to wdawał i przeszkadzał. Tak długo jak się tem trudniłem, kontrolowałem pisaniny p. Gietguda i wskazywałem Mu to co mi się niewłaściwem wydawało, bo w samej rzeczy, mowiem nie jest ani w uczuciach, ani w pojęciach naszych. Przedtem, gdyśmy zawsze pisywali razem do dzienników angielskich, przyjmował odemnie te uwagi — dziś pisząc do liczby do raportów p. Sulczewskiego, z niem się znowu i oblizał po angielsku. Czasem tak

wypada że dwa Artykuliki na raz wysyłają, które ani zakresem treścią i objętością się przyjaźnie nie odznaczają. Osiągają jednak zamierzony skutek, albowiem figurują w raporcie i przynoszą 10 szylingów zysku.

Stosownie do rozkazu Jenerała zakomunikowałem z przyzwoitą ostrożnością uwagi Twego listu.

Mając jeszcze do wykończenia zostawioną mi przez Kalitkę robotę, i niemogąc tak prędko sobą zarządzić, zostawiam się niebytem zdrów, zostałem tu dotąd, ale za parę dni się wyprowadzam. Gdybym mógł być w czemkolwiek użytecznem Jenerałowi moją pracą, bardzo będę uprzejmy jeżeli mi przeszle swe rozkazy. Pp. Laurentii będzie miał mój adres.

Przypominam Jenerałowi że miał napisać list do p. Hennessey i przesłać aby mu go wręczył wraz z egzemplarzem Odyssey, zostawionej dla niego.

Pp. Gjetgud niecierpliwie wygląda na remunerację za pracę Jego przy Statements.

Bardzo wiele osób przyjeżdża już na Wystawę — Polaków Exhibitorów i podróżnych także jest wiele — Milku przybyło do towarzystwa i w nieobecności pp. Suberwickiego, staraten się wedle możności dać im potrzebne informacye i dopomódz aby z Unitkiem nieodeszli.

Kościan dostał bardzo dobre miejsce przy wystawie, w skutek listu Generała Dr Lii Richard Wayne — Żałuję mocno że się sam o to nie starałem, ale dziś już za późno ——

Ściskam wszystkich kochanych Leowardów
serdecznie Ich wdzięczny
Stanisław

10 Dobre Brat K. Janusz
28 Lutego 862 129

Kochany Wieśdwiecki

Wedle listu twego do Sokołowskiego, pozwalam robić zrobii i przestań Cz. żadnych wyciągów, o tyle o ile w Towarzystwie znaleźć było można.

Do naszego roku bardzo są rzadkie stosunki z Rossyi i Polski w Czerwcu. W Styczniu i Marcu niebyło nic, w Lutym następujące trzy artykuły:

Times 1 Lutego. — Moscow, Jan 7 19th
" 8 Lutego — Moscow Jan 24th
" 27 Lutego — Moscow z tytułem: The provincial associations in Russia.

Na dowód że przedtem więcej bywało załączam spis z ostatnich czterech miesięcy roku zeszłego:

6 Sept. — Cracow 31 Aug. } from an occasional
11 Sept. — Cracow 11 Aug. } correspondent.
5 Oct. — Kowno 20 Sept. "
11 Oct. — Kowno 3 Oct. "
19 Oct. — St. Petersburg 11 Oct.
22 Oct. — Warsaw 14 Oct.

24 Oct. — Warsaw 15 Oct.
25 Oct. — St. Petersburg 19 Oct.
1 November — St. Petersburg. —
13 November — St. Petersburg 5 Nov.
22 November. — Warsaw 12 Nov.
26 December — St. Petersburg 2 Dec. Wyborgs list o pomniku w Novgorodzie.
27 December — Moscow 11 Dec. O Uniwersytecie.
31 December — St. Petersburg 19 Dec. N.

Niektóre Tomy pozyskałe zostały do przyklejania, ale reszty niedołączone ich wzięcia polski przekleiania nie były.

Adieu Kochany Leonardzie
Całuje Cię serdecznie twój
Januszewski

10 Duke St. St James's
29/4 62.

730

Odebrany w Paryżu
10. Maja 1862.

Mochany Niedźwiedzki

Mam staroźń mówić że chorujesz trochę na miejscowe tu stosunki. Wierzaj mi jednak że nie tyle na osoby, jak na absorbowanie wszystkiego w tak masiapem, potrzebom i środkom, nieodpowiednim kółku. Przykro mi to jest że te moje grumbling patrzą na osobistość lub urazę, bo zaręczam Cię że oddaję sprawiedliwość zaletom p. Sulerzyckiego, i szczerze mu najlepiej życzę, zwłaszcza że na rodzinę i tak dla niej wzorowo pracuje.

Ale zdaniem moim, szkoda jest wielka, tak dla ściśle narodowej, jak dla kolonii polskiej w Anglii, to ograniczenie czynności w ciasnem obrębie benewolencyjnych działań Tow. Lit. i skoncentrowanie czynności w jednej osobie, której brak czasu, i trochę niejasne obowiązków tego stanowisko, niedozwalają wszystkiemu podołać. P. Sulerzycki ma tę polską wadę, że chce absorbować wszystko w swej osobie. Jeden człowiek niebędący w stanie dać wszystkiemu rady dobrze pracując — cóż dopiero kiedy rzeczy w jego ręku jest prawie tylko sprzątaczą, a zawada dla drugich.

Miałem najmocniejszą wolę stać się użytecznem i stosować się do woli Jenerała, pracować zgrać z p. Sul: — pozwól mi przytoczyć te powody dla których musiałem się usunąć. Najprzód, p. Sulerzycki nie chce mieć współpracownika, ale pomocnika — ja zaś chętnie pracuję nawet za drugich, ale powagi tam tylko mogę, gdzie cel i środki, zgadzają się z moim przekonaniem, albo gdzie wyższość zdolności i zasługi widzę. Od początku, gdy się zacząłem trudnić Dziennikarstwem Angielskim, (co p. Sulerzycki uważał wówczas za rzecz niepraktyczną z powodu że przez 30 lat tego nie robiono), cierpiał i irytował się tem. Po kilku miesiącach objął dyrekcyą tego w pomimo jego niechęci i przeszkód, wezwano w moje. Tak długo jak Jenerał tu bawił, pozostałem w Duke St na jego rozkazach, ale, jak Ci zapewne wiadomo, z wyjazdem Jenerała zaprzestałem należyć do Agencyi. Od tego czasu nie pisałem do Dziennikowi najprzód że p. Sul. pośrednio mi oświadczył iż

że wraz z Giedgudem potrafi zadość uczynić potrzebom dziennikarstwa,
dzałem wyrażał się nieuczynnem, a potem że widząc niepogodę
skorzi p. Giedgud, w zarobkowaniu przy tem, niechciałem mu przeszko-
dzać i protestować o odstąpienie mi jakich okruszków. Skoro więc ta część
służby idzie bezemnie, niemogę mieć żalu do p. Sulik., bo cóż naturalniejszego
jak to, że dla podparcia swego stanowiska, chciał wciągnąć wroga czynnego, który
prawdę powiedziawszy, jedynie ma jakieś znaczenie, a prawy go nieskontrujące.
Co do p. Giedguda niemam do niego żadnego żalu – jest to
najęte, stworzenie angielskie, które funkcyonuje tak długo jak rzecz płaci.
Mając w tem tak łatwy, jak dla niego, zarobek, spieszy się dostarczać
konieczney tygodniowo liczby artykułów, i dla utrzymania zwykle przyklada
na godzinę i dwa artykuliki które jak to co dziś są w D News i M. Advertiz.
Wyznaję że mnie trochę razi to ogromne interesowanie się w nim,
zwłaszcza gdy w Archiwie Tow. Lit. znajduję, że na wychowanie jego i
tego brata, major Giedgud pobierał (jedyny w Emigracyi angielskiej) przez wiele
lat rocznie po kilkadziesiąt £ na każdego. Zdawało by mi się więc że
powinien dziś to że jeżeli w skutek tego wychowania na ~~praca~~ dobrze
płatne miejsce w Ministerstwie, niepowinien tak łakomo policzać moje
prace około prasy. Zapewne powiesz że to niemoja rzecz na to zważać
ale niegorąco temu że mnie to razi.
Oprócz dziennikarstwa i beneficencyi, są tu, mojem zdaniem,
inne jeszcze potrzeby służby publicznej. W bieżącem roku, Wystawa ściągnie
mnóstwo Polaków do Londynu. Już teraz wielu jest Exhibitorów polskich
z różnych stron Polski i Francyi. Wszystkie narody mają oprócz Ambasad,
Konsulatów i Komissarzy, biura swoje informacyi i jakieś miejsce
zgromadzenia. My nieznamy tylko Tow. Lit. gdzie już teraz Kilka
się zgromadza i z dniem dzisiejszym odeszliż. I cóż polacy w Towarzystwie znajdują?
Oto Sokołowskiego, który jest dobrym chłopcem, ale ani jest dość dobrze
wychowany, ani pojmuje nawet co z tem pantem zrobić. Po mojem
wydaleniu, na tu. siedzieli przez dzień, niby klasztor próżnej czytelni,

Juliusz Cezar de Wiśniecki, stary gruby biedak, szukający zwykle wedle
przysłowia konsolacyi na frasunek. Sp. Sulerewski, zajęty w swem biórze,
i swemi obowiązkami towarzyskiemi, zaledwie jest w stanie wpaść do tow.
pomiędzy 4 a 5 — Jakież wrażenie podobna, jedyna w Anglii polska
niestykająca zrobi na tych licznych podróżnych z różnych stron Polski? ?
Gdzież ją adresą po informacyą, porady i jakieś gościnne przyjęcie
ze strony Emigracyi? Chyba do brudnej dziury Michałkiego, który ich
obgniwać będzie albo do szynków Demokratów. — Wrażenie które ten stan
rzeczy na nich wywrzeć musi; nietylko sięga nasze wyższe władze, ale
i spada na nas wszystkich tu osiadłych Polaków, i wywieziona będzie
do Polski. Nieuważa też ją Dziwić nam, że ogólności że ją na to skazany,
a mnie w szczególności, iż nieuległem w tem przyjęciu solidarności z
Sp. Sulerewskim. On sam stoi, bo dba tylko o swoją tu pozycyą, ale
mnie trudno było zostać Jego pisarzem, aby mając odjętą sobie
możność działania wedle przekonania, służyć za tego Jasia, co to Go biją
za pasiorza w skórę.

Wolałem więc znowu się na nędze skazać, a co więcej zaprzestać
służyć tak jak mi serce wskazywało. Potrzeba zniszczenia zarobku,
Zmusiła mnie prosić Jenerała o list polecający do Sir Richarda Mayne,
w myśli dostania posady Tłumacza przy biórach policyi w Wystawie.
Pomimo niewymownego wstrętu do to słowo policya dreszcz przejmuje
i perspektywy stania wyldwachem przez 9 godzin dziennie przy wejściu
nieuniknionem wyborem i będę musiał się cieszyć jeżeli jej za grzeczne się nie
zgłaszam.

Przystań mnie o czynności żaby. Działamy wyjątkowo od chwili
kiedy Żaba zsiadł z Pegaza polityki na poziom niższych potrzeb.
Dotąd jesteśmy sami we dwóch — bo ten kilkadziesięciu przy nas stojących
chyba pomocy potrzebują ale jej dać niemogą. Żaba jest najlepszych,
najpoczciwszych chęci, a tak jesteśmy oba przeciwnego usposobienia
że właśnie ten kontrast robi spółkę lepszą. On wszystko widzi różowo,
ja bardzo buro — on skarze, ja krytykuję, on się porywa od razu, ja go za-

potu trzymam — on lubi gorzałę ja zaczniże — u niego wszystko umie wypaść dobrze, ja najgorszą rzecz podejrzywam że tam coś musi być niedobrego. Mieliśmy burzliwe sceny z naszą wiarą, a powodu operacji wyrzucenia z pomiędzy nas kilku starych wariatów burzących nam, co ja jako sine qua non niego widziału postawiłem. Szczęśliwie już obbyta i mamy teraz rzecz rozwijającą Żaba który dotąd Kierzeni swej niezastował, postanowił przystąpić do rzeczy o swych własnych siłach. Najęliśmy wyborny dom na czytelnią (St Martin's Lane) na który Żaba wypłacił 50 £, ale nieznajdując dość funduszów aby to utrzymać, musieliśmy obok tego zrobić rodzaj kawiarni, i wynajęć to jednemu z naszych, najemcy trochę pieniędzy — Dla braku funduszów, nieznajdujemy zatrzęsienia w naszem domu, biora informacyj dla Polaków jak to mają inne narodowości, ale chcemy o ile możności tak urządzić aby Polonia miała gdzie się zgłosić — Przytem nieznamy myśli stawania przeciwko Tow. Lit — przeciwnie proponelibyśmy postawić obok Tow. respectable body Polaków, w miejscu tej zgrai pijaków, którzy tam Polaków reprezentują — Żydzi mi się ich się urządzimy na warunkach przyzwoitości i porządku — Kalinka obiecał mi kilka dostarczyć, a chcemy prosić Jenerała aby nam pozwolił Dziennik Polski, — bo Duke Street, w dzień tylko otwarte, a ludzie co pracują lub wojażery, cały dzień zwiedzający, tylko wieczorem czytać mogą. Potrzeba jest wielka zająć się naszemi ludźmi — Do podźwignienia jest nawet że dotąd w tem dzikim i ciężko nędznem życiu, w tem kraju publichousów, i w styczności z potrami różnych kategoryj, dotąd tak się jeszcze trzymają. W zeszłem tygodniu musieliśmy się przykrości ze trzech, dotąd porządnych chłopców, pobili jednego tak że jest w niebezpieczeństwie życia — Zaby to i wódka są tego przyczyną — Jeżeli nam się uda jakaś karność wzajemna między nimi ustalić, to pomału lepsi nabiorą wpływu nad innemi, ale na to trzeba Księdza, o którego oni sami proszą — Z powodu tych zabarzeń i gorączkowej, niebyło podobieństwa Kolędnicek zrobić — Dziś już jesteśmy odosobnieni i na przyszłą Niedzielę, adres do Ks. Przyłuskiego, podjęcia pojedyncze lub zbiorowe, jak zechce — Jenerał obiecał nam dojrzeć i

2410

i Kalinka nas zaciągał abyśmy wyjeżdżali. Ale dla Żaby to ogromne wydatki, a ja tylko moją czynną pomoc mogę ofiarować o tyle o ile mi pozostanie czasu od mego zarobkowania. Jednak o ile mogę nieraniedbam tej <u>miarodajnej</u> do której od trzech lat miewam. Może się nam uda, ale przynajmniej próbowaliśmy to zbudować co dawno już było trzeba robić, zostawia kiedy więcej majątku, ~~Pobudzeń~~ było, a mniej opojów —

Obwiam się z Li za Dido nasz zabratem, ale sam mnie wyzwatej. Podrzucę prosę Lię Leonardowi, za Tatkowa Boga dla mnie pamięć i proś Go o ten list do Sir R. Mayne — Sam kochany Leonardzie, nie zapomnij o mnie, a jeżeli mogę Ci w czem być to użyteczną, pisz, a z <u>gustem</u> wypełnię twe polecenia — Ściskam Cię serdecznie twój

Juntanista

Dziś są <u>Leadery</u> o Rossyjskiej nowej pożyczce w Daily News i Morning Advertiser, M. post i podobno o Telegrafie — P. Sulerzewski pisał

Do Pp. Grant (M. Advertiser) & Walker (D. News) polecajac im
ten subject.

10 Duke Street St James's
2 maja 862

133

Odebrano w Paryżu 30 Maja 1862

Kochany Niewiadomski

Znowu mnie masz, ale tym razem z prośbą abyś zrobił obecnie przedstawienie nie Jenerałowi ale Jenerałowej.

Jenerałowa życzyła sobie wziąść z tąd którego z naszych ludzi do swej służby — jednego już nawet chciała wziąść z żoną Angielką, chociaż wątpię aby się ona była na co przydała. Ci wszyscy prawie ludzie doskonale teraz zarabiają i niemają ochoty iść w służbę. Jest tu jednak jeden, na którego zdaje mi się, mogę zwrócić uwagę Jenerałowej.

Nazywa się Konatowicz, rodem z Kalisza. Był przedtem lokajem ale wzięty w Sołdaty, służył przez 4 lata w wojsku Moskiewskim, w stawnoi z rzeźi Warszawskiej, Rizowskim pułku. W czasie jednak ostatnich wypadków był na urlopie w Warszawie. Podczas tego urlopu, ożenił się z Kucharką Warszawską. Gdy go powołali do pułku, drapnął do prus, za nim żona, a obawiając się wydania Moskalom, przybyli razem do Londynu. Jest już tu siedem miesięcy i pracują oboje przy pantoflach. Ma lat 30 i żona tyleż. Trzy lata już są zaślubieni i niemają dzieci. O ile wiem, od starszyzny między wiarą, jest trzeźwy i spokojny, i mieszka i pracuje obecnie w domu najprzyzwoitszego

między z Żółtowicz, Daczyńskiego, który dobrze o niej mówi. — Żona ma być wybornej kucharki, udowadnia że pobierała w Warszawie miesięcznie rubli srebrnych pensyi, co zdaje się mnie być wysoka płaca zważając na mienie z jaką to opowiada. Przedtém była praczką i pokojówką.

Konatowicz jest średniego wzrostu i dość lokajskiej fizognomii, jednak widać że nie służył w lepszych domach i potrzebuje trochę wyższego wykształcenia w swém zawodzie. Oboje proszą się do służby u Jeneralstwa.

Gdyby Jeneralowa miała dać jakie rozkazy względem nich, chciej mi proszę się przesłać.

Wczoraj posłałem do przedtygi list, który o tyle chcę dopełnić że się proszę powiedzieć Jeneralowi iż wyjazdu jego, jesteśmy z p. Sulerzyskim w najlepszej harmonii i wzajemnej uprzejmości — i że stosując się do jego rozkazu, będę dopomagał indirecte Gietgudowi w czém będę mógł. — Proszę to zarazem o list do Sir Richarda Mayne bo czas schodzi i tak nazbyt już za późno.

Teraz dwie jeszcze do Ciebie prośby:

1. Donieś mi jeżeli wiesz co o tém, co to są za

ludzie którzy tu w tych czasach przybyli z Paryża.
Jeden nazywa się Rutkowski, mocno zalina na Litwina,
i patrzy na Kościelnego albo braciszka - kwestarza.
Drugi, Anisimowicz z Wołynia, dawniej w wojsku
Morkiewskim, plotkuje że Tuszyt u nas w piechocie, obrzuca
i cyfruje oficerów, chociaż nikt go tu sobie z naszych nie wyzwie
powinna i na listach naszej Dywizyi znaleźli go niemogą.

L. Jest tu bardzo poczciwy i porządny Żołnierz
z naszej dywizyi, Ścistowski, który się ożenił z wdową
po innem Żołnierzu Bednarku, przybyłą wraz z nim
z Somarsundu. Synek pierwszego jej męża jest w
Paryżu i Ścistowski pisali za tego tam utrzymanie
i poczciwie dba tu o inne dziecko Bednarka, Kaleke.
Donieś mi proszę czy niema sposobu oddania tego
chłopca do szkoły w Batignolles, albo gdzie indziej.
Zdaje mi się że ks. Gałczowski powinien zrozumieć że
jest trochę obowiązkiem podobnym sierotom dać przytułek,
i że w pierwszej myśli założyciela szkoły w Batignolles
niemiało być jedynem celem dawania wykształcenia
takim tylko którzy płacić mogą. Chłopak ten ma
8 lat, jest u Bratkowskiego w Paryżu i podobno
mówi trochę po polsku. Gdyby to się dało zrobić,
wypadało by to zbawienne wrażenie na naszych

ludziach bo by prosili dla siebie opieki w
Paryżu, i zrównanie ich z innemi Emigrantami
którzy prawdę powiedziawszy, więcej nie zrobili
i nieposwięcili jak oni.

Wybacz rozwlekłość nieograniczoną o
szczerym tonie

Szanowanie

Proszę Cię wręcz Jenerałowi załączoną tu
kopię Adresu Ktora sobie przysłał Kakat.
Dokument przepisany, oddałem p. Emilewiczowi.
Nieograniczenie proszę Cię prosić Jenerała
o list ten dla mnie —

MAI 1867
2

Odebrany w Paryżu 7° Maja 1832

10 Dukt Cz. St. James's
6 maja 32

135

Kochany Mickiewiczu

Sprobuję się obyć być tak dobrym i przedstawić Jenerałowi moją prośbę o list do Sir R.da Mayne, bo rozumiałem się tem prosbem mniej więcej Jenerałowi zabiorę. Wczoraj bowiem sam o tem do Jenerała pisałem, ale od tego czasu minęło już 10 dni i żadnej odpowiedzi nie mamy. To opóźnienie zmniejszyło szansę dostania tego miejsca i obawiam się nawet że teraz będzie już całkiem za późno — jednak ponieważ ja nie dla przyjemności chcę się

starań o niemiły ten zarobek,
ale z potrzeby, chcę próbować —

Proszę Cię chciej mi
odpowiedzieć — jeżeli Jenerał nie
zgodzi się tobie X zrobić to tak, jak
Go prosiłem, to donieś mi o
tem abym mógł gdzie indziej starać
zarobku na życie.

Wybacz że Ci tak natręctwem
jestem i rachuj w tej prośbie
mnie jak

Twojego

Odebrany 13 Maja 1869

10 Duke Street St James's
12 maja 69

136

Kochanemu Wincentemu

Dziwnoja tak długo odpowiedzi od ciebie, obawiałem się że Jenerał był chory; ale dzwata Bogu donosisz mi, że się ma lepiej. Co do dalszej treści twego listu, nie tak nieprawnę jak być użytecznem i Jenerała dobre słowo cenię nad wszystko. Jeżeli zaprzestałem przy dziennikach robić, nie moja w tem była wola — zarzucono to i prowadzicielem wiele zdolności, ale, Tobie to otwarcie powiem, że byłe wyżyć, niedbałem jaka przyszła płaca, ale najmocniej dbałem aby żartuga, jeżeli jest w tem jaka, na mnie, nie na kogo innego spadała — mając więc pomagać, nieprzerwałem się jak uledz, chociaż przez to utraciłem zarobek, na który od pare lat pracowałem — Ma dowód jednak że

gdy potrzebuem bydź mogę,
nieuskuwam ię, zawsztem dziś mowę
pisywał, a to z tego powodu, że
Giedgud wyjechał na parę tygodni
do Niemiec — piszę więc o ile
skołatana moja głowa stanęy, aby
rzec nieucierpiała przerwy do Jego
powrotu.

Koniecznie potrzeba mamitá
mnie, ponieważ wtrącam, prosił
Kuzmada o list, aby dostał zarobek
przy Wystawie. Dziś już jest za późno,
i przymuszam ię ie niemiecu tego ię
chwycił, aby z głodu nieskonał —
Drugi miesiąc jak nic nieskarabiam,
i tak ogołoconemu wszystko
jest utrudnione, chociaż tu teraz
przy Wystawie, zimno dla wszystkich.

Niegniewasz ię na mnie Korhany
Leonordzie, ale ja wierzę w twe
życzliwości dla mnie — Jeśli
rozumiesz ię jest podobieństwo,
wstaw ię znowu za mną, silnie do
Ostroroga, — niechby mi, bezbożnik,
choć trochę zwrócił ii przydał
teraz, po tylo letnicem milczeniu —
Proszę ię nieprzestawaj mej prośby —
On choć bilkaset fr. może znaleźć
dla mnie, kiedy podróżuje po
dworach i zapewne tam, pomiędzy
swe przygody, do których mój wkład
był pomarkiem — A id na Wagi,
czyli to moja wina ze nad stan
żyję, ale przychody niat i ma z
mego wkładu, a wierz dobrze, że
ja nic przez tak długie lata —

Jeżeli zamierzasz że mówiono, może być Generała prosić, o rozwo-
przypomnienia Ulu.

Wybacz moją prośbę, daj mi
chwilkę twego czasu, i nieograniczonej
o tego wiarę.

Szumlański

Wczoraj ten jeden egzemplarz
Elizarowskiego sprzedał za 5 — może
by kilka więcej umieścił, ale mało
na to widoku — Krém najpiękniejszy
tu Emigrant, tém jest obojętniejszy
na wszystko co polskie — a biedniejszych
życie, to prawie tyle egzopei, mało
ich tam robiona gwarzą zajmuje.
Chyba wojskowy — jeżeli chcesz za-
kupiciele tylko przysłać pewną
liczbę egzemplarzy, potrzeba dla Wrażeniu
w Komis, a potrzeba dam do nowego
naszego domu, gdzie może między
podróżnemi kupiec się najdzie —

10 Duke Street St. James's
14 maja 82

138

Kochany Niedźwiecki

W zastępstwie Gierguda, który wyjechał abroad, zarostem pisywał do Dzienników angielskich — Dziś wyprawiony zostałem do Forrija Morning Advertiser, zamieszczający mój list z Warrawy, a jutro naderzlemy Daily News i Sun z mémi Korespondencyami. Powiadomić cię obowiązek tej uwagi że nie dość Na Anglików jest to pisane, proszę cię prof Jeneredo aby raczył przeglądnąć i jeżeli znajdzie tego potrzeby, przesłał mi swe rozkazy w tej mierze.

Ściskam cię serdecznie

twój

Konatowicz z żoną, o których ci poprzednio pisałem, dopytują się ciągle, czy co z Forrija względem nich nieuadenko — proszę cię odpisz mi coś co bym im mógł przeczytać —

10 Duke Street, St James's
17/5 862

139

Jenerale

W nieobecności Pana Gielgudа, który wyjechał na parę tygodni do Niemiec, podjąłem się pisywać do dzienników Angielskich, i w zeszłem tygodniu napisałem cztery Korrespondencye z Polski, dwie do Daily News, a dwie do Morn. Advertisera.

Mając głównie na sercu Jenerała zdanie co do mego udziału w tej służbie, poważam się prosić Go, aby raczył przejrzeć te artykuły, to jest Morn. Advertiser z 13 i 16, Daily News zaś z 15 i 17 b. m. — Kilka w tychże znajdujące się błędy, świadczą że je nikt niepoprawiał.

Mam zaszczyt pozostać z głębokiem uszanowaniem

Jenerała

wiernem podkomendnem i sługą

Szumlański

7 Great Newport Street
16 Czerwca 1940

DOM POLSKI
LONDON
7 GREAT NEWPORT ST W.C.2

Kochany Niedziecki

Powiadasz że nadszedł do ciebie list odemnie do Generała. — Nic wiem co to znaczy bo jak od 6 tygodni nie pisałem do Niego.

Bardzo bardzo się cieszę na projekt twego przyjazdu. Wiesz że mamy już urządzony Dom dla Polonii, gdzie gościnnie aż zawiatuje od razu i znajdziesz tam wszystko gotowego na twoje usługi.

Gdybyś chciał wiedzieć już teraz to napisz jak i co, bo tu teraz zwrotes i drożyzna okropna.

Niewiem kiedy przyjedziesz,

ale gdyby w tych czasach, to
ci mogę mój pokój oddać
na Warwick place Pimlico,
o ile nie dla exhibitorów
mojich tuple, wcale niedaleko od
wystawy.

przyrzekają Ci broszury i
pisma, prosząc się niezwłocznie
przysłać nam do naszej czytelni
exemplarz. Do towarzystwa
żywa duża niepsychodri i nikt
nieczyta.

Gdyby to niebyło nadużywać
twej dobroci, prosiłbym się o
nabycie i przysłanie nam
„Krewnych" Korzeniowskiego,

Duchemińskiego i wzrok jemu co
niebardzo drogiego, co li ja
abo żaba z podziękowaniem
zwrócicemy.

Olizarowskiego sprzedałem
5 egzemplarzy —

Ściskam Cię serdecznie
Twój
Syrokomla

DOM POLSKI
LONDON
GREAT NEWPORT ST

30/7 62

142

Kochany Niedwiedzi

Uprzedzając twój wyjazd z Paryża napadam cię z supliką.

Otrzymałem od znajomego z Warszawy bardzo gorące wezwanie abym wyjaśnił gdzie się obecnie znajduje Panna Łukasińska, córka Emigranta Łukasińskiego, a dawniej wychowanka zakładu Księżnej. Jak się domyślają ma bydź Guwernantką w Anglii, czy w Ameryce.

O ile z listu o niej wnosić można, może to by bydź wielkiej wagi rzeczą. Dla niej, albowiem rodzina jej w Polsce życzy sobie w skutek śmierci jakiejś ich

Krewnego, sprowadzić jej do kraju.
Pytałem o Szczerbowskiego i zamierzałem
z Polakiem o niej, nikt nic
nie wie, Szulczewski tylko powiada
że mu się zdaje że o podobnem
zaszwanku słyszał.

Sprawę dla jak najmocniej
wiadomość ją w Hotelu i gdzie
można o niej, i doniesć mi albo
powiedz co można gdzie by się
działo można.

Adwokat nazwisko wyraźnie
jest Lukaszewski, w razie gdyby
żadnego śladu nie znalazł,
zapytaj za nazwisko Lukaszewski
i Lukaszewicz, bo może jakie
przezwanie nadgryzło po drodze
jak to zwykle w Emigracyi się
zdarza.

Wybacz że dla tak drobnej
to jest kolekcyonerskiej usługi, Ci
rad bym odwdzięczył.

Ściskam Cię serdecznie

Twój
Mickiewicz

Stanęła Żaby na Ciebie wołać.
Żyd. a ja z otwartemi ramionami.

Odebrany w Paryżu 16 października 1862

7 Grt Newport St. W. C.
14 paźd. 862.

144

Mon tant Niedzielki

A tout portant przychylnej do
Ciebie z prośbą. Wiesz że z
rozkazu Jenerała piszą do
Dzienników Angielskich. Przez
przeszło miesiąc, nawet rozliczonych
robót wynikających z Wystawy,
później zaś potrzeba podkurowania
się na wsi, zmusiły mnie
przerwać tę pracę. Za to w
zeszłem i bieżącem roku, podczas
wyjazdów Cieszyńskiego i Sutermeistera,
mych współpracowników, zastępowałem
ich i podwójnie dostarczałem.
Obawiam się teraz że Jenerał
mi za złe wezmie tę przerwę
i Ciebie prosze, abyś mnie
Jenerałowi wytłumaczył. Ostr

regularnie pisywał był i jest
mój Kawaderk w dzisiejszych
(149) Daily News, wydany został
Generałowi.

Zarazem proś Generała, niech
o mnie nieprzestaje i jeśli
mogę się przydać Wc. Andrzejowi,
podczas pobytu Jego w Anglii,
niech raczy mną rozkazywać.

Licząc na twą przyjaźń za
wszelką mi tę przysługę zrobić
i nieprzestając dla mnie
czułym, polecam się twojej pamięci
i życzę wszelkiego
twój
Sienkiewicz

Telegram z Paryża
31 Października 1882

Z Great Newport N. W. L.
30 Paźdz. 82. 145

Kochany Niedwiedzki

Dziękuję Ci za pamięć o mnie i o pannie Łukasińskiej. Co do surowego badania tego o prowadzonej ciemnowości, tyle Ci mogę tylko powiedzieć iż dawny mój kolega i kowaler, a teraz wyższy urzędnik przy Gazecie polskiej Warszawskiego i żonaty w Warszawie, do mnie pisał dowiadując się o mnie i dodając 1° że w skutek śmierci ojca z rodziny jej ojca, taż rodzina pragnie się z nią skomunikować w celu sprowadzenia jej do kraju, 2° że rzecz jest najwyższej wagi dla interesantów i może

zapewnić Cor Pannie
Lallanchiej. Teraz zrób
jak chcesz ale nie bój się
mnie tak mocno.

Niczego mój dawny
towarzyszu przybyć do mnie
o 1 w nocy, i przeprowadzimy
go odprowadzeniem nacajątsz
do Jenerała. Jenerała
miało widziałem i zdaje mi się
że nie jest już tak Pallanie
dla mnie usposobiony jak do
bijść przedtem, co zapewne
zawdzięczam wszystkich nas
przyjaciołom C. Szulca Expe.
Ściskam Cię serdecznie
Twój

odebrany w Paryżu 5go Marca 1863. Dr.

7 Great Newport Str. W.
2 Marca 863

746

Drogiemu Niedźwiedzkiemu

Dzięki Jenerałowi mam sposobność przypomnienia Twej pamięci starego Twego uczniaka. Wczoraj wyprawiłem z rokaza Jenerała, do Paryża jednego z naszych młodych Żołnierzy, Andrzeja Lantorka, — Jenerał polecił mi zawiadomić Cię o tém i prosił abyś się nim zajął i postarał o umieszczenie Go w jakiem mieszkaniu. Gdyby nawet miał mieć mała płacę, Jenerał gotów jest dopłacić Mu parę fr. tygodniowo, ale życzy sobie aby ten człowiek pozostał w Paryżu, i to przy Koniach, bo uważa, jako dobry Kawalerzysta, może się nim kiedyś przydać. Daj Boże, Kochany Edwardzie

aby nasze nadzieje tą razą niezostały
zawiedzione.

Widzi jak splendidly porto w Izbie,
Chociaż Polonia niezadowolniona, wtrąca
przeciwniki Traktatu, że od razu nie
gotowano się do wojny wydali się nie,
(rzeczywiście ich podobnego powtórzenia
słyszałem), i pomijając ważenie jakie to
zrobi na Rząd francuski i Austryjacki,
ogólny impuls dany został agitacyi dla
naszej sprawy w Anglii. Bez żadnego
wyjątku wszystkie Dzienniki są za nami
z Timesem tą razą na czele.

Jutro jest przygotowawczy meeting
w domu Mr. Townsend, na którego
rekwizycyi podpisani są Shaftesbury,
Harrowby i wielu innych Lordów a
z strony Jr. M. Chmara. Potem dzy
rezolucyami jest deputacya do

Lorda Majora o zwołanie publicznego
spotkania w City, ustanowienie
Komitetu &c &c.
Co ij dalej stanie zawiadomię
ciż, ale moie ij niebawem obawiamy
w Horsey, a dziś żegnam ciż
całuiąc ciż rękawiczkę

Twój
Franciszek

BK 2410

odebrany w Paryżu 10 go Marca 183[illegible]

Dnia 9 Marca 183[illegible]

148

Kochany Mickiewiczu

Lenard prosi cię abyś Mu przysłał Villa Comte Montalembert. I zarazem zapytuje cię o odpowiedź na list jego co do wypowiedzi z pomnikiem. Lenard prosi cię także abyś Mu raczył przysłać krótki raport o tym tam dzieje.

Z tąd Korbony Leonardzie niedobrze budzące mogą ci przesłać nowiny. Anglicy oficjalnie bardzo są zimni na biuro francuskie. Na nich trzeba aby francuzy porta wszystkie wyrażenia to wtenczas za nic gotowi. People cały niby gorzej prawi sprzyja ale gorzej o tyle

o ile te kalkulacje odtwo-
rzą w stanie czuć i wyrażać —
prawo bardzo odbiega od rzeczy-
wistego wyrażania się ulicy.

Komitet z 1848 Generała
za pół dnia będzie absurdalnym.
Przeciwnie będzie jeśli nie Earl
Chatterbury to Lord Truro —
co by lepiej było to to nowy,
ale zdolny i poważny człowiek.

I Generałem poformowało się
mnóstwo Komitetów dla
zbierania składek tu i za
granicą, ale zdaje się że to
wszystko zleje w [illegible].

Jednak i tak dużo wyjechało
a jeszcze więcej chce jechać a
nie może.

Przybył tu wczoraj Garrycliffe
który cały czas był z Langdonem.

Bardo ij Secretarii podobat.
Dje zida jutro s Ljubom Secreta
do Longicurina.

Na vrede vitam Ljj videmi

Ivoj Jovanovići

odebrany w Paryżu
14 Kwietnia 1863

z Great Newport Street W.C.
10 kwiet. 63

150

Kochany Niedźwiecki

Wiesz zapewne że jestem na wyjeździe
do naszej ziemi. W przyszłą środę
odjeżdżam za pomocą Jenerała.

Pisałem dziś do Jenerała prosząc
go o list do P. Walker z Daily News,
z którym mogę wejść w stosunek
jako special i occasional correspondent.—
Krótki czas mam przed wyjazdem,
dla tego też do Ciebie się udaję
z prośbą abyś Jenerała wyprosił
o ten list jak najspieszniej, albowiem
mi tylko dwa dnie jeszcze pozostaną
na ukończenie tego.

Na wyjeździe zrób mi tę
przysługę w dodatku do tylu wyświadczonych
które od Ciebie doznawałem i
niezapomniany Kochany Leonardzie
o tym starym serca przyjacielu

Sprzedawski

Londyn 24 Kwiet. 863

151

Kochany Mieroszewski.

Oddawca P. Zaleski, jest mój dawny Kolega z Wegier, który wyjeżdżając teraz do Polski, umieszcza swoją żonę i dzieci w Paryżu. Żona tego jest osoba bardzo dobrze wychowaną i pracowitą, która byle miała sposobność, postara się sobie na życie zarobić. Jak ci wiadomo obowiązany gdy zechcesz Państwu Zaleskim służyć opieką Konsulatową i innymi naszymi Damom w Paryżu.

Jutro ani pojutrze Dnia nie go wyjazdu, zignam Ci wtedy polecając twojej pamięci

wiernego przyjaciela

Zaleski

7 Warwick place West
Belgrave R.
19/6 865
152

Kochany Niedźwiecki

Przesłana mi przez Ciebie Kopia listu, niekommunikowałem jeszcze niezgodzie z powodu iż dotąd niemogłem dostać adresu gdzie obecnie mieszka. Ale ponieważ teraz Polonia poruszoną została wiadomością o możności dostania ziołu, i jak opętana lata, meetingują i petycyonuje, zapewne i Obywatel niezgoda gdzieś się ziawi. Zakommunikuję mu więc nietylko przesłaną Kopia, ale zarazem i przekonanie moje, że najmniejszego prawa niema domagania się o passage money.

70

To przekonanie powziąłem z
załączonego Memorandum Laukoronskiego,
znalezionego pomiędzy rozmaitemi papierami.
W tem dokumencie znajdziesz nazwisko
Andrzeja Niezgody, między temi którzy
oświadczyli swoje postanowienie
pozostania w Turcyi, zatem albo
niebyli zamieszczeni na listach
wyjeżdżających, albo przeto kwalifikacyjny list
się do 10 ₺ na przejazd, albo w skutek
tego raportu, z list tychże wykreśleni
zostali. Ulicej Tarkanie zdaj z tego
sprawozdanie Jeneratowi i, jeżeli
wola Jego jest abym to komunikował
Niezgodzie, odeszlij mi ten Dokument.

Ściskam Cię serdecznie

Twój

Szumlański.

J. Warnick płace West
Belgrave Sq.
153
4/8 65

Zasełając Ci serdeczne
moje pozdrowienie, proszę Cię
Kochany Leonardzie, bądź łaskaw
przesłać załączony list Jenerałowej,
bo niewiem gdzie do Niego
adresować. Mocno Cię
żołnierzu twego nieregr
przyjaciela i sługę

Zamoyski

64 rue Mollet – aux Batignolles
26/9 66

154

Kochany Niedźwiecki

Nakoniec list oddany został Majorowi, przegrałem. Generałowi Waligórskiemu. Spotkałem dawnego kolegę z Węgier Jeziorańskiego, takoż Generała, który mu list ten wręczył.

Zrobił mi się wrzód na twarzy i z tego powodu nie jestem w stanie zrobić Ci mego raportu osobiście.

Mam odpowiedź od Giedgunda. Prosi o zostawienie mu tych książek przez dwa miesiące, poczem odeszle zgodnie na terminie.

Książki które byłeś tak dla mnie pożyczył są:

La Question d'Orient	Pitzipios
L'Empire turc	de Bessé
Les moscovites	Duchiński
La Russie en face de Constantinople	Combes
Polacy w Turcji	Duchiński
Revue des deux Mondes	2e livraison 866.
Dzieje Rosyi	Duchiński
Dzieje Rosyi	Jordan

Wraz z Giedgundem dziękuję Ci za to serdecznie

Cię serdecznie twój

Szemelowski

64 rue Nollet
aup Batignolles
27/9 66

155

Kochany Niedzwiedzki

Pilno mi jest odpisać na twój list z powodu jegomości o którego mnie zapytujesz, — obawiam się bowiem abyś w dobrej twej wierze, niewziął błoto za złoto. Niejestem pewnym że osoba o której wzmianka, jest tąż samą którą ja rozumiem, ale sądzę że się niemyle. Podobna niema w polsce tego nazwiska Mokowski, ale jest niezaprzeczenie Mokowski, i to herbu Dylina. Otóż ten Mokowski, który jest za granicą, jest synem Emigranta, ale ze starszego już nieco pokolenia Emigracyjnego. Raz Go widziałem, bez zabrania znajomości, w Londynie gdzie, jak sobie opowiadano, miał przybyć w interesach tego bezeceństwa listów zastawnych i banknotów Moskiewskich. Żaba, który diabli wiedzą co <u>allait faire dans cette galère</u>, przedstawiał Go jako pułkownika tak dzielnego, jak był sławny pułkownik Chaimko, który go (Żabę) następnie oszwabił i okradł. Rzeczywiście pułkownikostwo to,

Sieur Morkowskiego, jest to stopień uzyskany
w szynkach ulicy Florydańskiej na mocy
obywatelsko — braterskiej przezgłki. Postępując na
tej drodze, pleno titulo Morkowski, dobił się nakoniec
posady korrespondenta do "Dziennika Warszawskiego." Oto
to więc jest ten plugawiec, ziadliwiec indywiduum
które dostarcza Redakcji Morkowskiej znane obyczne
korrespondencye z Paryża. Jeżeli go poznałeś,
zastanów się nad jego powierzchownością, a wnet
odgadniesz co tam pod spodem. Musisz mieć doświadczenie
w sądzie o ludziach z fizysów, i powiedz sam czy
może być co nikczemniejszego jak wyraz i postać
tego ustrojstwa. Przypatrz się mu, a znajdziesz
tam połączone bezczelność i bezduszność francuzkiego
wisusa z całą zuchwałością i podłością polskiego
Sans-culotta. Ja zwykle bardzo łagodnie sądzę
o ludziach, i zawsze staram się domaiać czego
dobrego co by złe zneutralizowało, dla tego też
rzadko usłyszysz abym kogo downright potępił. Ale
co do tego franta, niewahałam się wypowiedzieć

moje zdanie że to jest jeden z najohydniejszych
egzemplarzy jakie w nieszczęsnej demoralizacyi
naszej się wyrodziły.

Bardzo ci dziękuję za "Monde á". Posłałem
go natychmiast. Gietgudowi i spodziewam się że
to co p. Ravelet o Polsce mówi, Gietgud wsadzi
w pracę swoją.

Co do Waligórskiego, zrobię jak sobie życzysz,
i dowiem się dokładniej ile jest, — jak to nasi
szlachetni przyjaciele nad Sanizą mawiają, —
jest worth a year. Zdaje mi się że Styszatem
iż pobiera 160 fr. żołdu miesięcznie jako Jenerał.

Przyniosę ci wkrótce to co się dowiem, a
tymczasem ściskam cię serdecznie

Twój

Szumański